

อิทธิพลของการเมืองที่มีต่อการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2475 - 2516

ปริญญาานิพนธ์

ของ

มยุรี ศุภวิบูลย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

15 พฤศจิกายน 2519

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้วเห็นควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

..... ประธาน

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. วัชร อินทรปาณ ประธานคณะกรรมการวิจัยที่ได้ให้ความช่วยเหลือโดยตลอด และผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร สิ้นศิริ กรรมการควบคุมการวิจัยที่ได้ตรวจแก้ไข ผู้วิจัยกราบ
ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอบคุณ "เพื่อนเก่า" ทั้งหลายที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจ ความสำเร็จทั้งหมด
ผู้วิจัยขอมอบให้แก่มothers เป็นหลักชัยแห่งชีวิตตลอดมา.

มยุรี ศุภวิบูลย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทนำ	1
ภูมิหลัง : ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการพลศึกษาและการกีฬา ก่อน พ.ศ. 2475	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย	7
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
วิธีดำเนินการ	15
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	15
การเสนอรายงาน	15
1 อิทธิพลของการเมืองที่มีผลต่อการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2475 - 2495	17
รัฐบาลคณะราษฎร	18
1. รัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา	18
1.1 สภาพการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2475 - 2476 ...	18
1.2 การพลศึกษาสมัยรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา ...	21
2. รัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนา	22
2.1 สภาพการเมืองสมัยรัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนา ...	22
2.2 การพลศึกษา	24
2.3 การกีฬา	30

รัฐบาลทหารของ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม (2481 - 2488) ...	31
1. สถานการณ์ทางการเมืองทั่วไป	31
2. การพลศึกษาและการกีฬาสมัยรัฐบาลทหาร	33
3. ยุวชนทหาร	35
สมัยรัฐบาลพลเรือน พ.ศ. 2487 - 2490	36
1. สภาพการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2487 - 2490	36
2. นโยบายทั่วไปของรัฐบาลในการบริหารประเทศ	40
3. นโยบายการศึกษาของรัฐบาลพลเรือนที่มีผลกระทบต่อ พลศึกษาและการกีฬา	41
รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงครามยุคหลัง พ.ศ. 2491 - 2495...	44
1. สภาพการเมืองทั่วไประหว่างปี พ.ศ. 2491 - 2495 ...	44
2. การดำเนินการทางพลศึกษาและกีฬาตามนโยบายของรัฐบาล	45
2.1 การพลศึกษา	45
2.2 การกีฬา	48
บันทึกท้ายบท	53
2 ความช่วยเหลือจากต่างประเทศและการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ 1	54
สภาพการเมืองและเศรษฐกิจโดยทั่ว ๆ ไปในช่วง พ.ศ. 2495 - 2502	54
นโยบายทางการเมืองของรัฐบาลซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาและการ พลศึกษา	57
นโยบายรัฐบาลในด้านการศึกษา	60
ความเคลื่อนไหวทางด้านพลศึกษา	61

ความก้าวหน้าในวิชาชีพพลศึกษา	62
การกีฬา	63
1. กีฬาภายในประเทศ	63
2. กีฬาระหว่างประเทศ	64
2.1 การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิก	65
2.2 การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์	65
2.3 การแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศประเภทเชื่อมสัมพันธ์- ไมตรี	66
ประเทศไทยกับการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 พ.ศ. 2502	67
บันทึกท้ายบท	71
3 ยุคก้าวหน้าของการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทยและการรับ เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2509	72
สภาพบ้านเมืองทั่วไป	72
นโยบายทั่วไปของรัฐบาลที่มีต่อการพลศึกษาและการกีฬา	73
ผลการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีต่อการกีฬาและการพลศึกษา	74
การพัฒนาการศึกษาของรัฐบาลคณะปฏิวัติ	77
ความช่วยเหลือจากต่างประเทศในด้านการศึกษาและการพลศึกษา...	79
การเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	82
ความก้าวหน้าในด้านการกีฬาระหว่างปี พ.ศ. 2503 - 2509 ...	83
ประเทศไทยกับการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 5	84

1. การเตรียมการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์	86
1.1 องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย	86
1.2 ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย	87
1.3 สนามกีฬาที่สร้างขึ้นใหม่สำหรับเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5	88
2. ผลของการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน	88
4 * กีฬาและพลศึกษาในยุคปัจจุบัน	92
สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2516	92
นโยบายทั่วไปของรัฐบาลในการบริหารประเทศที่มีผลต่อการพลศึกษา และการกีฬา	95
นโยบายการศึกษาของรัฐบาล	95
พัฒนาการของการพลศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 - 2516	96
1. ความก้าวหน้าในวิชาสหพลศึกษา	97
2. การเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	97
3. การสอนพลศึกษาในสถานการกีฬาอื่น ๆ	99
การกีฬา	100
1. การแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย	100
2. สมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย	101
* 3. กีฬากับการเปิดสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ	105
5 สรุป	109
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	(1)

ภาคผนวก ก.	งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2475 - 2516 ของ กรมพลศึกษา	(1)
ภาคผนวก ข.	งบประมาณประจำปีขององค์การส่งเสริมกีฬาแห่ง ประเทศไทย	(3)
ภาคผนวก ค.	งบประมาณก่อสร้างสนามกีฬาของกรมพลศึกษา	(4)
ภาคผนวก ง.	หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 ...	(7)
ภาคผนวก จ.	แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การส่งเสริม กีฬาแห่งประเทศไทยกับหน่วยบริหารงานกีฬาอื่น ๆ	(10)
ภาคผนวก ฉ.	รายละเอียดการแบ่งชั้นกีฬาแต่ละแห่งในประเทศไทย	(11)
ภาคผนวก ช.	แสดงการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกของไทย ...	(12)
ภาคผนวก ซ.	แสดงการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์	(13)
ภาคผนวก ฅ.	แสดงการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาแหลมทอง	(14)

บทนำ

บทนำ : ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการพลศึกษาและการกีฬา ก่อน พ.ศ. 2475

* การพลศึกษาของไทยเริ่มมาแต่เมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด เพียงแต่สันนิษฐานว่าคงเกิดมาพร้อมกับความเป็นชาติไทย (พิพิธพร แก้วมุกดา, 2503 : 366) ในสมัยก่อนกรุงสุโขทัยราว พ.ศ. 500 - 1780 คนไทยได้ใช้การพลศึกษาเพื่อความอยู่รอดและการสงคราม กล่าวคือ สภาพแวดล้อมของสมัยนั้นคนต้องออกกำลังกายในการหาอาหารต่อสู้กับสัตว์ร้าย ป้องกันตัวและสู้กับภัยธรรมชาติ กิจกรรมที่ใช้เป็นประเพณี กระจ่ โศก ขวาง ปา วายน้ำ และทำสงครามกับจีนเสมอ (อนุกรมการรวบรวมประวัติศาสตร์สุโขทัย, 2475 : 50 - 51) สมัยอาณาจักรน่านเจ้า พ.ศ. 1192 - 1797 มีการคัดเลือกบุคคลที่มีบุคลิกภาพดีและสมรรถภาพทางกายดีเข้ารับราชการ ชายไทยทุกคนในสมัยนั้นต้องเป็นทหาร มีการฝึกกรรมโดยการใช้อาวุธแบบจีน ฝึกความแข็งแรงและการต่อสู้ป้องกันตัว และในงานรัฐพิธีก็ให้มีการเล่นพื้นเมืองที่สนุกสนานอีกด้วย (เกรียงศักดิ์พิศนาคะ, 2506 : 71 - 72)

ในสมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1781 - 1921) ระยะเวลา 140 ปี มีหลักฐานปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 ว่า ลักษณะคนสุโขทัยนั้นประกอบด้วย "ควยรู ควยหลวก ควยแกลว ควยหาญ ควยแคะ ควยแรง หากคนจักเสมอมิได้ อาจปรายฝูงชาติก็ มีเมืองกว้าง ช่างหลาย" (กรมศิลปากร, 2515 : 18) การศึกษาในสมัยนั้นมีการคัดเขียนและอาศัยจากการเรียนเรื่องศาสนา โดยยึดคำอธิบายของครู อาจารย์เป็นสำคัญ (คณะอนุกรมการรวบรวมประวัติศาสตร์สุโขทัย, 2498 : 129) ส่วนการสอนในเรื่องการต่อสู้ป้องกันตัวมีทั้งประเพณีมือเปล่าและประเพณีการใช้อาวุธต่าง ๆ มีการฝึกฝนการต่อสู้บนหลังช้างหลังกมา โดยใช้อาวุธที่ชำนาญการต่อสู้ (กรมศิลปากร, 2515 : 18) พระเจ้ารามคำแหงมหาราชกษัตริย์องค์หนึ่งของกรุงสุโขทัยมีความสามารถทางศิลปศาสตร์ต่าง ๆ รวมทั้งมีความชำนาญในการต่อสู้ป้องกันตัวและการบริหารร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ (สุทัศน์ สิริสวຍ, 2509 : 185 - 186) นอกจากนั้นในค่านันทนาการพระองค์ทรงโปรดการเล่นวาวอีกด้วย (ส. พลายน้อย, 2507 : 29 - 31)

ในระหว่างปี พ.ศ. 1893 - 2310 ช่วงเวลา 417 ปีที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีมีกษัตริย์ปกครองถึง 34 พระองค์ บางสมัยก็เริ่มมีสันตติษัตถ์ แต่ในบางครั้งก็ท่องเที่ยวศึกสงครามกับประเทศใกล้เคียง เช่น พม่า เขมร เสมอ ๆ ทั้งนี้เพื่อความไม่ประมาท ผู้ชายชาวกรุงศรีอยุธยาจึงต้องมีการฝึกฝนความชำนาญในการสู้รบและการป้องกันตัวโดยมีผู้อาวุโส เป็นผู้สอน เริ่มจากในวังก่อนแล้วจึงออกมาสู่บุคคลภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 3) สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พ.ศ. 2133 - 2148) เป็นกษัตริย์ที่มีฝีมือเข้มแข็ง เป็นนักรบนักกีฬาที่มีความสามารถมากในการสู้รบบนหลังช้าง หลังม้า ง้าว ศาสตราวุธ และพระแสงปืน ในสมัยนี้มีทหารที่มีฝีมือในการสงครามมาก (กรมศิลปากร, 2511 : 134 - 223) พระองค์ทรงเลือกคนหนุ่มรุ่นราวคราวเดียวกับพระองค์ขึ้นที่เป็นลูกหลานเหล่ากษัตริย์ราชกาทั้ง เมืองเหนือ เมืองใต้เอามาทรงใช้สอยฝึกหัดเองให้มีความสามารถกล้าหาญเฉพาะตัวมากขึ้น (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, 2517 : 53) ค่ายทหารกลุ่มนี้พระองค์ทรงตั้งการรบแบบกองโจรเรียกว่ากองเสือป่าแมวมอง สำหรับฝึกหน่วยจู่โจม (พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์, 2517 : 59) และคนกลุ่มนี้ต่อมาได้มีบทบาทในการกอบกู้เอกราชจากพม่าในปี พ.ศ. 2127 ดังนั้นแผ่นดินสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199 - 2231) บ้านเมืองจึงมีความสงบร่มเย็น และสิ่งที่ติดตามมากก็คือการกีฬาได้รับการส่งเสริมมาก กีฬาที่นิยมในสมัยนั้นคือ การแข่งเรือ ชกมวย คลองช้าง ฝึกทหาร ซึ่งกีฬาเหล่านี้ได้ตกทอดถึงชนในแผ่นดินสมัยต่อมา (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, 2510 : 75) ในสมัยพระเพทราชาก็ยังโปรดให้มีการแข่งวาวเพิ่มขึ้นด้วย (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, 2510 : 76) รัชสมัยพระสรรเพชญ์ที่ 8 หรือพระเจ้าเสือ (พ.ศ. 2246 - 2252) บ้านเมืองสงบสุขเพราะพระมหากษัตริย์ทรงโปรดการกีฬาหลายอย่างคือ การคล้องช้าง ตกเบ็ด มวย แข่งเรือ (เกรียงศักดิ์ พิทยานุเคราะห์, 2506 : 422) พระองค์ทรงโปรดการชกมวยมากถึงกับปลอมพระองค์ไปชกมวยกับชาวบ้านเสมอ ๆ (ประยูร พิทยานุเคราะห์, 2505 : 54) ในตอนปลายสมัยอยุธยา มีนักมวยสมัครเล่นอยู่ 2 คนคือ นายขนมต้มซึ่งไปชกมวยชนะพม่า 10 คนต่อหน้าพระเจ้ากรุงอังวะ (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, 2516 : 395 - 396) และพระยาพิชัยดาบหัก ซึ่งมีความสามารถในวิชามวยไทย กระบี่กระบอง

ยิมมจสติก ซึ่งเรียนจากจีน (คร. เอกขเรย์, 2508 : 247 - 260) กล้วยเทศที่มีฝีมือ
และความสามารถนี้เองที่ทำให้พระยาพิชัยดาบหักได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองพิชัยในสมัย
กรุงธนบุรี (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, 2505 : 340)

สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2310 - 2324) ในระยะนี้บ้านเมืองอยู่ในสภาพที่ไม่
เรียบร้อย เพราะมีการทำสงครามบ่อย ๆ พระเจ้าตากสินมหาราชเป็นกษัตริย์ที่มีความ
สามารถในการทหาร พระองค์เป็นนักรบที่เข้มแข็งสามารถกอบกู้อิสรภาพจากพม่าได้
(เกรียงศักดิ์ พิทยานุเคราะห์, 2506 : 422) ในระยะการปกครองของพระองค์จึงปรากฏว่า
มีการฝึกการต่อสู้ป้องกันตัว การปล้ำ การชกมวย กระบี่กระบอง เพื่อนำไปใช้ในการทหาร
(พินาน แจมจรัส, 2508 : 395 - 455)

กรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325 - ปัจจุบัน) ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นระหว่าง
รัชกาลที่ 1 - 3 ประเทศไทยยังคงทำสงครามกับประเทศใกล้เคียงเสมอ ในระหว่าง
ปี 2325 - 2328 ไทยต้องรบกับพม่าถึง 10 ครั้ง (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, 2514 : 859)
ซึ่งสงครามสมัยนั้นต้องใช้การต่อสู้ป้องกันตัวประเภทกระบี่กระบอง ดาบ
และมวยไทย (นาค เทพหัสดินทร์, 2513 : 1 - 10) รัชกาลที่ 2 ทรงโปรดการเล่น
กระบี่กระบองมากเพราะปรากฏอยู่ในวรรณคดีที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์หลายเรื่อง
เช่น ในเรื่อง "อิเหนา" มีข้อความที่แสดงให้เห็นความสนใจในการกีฬาของประชาชน
ความสามารถของผู้เล่น กีฬาที่ปรากฏคือ มวย กระบี่กระบอง

บัดนั้น	คู่มวยลุกขึ้นขมิ้มมัน
ย่างเท้าสาวหมักพิคกัน	ตั้งมันตาเขม้นคอยรับ
ชกนอกหลอกหลอนลวงให้ไล่	ว่องไวได้ตีตีเทากลับ
ยังไม่ทันถึงยกฟกวมยับ	อกเหนียวเกี่ยวยับไม่รับแพ

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2506 : 61 - 62)

และอีกตอนที่ท้าวหมันหยากรัสกับอิเหนาเมื่อแรกพบว่า

ไถยินเขาระบือลือเล่า	ว่าเจ้าชำนานูการกระบี่
ท่าทางท่านองคลองดี	วันนี้จึงตีไถนาคุณ

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2506 : 75)

เมื่อถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีชาวยุโรปเข้ามาสร้างสัมพันธไมตรีทางการทูตและการค้ามาก เช่น ชาวอังกฤษ และชาวฝรั่งเศส เป็นต้น (พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์, 2517 : 349) ทำให้อารยธรรมตะวันตกได้เริ่มแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทย (รุ่ง ศยามานนท์, 2506 : 27) พระองค์ทรงหัดขี่ม้า ยิงปืนอย่างฝรั่ง และหัดกระบี่กระบองตามแบบไทยเดิม (พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์, 2517 : 350) ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การกีฬาได้รับการทำนุบำรุงให้กว้างขวางขึ้น โดยมุ่งให้มีการพลศึกษาเพื่อประชาชนได้มีความแข็งแรงและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา (Cady, 1964 : 489) พระองค์เองได้เห็นความสำคัญของการพลศึกษาถึง เช่นในกระแสพระราชดำรัสแก่ผู้จบการศึกษาทั้งทหารและพลเรือน ณ พระตำหนักสวนกุหลาบ พ.ศ. 2425 มีใจความว่า "การทหารมีความจำเป็นและสำคัญในการรักษาป้องกันบ้านเมือง ถ้าไม่มีทหารที่เข้มแข็งก็จะรักษาบ้านเมืองยาก จำเป็นต้องมีทหารที่เข้มแข็งมีประสิทธิภาพสูง แต่ไซ้จะต้องมีทหารแต่เพียงอย่างเดียว ปัจจุบันต้องการผู้มีความรู้ทางพลเรือนที่มีความสามารถ สติปัญญาดี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ เป็นกำลังสำคัญของชาติด้วย" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 113 - 116) จากพระราชดำรัสดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าในระยะเวลาการปกครองของพระองค์ประเทศชาติต้องการทหารและประชาชนที่มีสติปัญญา ความสามารถ มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ เพราะทหารมีบทบาทต่อการปกครองของไทยตลอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (ปริญญา อุดมทรัพย์ 2513 : 4) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเริ่มให้มีการเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเมื่อปี พ.ศ. 2430 กิจกรรมที่บรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนมี การวิ่งคอนเซ้า เป็กกายบริหาร คัดคนคือ ยืดหยุ่นหรือยมนาสิก ฟันดาบ กีฬาไทย ว่ายน้ำ สอนโดยครูชาวไทยและชาวต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 113 - 116) เมื่อพระองค์เสด็จกลับจากประธาสุยุโรปเมื่อปี พ.ศ. 2440 พระองค์ได้นำแบบอย่างการกีฬาจากกลุ่มประเทศยุโรปเข้ามาในประเทศไทย กิจกรรมที่นำเข้ามาคือ โครเกตต์ แมดมินตัน เทนนิส ฟุตบอล รักบี้ฟุตบอล และมวยสากล โดยนำมาเล่นในเขตพระราชวังก่อนแล้วจึงเผยแพร่หลายออกสู่ประชาชน (ทอง วิสุทธารมณ, 2495 : 24) และในขณะเดียวกันพระองค์ทรงส่งเสริมกีฬาไทยด้วยทรงตั้งสถานที่ซ้อม

มวย "มวยหลวง" เพื่อควบคุมฝึกฝน จัดการแข่งขันและเผยแพร่กีฬาไทย เช่น ระเบียบของ ค่าย-ตะกร้อ แข่งเรือ กีฬาพื้นเมือง (กรมพลศึกษา, ตุลาคม 2513 : 6) โปรดให้มีการแข่งว้าวและมีการเขียน "กติกาว่าวสนามหลวง ร.ศ. 125" ขึ้น (องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, เมษายน 2514 : 12) รวมทั้งได้มีการตั้งสมาคม "กีฬาสยาม" ดำเนินงานด้านกีฬาไทยทั่วไป (สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2504 : 8) และในรัชสมัยของพระองค์นั้นได้มีการแข่งขันกีฬานักเรียนขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2440 ให้มีการแข่งขันทั้งนักเรียนและครู แบ่งครูแข่งขันเป็น 2 รุ่น คือ รุ่นอายุต่ำกว่า 30 ปี และรุ่นอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป และให้มีการแข่งขันกีฬาประชาชนด้วย นับเป็นการเริ่มศตวรรษกีฬา เพราะมีการแข่งขันทั้งประเภทนักเรียนและประชาชน (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, 2515 : 123) และในปี พ.ศ. 2444 นั้นเองได้จัดให้มีการแข่งขันฟุตบอลนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยระบุดคิธรรมขึ้นสำหรับครูและนักเรียนใช้ในการเล่นเพื่อชกเวลาสันทนาการให้เกิดคุณความดี 4 อย่างคือ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา สามัคคี อาจหาญ ชนติ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, ตุลาคม 2515 : 12) ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระองค์ได้ทรงเห็นประโยชน์ของการพลศึกษาและการกีฬาที่มีต่อการปกครองบ้านเมือง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงเห็นความสำคัญของการพลศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากคำปรารภว่า "ฉันทองการคนหนุ่ม ทองการคนแข็งแรง ทองการคนใจสะอาดเพื่อจะได้อุตสาหะกับเหตุการณ์บ้านเมืองในอนาคต" จึงส่งเสริมพลศึกษาและกีฬาโดยให้มีการสอนพลศึกษาในชั่วโมงเรียน และจัดการแข่งขันกีฬาในหมู่นักเรียนทหาร และประชาชนทั่วไป (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, 2514 : 487) ทรงตั้งการลูกเสือขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งให้เยาวชนได้รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาเพื่อฝึกความอดทน แข็งแรง มีความสามัคคีและมีระเบียบวินัย สามารถทำกิจกรรมให้ส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ (หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, บ 3.9 : 3.9/13) กิจกรรมลูกเสือในสมัยแรกประกอบด้วย การอยู่ค่ายพักแรม วาดหน้า ยิงปืน วิชาลูกเสือ ฟุตบอล บริหารกายและการรวมพลขอมรบ (หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, บ 3.9/9)

การลู่เสื่อซึ่งส่วนใหญ่ใช้การพลศึกษาเข้าไปด้วยนั้นได้มีบทบาทต่อการศึกษาเรื่อยมา จนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในปี พ.ศ. 2478 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้คิดตั้งยุวชนทหารขึ้นเพื่อใช้ฝึกเด็กชายตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไปที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนโดยให้เรียนระเบียบทหาร วินัย ความแข็งแรง สมรรถภาพทางกาย และการช่วยตนเอง (Landon, 1968 : 57) จุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนทุกคนในชาติพร้อมทุกเมื่อที่จะป้องกันประเทศ และเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาที่จะต้องมาฝึกวิชาทหารในكونเป็นผู้ใหญ่อีก ซึ่งการฝึกก็ต้องใช้เวลานาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 626) ในปี พ.ศ. 2485 ซึ่งขณะนั้นประเทศไทยตกอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 (ดิเรก ชัยนาม, 2510 : 5) กองการลู่เสื่อจึงได้ร่วมมือกับกระทรวงกลาโหมจัดทำพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติขึ้น โดยได้พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรลู่เสื่อและยุวชนทหารให้ต่อเนื่องกัน ในการนี้กองลู่เสื่อได้ร่วมมือกับกรมยุวชนทหาร กระทรวงกลาโหม ได้ช่วยเหลือราษฎรที่ถูกอุทกภัย ช่วยสร้างหลุมหลบภัยทางอากาศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 630) และในปี พ.ศ. 2486 สมกัญแทนราษฎรได้ประกาศพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ และตั้งองค์การยุวชนแห่งชาติเป็นทบวงการเมืองในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 670) ซึ่งการนี้ยุวชนได้มีบทบาทในการป้องกันประเทศชาติอย่างแท้จริงอีกด้วย

ภายหลัง เมื่อประเทศเสรีจจากภาวะสงครามและอยู่ในระยะฟื้นฟูประเทศ รัฐบาลเริ่มไต่หาพันธมิตร จึงจัดให้มีการส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ความจำเป็นเพื่อเป็นการสร้างมิตรภาพและความเข้าใจอันดี เช่นการเข้าร่วมแข่งขันในกีฬาโอลิมปิก (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2511 : 641) กีฬาภาคพื้นแหลมทอง (ประมวลเรื่องราวการเป็นมาของการแข่งขันกีฬาแหลมทอง, 2511 : 1) กีฬาเอเชียเกมส์ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, มกราคม 2508 : 5) และกีฬาประเภทต่าง ๆ แม้แต่การสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับมิตรใหม่คือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนก็เริ่มต้นด้วยการกีฬา โดยมีการแลกเปลี่ยนกีฬาไปแข่งขันซึ่งกันและกัน ในวันที่ 28 สิงหาคม 2515 ประเทศไทยก็ได้ส่งทีมไปแข่งขันในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นครั้งแรก (ไทยรัฐ, 28 สิงหาคม 2515)

จากข้อมูลเอกสารที่กล่าวมาพบว่า ประเทศไทยนั้นได้นำการพลศึกษาและการกีฬาไปใช้ประโยชน์ในด้านการเมืองและการปกครองมานานแล้วจนกระทั่งปัจจุบัน แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าประเทศต่างๆ ก็ใช้การฝึกพลศึกษาและการกีฬาเพื่อประโยชน์ในการทหารและการเมือง โดยในสมัยใหม่นี้เริ่มต้นจากการฝึกเยาวชนและประชาชนทั่วไป (Karvonen, 1960 : 63) จึงเป็นที่น่าศึกษาว่า ประเทศไทยได้ใช้การพลศึกษาและการกีฬาให้เป็นประโยชน์ต่อการเมืองอย่างไรบ้างในระยะปี 2475 - 2516 และอิทธิพลของการเมืองมีผลต่อการพลศึกษาและการกีฬาอย่างไรบ้างหรือไม่ในระยะเวลาเดียวกัน

ความมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อศึกษานโยบายและวิถีทางของการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงอิทธิพลของการเมืองที่มีต่อการพลศึกษาและการกีฬาของไทย อันเป็นแนวทางของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางนโยบายจัดการพลศึกษาและการกีฬาในสมัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้วิจัยจะทำการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตย จนถึงวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอีกครั้งหนึ่ง
2. ในเรื่องการเมืองนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาในเรื่องของแนวนโยบายรัฐบาลและวิถีทางของการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการพลศึกษาและการกีฬา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

"พลศึกษา" หมายถึงการศึกษาที่ใช้กิจกรรมทางกายเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (Nash, 1948 : 52)

"กีฬา" หมายถึงเกมส่การ เล่นที่ใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยการ เล่นนั้นต้องคำนึงตามกฎ กติกา (Weiss, 1969 : 143)

"การเมือง" หมายถึง

1. การที่เกี่ยวข้องกับรัฐหรือแผ่นดิน
2. การบริหารประเทศ
3. กิจกรรมอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2503 : 135 - 136)

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นักการเมือง นักสังคมวิทยา และนักการพลศึกษาเป็นจำนวนมากได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการพลศึกษาและการกีฬา โดยชี้ให้เห็นว่าการเคลื่อนไหวในวงการพลศึกษาและการกีฬาในทุก ๆ ประเทศมักจะมีจุดเริ่มต้นจากการเมือง ซึ่งอาจสรุปข้อคิดเห็นของบุคคลสำคัญได้ดังนี้

ในคานสังคมวิทยากับการพลศึกษาและการกีฬานั้น แคชซิดี (Cassidy, 1965 : 11) กล่าวว่า "ความเชื่อและค่านิยมของสังคมมีส่วนสร้างแนวความคิดของมนุษย์เกี่ยวกับร่างกาย ซึ่งเป็นเหตุให้มีผลต่อการวางโครงการพลศึกษาเพราะถ้ามนุษย์มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องของการเสริมสร้างร่างกาย ระเบียบวินัยของสังคมแล้ว การศึกษา การเมืองและการพลศึกษาในยุคหนึ่ง ๆ จะเป็นเครื่องแสดงให้ทราบได้" โอเบอร์ทอยเฟอ์ (Oberteuffer, 1956 : 211) ก็ได้แสดงความคิดเห็นไปในแนวเดียวกันว่า "อารยธรรมในสังคมหนึ่ง ๆ สามารถจะดูได้จากการพลศึกษา เพราะการพลศึกษานั้นถูกกำหนดให้เป็นไปในแนวที่สังคมต้องการ สิ่งหนึ่งที่พลศึกษาจะแสดงให้ทราบได้คือนโยบายทางการเมือง ในคณศตวรรษที่ 19 ประเทศเยอรมนี ไซยิมนาสติกและการ

กีฬาเป็นเครื่องมือในการสร้างน้ำใจและวินัยของคนในชาติ มุสโสลินี (Mussolini) ได้ตั้งสมาคมกีฬาและวางโครงการพลศึกษาในอิตาลีขึ้นเพื่อพิทักษ์ความซื่อสัตย์ในทมิฬฟาสซิสต์ (Fascist) รัสเซียใช้กีฬาเป็นเครื่องส่งเสริมอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ อังกฤษใช้กีฬาเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่าอุดมการณ์ทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการพลศึกษาในหลาย ๆ ทาง (Bailey, 1970 : 51) แม้แต่ในค่านิยมก้าวหน้าของการกีฬา ไชเคิล (Seidel, 1972 : 129) มีความคิดเห็นว่า "บทบาทของการเมืองและการปกครองนั้นจะมีผลต่อความก้าวหน้าของการกีฬา" โอริงเชียม (โอริงเชียม, มกราคม 2514, 21) ได้ยกตัวอย่างว่า "รัฐบาลแห่งประเทศเยอรมนีต้องการให้ประชาชนสนใจในสุขภาพ เชี่ยวชาญในการกีฬาและการแข่งขันกีฬาโดยมีน้ำใจของนักกีฬา จึงมีสโมสรกีฬามากมายและจัดการแข่งขันกีฬามือสมัคร โดยรัฐบาลได้สนับสนุนให้ผู้นับถือมีความตื่นตัวทางกีฬาเสมอ" อนึ่ง การจะปลูกฝังนิสัยบางอย่างให้กับสมาชิกในสังคมพลศึกษาที่อาจจะช่วยได้โดย เบเลย์ (Bailey, 1970 : 355) กล่าวว่า "ในสังคมประชาธิปไตยซึ่งต้องการประชาชนที่มีน้ำใจ รักสงบ มีระเบียบวินัย แข็งแรง สุขภาพดี รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้พลศึกษาจะช่วยสร้างให้ได้อันค้ำแรกคือความแข็งแรง ส่วนสิ่งอื่นนั้นถ้าครูให้เด็กได้มีโอกาสวางแผนการเล่น คิดกลวิธีในการเล่นและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้ก็จะเกิดขึ้นได้"

ค่านิยมสัมพันธระหว่างการเมืองกับการพลศึกษาและการกีฬานั้น ลอย (Loy, 1969 : 204-210) แสดงทัศนะว่า "การเมืองกับการกีฬานั้นแยกกันไม่ได้อย่างแน่นอนในทุกประเทศหวังผลประโยชน์จากการกีฬาทั้งนั้น ใช้การกีฬาเป็นเครื่องมือของการเมืองในการที่จะส่งเสริมให้ระบบการเมืองสมบูรณ์ขึ้น กล่าวคือ ประเทศเหล่านั้นถือว่ากีฬาเป็นส่วนประกอบสำคัญในนโยบายของรัฐบาล มีรัฐบาลหลายประเทศใช้กีฬาเป็นเครื่องแสดงอำนาจทางการเมือง โฆษณาสิทธิการเมืองและความมีอำนาจของรัฐ ประเทศคอมมิวนิสต์หลายประเทศได้ใช้การกีฬาเป็นเครื่องแสดงถึงความสำเร็จในการปกครองแห่งชาติ เช่น รัสเซีย เชโกสโลวาเกีย โปแลนด์ ฮังการี เป็นต้น แม้แต่ในอดีตที่ผ่านมาทุกชาติหวังผลจากการกีฬาในค่านิยมที่นอกเหนือไปจากประโยชน์โดยตรงเช่นกัน ลอย

กล่าวต่อไปว่า ความคิดถึงประโยชน์ของการกีฬาที่ตั้งที่นายเอเวอรี่ บรันเดจ (Avery Brundage) ประธานคณะกรรมการโอลิมปิกสากลที่คิดว่า "การกีฬาต้องปราศจากความเกี่ยวข้องในด้านการเมืองใด ๆ" นั้นเป็นเรื่องเพ้อฝัน แต่ความจริงแล้ว "นักกีฬาโอลิมปิกกลายเป็นทหารของการกีฬาซึ่งถูกปลูกฝังให้มีความคิดในเรื่องศักดิ์ศรีของชาติ" (Loy, 1969 : 203) เป็นเครื่องมือของการเมืองระหว่างประเทศตลอดเวลา การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกในปี ค.ศ. 1936 ครั้งนั้นรัฐบาลแห่งประเทศเยอรมนี ได้ใช้เป็นเครื่องแสดงความสำเร็จของการปกครองในประเทศโดยที่ขณะนั้นเยอรมันใช้การพลศึกษาและการกีฬาฝึกทหารเพื่อความแข็งแกร่งและพลังของประเทศ มีการสนับสนุนให้มีการแข่งขันกีฬาทหาร ซึ่งทุกชาติก็ต้องการแสดงแสนยานุภาพการทหารกันทั้งสิ้น กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ในปัจจุบันได้พยายามชี้ให้เห็นว่าการฝึกกีฬาทหารแบบคอมมิวนิสต์นั้นได้ผลกว่าตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย"

สำหรับในประเทศไทยมีบุคคลในวงการ เมือง การศึกษา การพลศึกษาและการกีฬาได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการเมืองกับการพลศึกษาไว้หลายประการด้วยกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเน้นประโยชน์ของการกีฬาที่มีต่อประเทศชาติไว้ในพระราชดำรัสแก่คณะกรรมการผู้สื่อข่าวกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และนักกีฬายกเย็มนในวันเข้าเฝ้าฯรับพระราชทานรางวัล ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2514 ซึ่งมีความว่า "...การแข่งขันกีฬาในระยะนี้ทุกฝ่ายมุ่งหมายที่จะเอาชนะมากกว่าคำนึงถึงความสามัคคีของหมู่คณะและเป้าหมายที่แท้จริงของการกีฬา การพัฒนากีฬาให้ก้าวหน้าประกอบด้วยหลัก 2 ประการ คือ พัฒนาจิตใจและพัฒนาความสามารถ การพัฒนากีฬาไม่ใช่เพียงพัฒนาความสามารถอย่างเดียว เพราะการกีฬาเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญของประเทศชาติด้วย..."

(สำนักราชเลขาธิการ, 2515 : 411) และพระราชดำรัสที่มีต่อ พล.ต.อ.หลวงชาติตระการโกศล รองประธานคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย และนายกองวิสุทธารมณ ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย วันน่านายสันต์ เอกมหาชัย ผู้วาราชการจังหวัดนครสวรรค์พร้อมคณะ เข้าเฝ้าฯจุฬาลงกรณ์ในการเปิดกีฬาสหประชาชาติ ครั้งที่ 5 วันที่ 30 พฤศจิกายน 2514 ว่า "...ยินดีที่ได้ทราบรายงานการเคลื่อนไหว

เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาเขต การจัดกีฬาเขตโดยหมุนเวียนให้จังหวัดใหญ่ ๆ เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันเป็นวิธีการที่ถูกทดลองแล้ว ขอให้ช่วยกันจัดต่อไป กีฬาสร้างสุขภาพอนามัยและระเบียบวินัยให้กับประชาชน" (สำนักราชเลขาธิการ, 2515 : 574)

ส่วนบุคคลสำคัญอื่น ๆ ก็ได้แสดงความคิดเห็น เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการกีฬาและการพลศึกษากันอย่างกว้างขวาง เช่น พ.อ. ธนิก คอมนันท์ กล่าวว่า ในปัจจุบันการ เมืองพยายามที่จะไปครอบงำการศึกษาในทุกลักษณะ ในทุกกรณีให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะในการปกครองระบอบเบ็ดเสร็จ (Totalitarian Regime) นั้น การเมืองพยายามจะไปยึดครองแทรกแซงการศึกษาโดยเต็มที่ กล่าวคือ ไม่ยอมที่จะให้เยาวชนสามารถที่จะเลือกทางเดินของตนเองได้ทั้งในสังคมประชาธิปไตย ประเทศเยอรมนีสมัยฮิตเลอร์มีอำนาจการ เมืองได้เข้าครอบงำการศึกษาอย่างเต็มที่ โรงเรียนราษฎร์เกือบจะไม่มีถ้ามีก็ตกควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยรัฐ กุลบุตร กุลธิดาชาวเยอรมันทั้งหลายนั้นต้องเข้าไปอยู่ในกระบวนการ เมืองของ เยอรมนี เด็กชายไปเป็นยุวชนทหารหรือฮิตเลอร์ยูนกัน เด็กหญิงเป็นฮิตเลอร์เมเกิล หมายความว่าการศึกษาทั่วไป ถูกเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจนไม่มีเสรีภาพ ยิ่งไปกว่านั้นชีวิตของเด็กชายและเด็กหญิงเยอรมันในสมัยนั้นได้รับการฝึกอบรมมโนสสัยให้เป็นผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาและซื่อสัตย์ต่อฮิตเลอร์โดยสมบูรณ์ เด็กจะเล่นโดยลำพังไม่ได้ ต้องมาเล่นกีฬาหรือเกมส์ต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดไว้ให้ (ธนิก คอมนันท์, 2515 : 94 - 95)

อีกท่านหนึ่งคือ พล.อ. ประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี ได้มองเห็นประโยชน์ของการพลศึกษาและการกีฬาที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงภายในชาติ ดังได้กล่าวในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ว่า "รัฐบาลได้อนโยบายการส่งเสริมกีฬาเป็นเรื่องสำคัญ ไม่แพ้ด้านอื่น ๆ เพราะการสร้างคนในชาติให้มีกำลังและพลานามัยสมบูรณ์นั้นเท่ากับเป็นการสร้างพลังให้แก่ชาติในอนาคต" (องค์การส่งเสริมการกีฬาแห่งประเทศไทย, กรกฎาคม 2514 : 14)

พล.อ. กฤษณ์ สีวะรา นักการทหารคนสำคัญของประเทศไทยตระหนักถึงเรื่องวินัยและความสามัคคีที่จะเกิดได้จากการพลศึกษาและการกีฬาซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติในอนาคต ดังได้กล่าวในการเปิดงานแข่งขันฟุตบอลจตุรมิตรสามัคคีเมื่อวันที่ 30

พุดตจิกายน 2513 ความว่า "...การพลศึกษานั้นจะเป็นการส่งเสริมจริยธรรม ความ
ประพฤติกและสามัคคีซึ่งเป็นของจำเป็นยิ่งกว่าการเรียนรู้ เพราะว่าการที่ท่านมีแก่
ความรู้แต่มีความประพฤติไม่ดีแล้ว ท่านจะไขความรู้นั้นไปในทางที่ผิด ที่เป็นภัยต่อส่วนรวม
และในที่สุดก็ เป็นภัยต่อประเทศชาติ แต่ถ้าว่านไขการพลศึกษานั้นไปในทางที่ถูกต้องจะนำ
ความสามัคคีมาสู่กลุ่มชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ประชาชนชาวไทยทั้งชาติใครวมรัก
สามัคคีกันและเป็นกำลังอันมั่นคงต่อไป เยาวชนในวันนี้คือผู้ใหญ่ที่ควรรับผิดชอบประเทศ
ในวันข้างหน้า เพราะฉะนั้นถ้าท่านปลูกฝังจริยธรรมและความประพฤติของท่านให้ดีเสีย
แล้วแต่บัดนี้ ทั่วไปประเทศไทยของเราจะมีความสามัคคีกลมเกลียว มีนักกีฬา มีผู้บริหาร
ประเทศ ซึ่งจะทำให้มีความมั่นคงและความปลอดภัยเด็ดขาดเด็ดเดี่ยวและไม่มีชาติใดมา
ทำลายหรือรุกรานประเทศเราได้... การแข่งขันร่วมกันนี้ก็ให้เกิดความสามัคคี เกิด
พลังกำลัง เกิดการรวมหมู่ รวมเหล่า ซึ่งจะเป็นผลแห่งความสามัคคีและความเป็นเอกแผ่น
ของประเทศชาติ... ให้เยาวชนเหล่านั้นได้เห็นคุณค่าของความสามัคคี คุณค่าของ
พลศึกษาจะได้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นที่เบาใจแก่รัฐบาล..." (พล.อ. กฤษณ์
สีวะรา, 2513 : 40 - 42)

บุญสม มาร์ติน นักการพลศึกษาได้เน้นถึงความสัมพันธ์ของการพลศึกษากับการ
เป็นพลเมืองดีของชาติ ดังปรากฏในคำกล่าวพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนประจำปี
พ.ศ. 2517 ณ สนามสุขุขลาศัย เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2517 ความว่า "...ขอ
ขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือร่วมใจกันก่อประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วยการให้นักเรียน
นักศึกษาได้รับการฝึกและอบรมพลศึกษาไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ อันส่งผลดี
แก่เยาวชนที่จะได้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปในอนาคต..." (องค์การส่งเสริมกีฬา
แห่งประเทศไทย, สิงหาคม 2517 : 13) สำหรับการบริหารประเทศจะสำเร็จลงได้
นั้นการพลศึกษาและการกีฬาเป็นส่วนประกอบสำคัญ กอง วิสุทธารมณ (กอง วิสุทธารมณ,
2513 : 10 - 11) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า "การพลศึกษามีผลต่อการพัฒนาประเทศหลาย
ด้าน ประการแรกพลศึกษาเป็นสิ่งที่สร้างคุณสมบัติ แข็งแรง ความอดทน และความ
มีน้ำใจเป็นนักกีฬาให้กับปวงชน ซึ่งเมื่อประชาชนทั่วไปมีสุขภาพอนามัยดีประเทศนั้นก็กำลัง
ทหารเข้มแข็งและมีคุณภาพสูง รัฐบาลสามารถจะดำเนินนโยบายทั้งภายนอกและภายในได้

ตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้ประโยชน์ที่สุกนแก่ประเทศชาติและประชาชนส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการกำหนดนโยบายการเมืองต่างประเทศย่อมสามารถที่จะกำหนดนโยบายได้เต็มภาคภูมิ ไม่เป็นที่เสียเปรียบแก่ผลประโยชน์ของชาติ เพราะรัฐมีกำลังคนกำลังทหาร พร้อมทั้งจะสนับสนุนนโยบายนั้นให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ที่เจาะจงกันได้ในด้านนโยบายภายในประเทศนั้นนโยบายใหญ่ของรัฐบาลซึ่งได้กำหนดเกี่ยวกับการรักษาและดำรงไว้ซึ่งเอกราชและประโยชน์แห่งประเทศชาติ รักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อให้ราษฎรได้ประสบสันติสุข ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยมิถูกใคร เบียดเบียนข่มเหงและการเพิ่มความผาสุกของประเทศชาติทั้งมวลก็ย่อมลุล่วงไปได้เช่นเดียวกัน เมื่อรัฐมีประชากรที่มีคุณภาพทั้งกล่าวข้างต้น" แต่ทั้งนี้การที่จะให้การพลศึกษาและการกีฬาทำเนนไปด้วยดีตามความมุ่งหมายนั้นสมาชิกทุกหน่วยในสังคมต้องร่วมมือกัน ชูจิตต์ วัชรสาร (ชูจิตต์ วัชรสาร, กรกฎาคม 2509 : 35 - 36) มีความคิดว่า "การกีฬาเป็นเครื่องทำให้เกิดความสมคูลย์ในชีวิตของปวงชน องค์การเยาวชนและวัฒนธรรมต่าง ๆ จะต้องตระหนักว่าตนจะต้องใส่ใจในการส่งเสริมเป็นพิเศษ รัฐบาลกลาง รัฐบาลส่วนท้องถิ่น ตลอดจนองค์การใหญ่ ๆ มีส่วนรับผิดชอบในอันที่จะจัดสร้างและจัดหาอุปกรณ์การกีฬาให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมอุดมการณ์ชาตินิยมและเป็นการลงทุนที่ฉลาด"

ปัจจัยสำคัญในการดำเนินการก็คือครูพลศึกษา ส่วราย ไชยรงค์ (ส่วราย ไชยรงค์, เมษายน 2508 : 37) ได้กล่าวถึงครูพลศึกษาในโลกปัจจุบันว่า "...การสอนกีฬานั้น ต้องเน้นเรื่องจรรยา มารยาทร้อยละ ๕๐ มีความประพฤติที่ร้อยละ 20 ส่งเสริมการเล่นที่ เล่นเก่ง ต้องสอนให้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ ไม่ล้มตัว ในที่สุดเด็ก ๆ จะเป็นนักกีฬาที่ดี หมายถึงการเป็นพลเมืองที่ดีด้วย... ปัจจุบันนี้ทุกชาติต้องการพลเมืองที่เป็นที่ยกย่อง เกรงขามของชนชาติอื่น ๆ พลเมืองที่ดีจะต้องได้รับการฝึกอบรมจากครูพลศึกษาที่ดี ฝึกฝนซัดเกล้า ปลูกฝังจิตใจมาแต่เด็ก ๆ ให้เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬาที่แท้จริง มีร่างกายสมบูรณ์ เยาวชนเหล่านั้นโคเป็นผู้ใหญ่จะมีพร้อมทุกอย่าง ในทุก 4 ปี จะมีการแสดงความเข้มแข็งและประสิทธิภาพของชนในชาติ คือการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ...ชาติใดใคร่เหรียญมากกำลังเป็นที่นิยมยกย่อง ถือเป็นการวัดความเจริญ ความเข้มแข็ง

ของชนในชาติ... ปัจจุบันครูพลศึกษาเป็นผู้สร้างความรักใคร่สนิทสนมความเชื่อถือเข้าใจระหว่างชาติได้คือ เช่น ครูกรีฑาสหรัฐอเมริกาไปช่วยสอนเยาวชนทั่วโลก ครูยิมนาสติกจากญี่ปุ่นไปช่วยสอนกีฬาให้ชาติอื่น ๆ เป็นต้น นโยบายนี้เกิดผลดีแก่ชาวโลกและประชาชาติของตน... ทำให้ชนชาติอื่น ๆ รัก สนใจ เข้าใจประเทศชาติของตนอีกด้วย เป็นเกียรติต่อประเทศชาติและเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างชาติได้อย่างดี ครูพลศึกษาเปรียบเสมือนดาวที่เหนียวที่สุดที่ยึดชนในชาติต่าง ๆ ให้รวมกันแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสันติสุขแก่ชนทั่วโลกในอนาคต"

แต่เท่าที่เป็นอยู่ปรากฏว่า "รัฐบาลไทยมีความปรารถนาจะเห็นคนไทยมีสุขภาพดี มีความเป็นอยู่ดี โดยที่เห็นว่าการพลศึกษาเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องให้ความสนใจ รัฐบาลได้ให้การพลศึกษาเป็นผู้ดำเนินการในค่านผลิตครูพลศึกษาและจัดกิจการในค่านการกีฬาและสันทนาการโดยทั่วไป" (Chantanamalka, 1971 : 4), จากการวิจัยของฉัฐอินทรปาน พบว่า "หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 การกีฬาในประเทศไทยได้มีการฟื้นฟูขึ้นโดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เพิ่มมากขึ้น แต่การพัฒนาการพลศึกษาและการกีฬาก็เป็นไปอย่างเชื่องช้ามาก เนื่องจากการวางรากฐานเริ่มแรกแคบเกินไป รวมทั้งวัฒนธรรมในสังคมไม่ส่งเสริมการกีฬาและคนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณค่าของพลศึกษาและการกีฬา" (Indrapana, 1973)

จากข้อมูลเอกสารค้นคว้าแสดงให้เห็นว่า การพลศึกษานั้นมุ่งมั่นที่จะให้พลเมืองของชาติมีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางกายและทางใจ อันจะเป็นประโยชน์ต่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติ แต่การพลศึกษาจะก้าวหน้าไปได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการส่งเสริมอย่างจริงจังแข่งขันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน ซึ่งก็เป็นที่แน่ชัดอยู่แล้วว่าการพลศึกษาและการกีฬาจะเปลี่ยนไปในรูปลักษณะใดนั้นขึ้นขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของรัฐบาลด้วย ดังนั้นสำหรับการพลศึกษาของไทยจึงควรได้ศึกษาอิทธิพลทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาการพลศึกษาและการกีฬาโดยทั่วไปอย่างละเอียด โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. 2475 - 2516

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้อาศัยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) และเสนอรายงานเป็นแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1. เอกสารชั้นต้น - ประกาศทางราชการ ราชกิจจานุเบกษา รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จดหมายเหตุ

2. เอกสารชั้นรอง - ประชุมกฎหมายประจำศก หนังสือประวัติศาสตร์ วารสาร ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ ประชุมพงศาวดาร ภูมิบัตรการแข่งขันกีฬา งานวิจัยทางพลศึกษา ประชุมศิลาจารึก

การเสนอรายงาน

1. แบ่งเป็นบทตามช่วงเวลา ดังนี้คือ

1.1 ระหว่างปี พ.ศ. 2475 - 2495 ซึ่งเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจนถึงปีที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเป็นครั้งแรกที่กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์

1.2 ระหว่างปี พ.ศ. 2496 - 2502 เป็นมีหลังจากที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมทำการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 15 จนถึงปีที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพฯ

1.3 ระหว่างปี พ.ศ. 2503 - 2509 ภายหลังจากการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 จนถึงปีที่ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5

1.4 ระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2516 ภายหลังจากการจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 จนถึงวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ซึ่งเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอีกครั้งหนึ่ง

2. ในแต่ละบทที่ได้พิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การเมือง

2.1.1 นโยบายของรัฐบาลในด้านพลศึกษาและการกีฬาของแต่ละ
คณะรัฐบาลในช่วงเวลานั้น

2.1.2 วิธีทางและสภาพการณ์ของการเมืองในช่วงเวลานั้น

2.2 การศึกษา

2.2.1 นโยบายการศึกษา

2.2.2 แผนการศึกษาชาติ

2.2.3 การจัดหลักสูตรทั่วไป วิชาเรียน การจัดเวลาเรียน

2.3 การพลศึกษา

2.3.1 นโยบายพลศึกษา

2.3.2 การเรียนการสอน หลักสูตรพลศึกษา

2.3.3 การดำเนินการทางพลศึกษา เช่น การผลิตครู สร้างโรงเรียน
พลศึกษา การปรับปรุง เป็นต้น

2.4 การกีฬา

2.4.1 ภายในประเทศ

2.4.1.1 จุดประสงค์ของการกีฬาในยุคนั้น ๆ

2.4.1.2 การจัดการแข่งขันกีฬา

2.4.1.3 สมาคมกีฬาต่าง ๆ

2.4.1.4 องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย

2.4.1.5 คณะกรรมการกีฬาโอลิมปิก

2.4.2 ต่างประเทศ

2.4.2.1 การส่งนักกีฬาไปแข่งขันต่างประเทศ

2.4.2.2 การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

2.4.2.2.1 ทางราชการ

2.4.2.2.2 ทางธุรกิจ

อิทธิพลของการเมืองที่มีผลต่อการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2475-2495

ระหว่างปี พ.ศ. 2475-2495 เป็นระยะยาวนานถึง 20 ปีเศษ และเป็นระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ และสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนั้นสภาพบ้านเมืองในช่วงเวลาดังกล่าวจึงไม่เรียบร้อยนัก เนื่องจากการแตกแยกทางความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลกันบ่อยครั้ง แต่ก็อาจจะแบ่งกลุ่มของคณะรัฐบาลตามลักษณะสภาพการปกครองที่ได้กระทำอยู่นั้นได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มรัฐบาลคณะราษฎร เป็นกลุ่มรัฐบาลที่บริหารประเทศโดยคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (ขจัตถัย นุรุษพิณ, 2511 : 124) ซึ่งมีรัฐบาลของพระยามโนปกรณนิติธาดา ที่คณะราษฎรเชิญมาเป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีบุคคลของคณะราษฎรมาควบคุม และรัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา หัวหน้าคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กลุ่มรัฐบาลชุดนี้ได้ปกครองประเทศตั้งแต่ 27 มิถุนายน 2475 ถึง 15 ธันวาคม 2481

2. รัฐบาลทหาร เป็นรัฐบาลที่ปกครองประเทศที่ประกอบด้วยรัฐมนตรีที่มาจากทหารเสียเป็นส่วนใหญ่ และมีนโยบายที่จะสร้างประเทศชาติโดยให้ประชาชนเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ซึ่งมีลักษณะปกครองในรูปแบบการปกครองของทหาร นายกรัฐมนตรีของทหารคือ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม ทำการปกครองประเทศระหว่างวันที่ 16 ธันวาคม 2481 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2487

3. รัฐบาลพลเรือน ประกอบด้วยรัฐมนตรีที่มาจากพลเรือนเสียเป็นส่วนใหญ่ ได้ทำการปกครองประเทศอยู่ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2487 ถึงวันที่ 7 เมษายน 2491 ระยะเวลานี้เป็นสมัยที่ประเทศไทยต้องผัดเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้ง เนื่องจากผลแห่งสงคราม

ที่ก่อให้เกิดปัญหามากมาย ที่รัฐบาลแต่ละชุดไม่สามารถจะแก้ไขได้ นายกรัฐมนตรีบุคคลนี้ ประกอบด้วย นายควง อภัยวงศ์ นายทวี บุญยเกษตร ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายปรีดี พนมยงค์ และ พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีภายใต้การเห็นชอบของ นายปรีดี พนมยงค์ (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 117)

4. รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ยุคหลัง ซึ่งได้กลับมาปกครองประเทศ โดยการที่คณะนายทหารกระทำการรัฐประหารยึดอำนาจให้ในครั้งแรก เมื่อ 8 เมษายน 2491 (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 883) แต่ในระหว่างที่ปกครองประเทศก็ได้ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ก็ได้กลับเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกวาระหนึ่ง จนกระทั่งถึง 16 กันยายน 2500 จึงเกิดการรัฐประหารและจอมพลแปลก พิบูลสงคราม จึงเดินทางออกนอกประเทศไทยไป (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 883)

ยุครัฐบาลคณะราษฎร

1. รัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรี

1.1 สภาพการเมืองระหว่างปี พ.ศ.2475 - 2476

การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 นั้นนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ จากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ทำให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การศึกษา และสังคมใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับที่เป็นประเทศประชาธิปไตย

ผู้ก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 นั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประเทศต้นตำหรับทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อุดมการณ์ทางการเมืองของประเทศเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อคตินิยมของนักศึกษาไทย

ที่สำคัญ ๆ ที่ไปศึกษาอยู่ในประเทศฝรั่งเศสก็มี นายปรีดี พนมยงค์ ร.ท. แปลก ชีตสังคะ ร.ท. สิ้นธุ์ กมลนาวิน ร.น. และ ร.ท. ประยูร ภมรมนตรี ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ ในขณะที่อยู่ในประเทศฝรั่งเศส (พล.ท. ประยูร ภมรมนตรี, 2518 : 100) พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนา ซึ่งเป็นหัวหน้าในการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้เคยศึกษาวิชาทหารจากประเทศเยอรมนี (สมบูรณ คณฉลาด, มปป : 42 - 50) ดังนั้นเมื่อกลุ่มคนเหล่านี้ได้กลับมายู่ประเทศไทย ได้เห็นความบกพร่องในการบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคระหว่างบุคคลและปัญหาเศรษฐกิจที่มีมาตั้งแต่ปลายสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งรัฐบาลในสมัยนั้นได้พยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ไข แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเพราะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก (ไพบูลย์ คงคี, 2508 : 58) จึงได้รวมตัวกันยึดอำนาจการปกครองโดยกลุ่มผู้ก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองนี้เรียกตัวเองว่า "คณะราษฎร" ซึ่งประกอบด้วย ทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน โดยมี พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้า ฝ่ายทหารบก และเป็นหัวหน้าคณะ น.ต. หลวงสินธุ์สงครามชัย (สินธุ์ กมลนาวิน) เป็นหัวหน้าฝ่ายทหารเรือ และอำมาตย์ตรีหลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) เป็นหัวหน้าฝ่ายพลเรือน (อนันต์ แจงกลีบ, 2507 : 91) ใคนำกำลังทหารเข้ายึดพระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 เวลา 6.00 น. ("พระองค์เจ้าจุลจักรพงศ์, 2505 : 307) โดยแถลงว่า "เจตนาอันยิ่งใหญ่ของคณะราษฎรก็คือ สถาปนาระบอบประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทย โดยอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นประมุขของประเทศสืบไป" (ไพบูลย์ คงคี, 2508 : 58)

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้ 3 วัน คือในวันที่ 27 มิถุนายน 2475 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินประเทศสยาม (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 45, 2476 : 131) จากการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2475 พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนา หัวหน้าคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร ได้เสนอให้พระยามโนปกรณนิติธาดา ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากบุคคลสำคัญในวงการเมืองสมัยนั้นมากจากทุกฝ่าย ให้ดำรงตำแหน่งประธาน

คณะกรรมการราษฎร ก็คือตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 20) พระยามโนปกรณนิติธาดา ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อยู่ระหว่าง 28 มิถุนายน 2475 ถึง 20 มิถุนายน 2476 ในช่วงเวลานี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีถึง 3 ชุด (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 24) แต่ตลอดทุกสมัยของรัฐบาลที่พระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรีนั้นก็เปรียบเสมือนเป็น "รัฐบาลของ คณะราษฎร" เพราะทางคณะราษฎรได้ส่งหัวหน้าสำคัญทั้งทางฝ่ายทหารและพลเรือนเข้าร่วมรัฐบาล โดยมี พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนาเป็นผู้ควบคุมเสียงข้างมากอยู่ในคณะรัฐมนตรี (ชจคภัย บุรุษพัฒน์, 2511 : 124) เมื่อพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารประเทศต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2475ว่าจะกำหนดวิธีที่จะดำเนินการไปสู่หลัก 6 ประการของคณะราษฎร (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 1, 2475 : 691) ซึ่งประกอบด้วย หลักเอกราช หลักความปลอดภัย หลักเศรษฐกิจ หลักความเสมอภาค หลักเสรีภาพและหลักการศึกษา (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 1, 2475 : 6 - 7) โดยนโยบายหลัก 6 ประการนี้ เป็นส่วนที่ควรที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้

รัฐบาลชุดพระยามโนปกรณนิติธาดา ได้บริหารประเทศชั่วระยะเวลาหนึ่งที่เกิดความยุ่งยากและความไม่สงบในวงการของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล โดยมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการที่คณะราษฎรได้มอบให้หลวงประดิษฐมนูธรรมเป็นผู้วางโครงร่างเศรษฐกิจขึ้น แต่พระยามโนปกรณนิติธาดาไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าเป็นโครงร่างของสังคมนิยมวิสต์ (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 46, 2477 : 5) จึงเป็นเหตุให้สมาชิกคณะราษฎรแตกกันเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายพระยามโนปกรณนิติธาดา มี พ.อ. พระยาทรงสุรเดช และ พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์เป็นผู้สนับสนุน กับฝ่ายของหลวงประดิษฐมนูธรรม มีสมาชิกคณะราษฎรชั้นผู้น้อยเป็นผู้สนับสนุน (ชจคภัย บุรุษพัฒน์, 2511 : 126 - 127) พระยามโนปกรณนิติธาดา จึงเสนอให้ปิดสภาและงดใช้รัฐธรรมนูญเสียชั่วคราว ตั้งแต่ 1 เมษายน 2476 (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 46, 2477 : 1) โดยอ้างเอาความปลอดภัยของประชาชน

เป็นกฎหมายสูงสุดมาดลบันดาลรัฐธรรมนูญ (เดือน บุนนาค และ ไพโรจน์ ชัยนาม, 2477 : 39) เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎรตั้งกล่าวแล้ว นายทหารกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย พ.อ.พระยาพลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้า และมีนายทหารกลุ่มหนึ่ง คือ พ.ท.หลวงพิบูลสงคราม น.ท.หลวงสินธุสงครามชัย ร.น. น.ท.หลวงฤทธิชัย ร.น. ได้ทำการรัฐประหารโดยใช้กำลังเข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2476 (ม.ร.ว.ชนม์สวัสดิ์ จมพูนุช, 2501 : 17) และบังคับให้รัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดาลาออกไป

1.2 การพลศึกษาสมัยรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา

ถึงแม้ว่าการบริหารประเทศของรัฐบาลชุดพระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรีนั้นจะเป็นช่วงระยะเวลาสั้น คือตั้งแต่ 28 มิถุนายน 2475 ถึง 20 มิถุนายน 2476 แต่ก็อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลชุดนี้ได้เป็นผู้วางรากฐานการศึกษาแผนใหม่ขึ้นในประเทศไทย เนื่องจากรัฐบาลชุดนี้ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ 2475 ขึ้น สำคัญในแผนการศึกษาชาติฉบับนี้ คือได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย พุทธิศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 45, 2476:627) เป็นการแรกเริ่มในการบรรจุวิชาพลศึกษาเข้าเป็นองค์ประกอบในการศึกษาอย่างเป็นทางการ มีเหตุผลว่า "รัฐบาลมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้การศึกษากว้างไกลไปอย่างเต็มที่ ให้ได้รับการอบรมตามแบบรัฐธรรมนูญ... ให้มีปัญญาความึกจักษ์กันควหาเหตุผลโดยตนเอง มีจรรยาประกอบด้วยกำลังกายและกำลังใจเป็นอันดี... มุ่งประสงค์ใหญ่ที่ใ้รับการศึกษแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ มีอนามัยและศีลธรรมอันดีงาม" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 309)

เพื่อให้สอดคล้องกับความประสงค์ที่ได้ตั้งไว้แต่เดิมที่จะให้มีการพลศึกษา รัฐบาลได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ 20 ธันวาคม 2475 โดยเน้นความสำคัญของการกีฬาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาว่า "...ในส่วนเรื่องอุปกรณ์การศึกษา เช่น แบบเรียน ห้องสมุด หุ่นเล่นเรียน การกีฬา การอนุภาษา การลูกเสือ เหล่านี้จะจัดให้มีขึ้นแพร่หลายจนพอสมควรความต้องการ" (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 1, 2475 : 702) ในการเรียนการสอนพลศึกษาให้มีการสอน

พลศึกษาในชั้นเรียนนั้นให้ค่าเป็นตามแบบแผนที่เคยเรียนมาในหลักสูตร พ.ศ. 2471 ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้นให้เรียนวิชาลูกเสือ โดยนำกิจกรรมพลศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน คือ ระเบียบแถว คัดกาย ยิมนาสติก แต้นักเรียนหญิงให้เรียนการเวียนแทน สำหรับชั้นประถมศึกษาเรียนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ชั้นมัธยมต้นเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดฝีมือ มีความรู้สำหรับจะไ้รักษาตัวให้รอดพ้นจากอันตรายและความยากลำบากต่าง ๆ เมื่อถึงคราวเข้าที่กันดาร ส่วนในชั้นมัธยมปลายให้เรียนวิชาพลศึกษาโดยตรงสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง กิจกรรมที่นำมาใช้ คือ ลูกเสือ กายบริหารหรือคัดคนจนจบวิธี คัดคนส่วนห้อยโหนทาง่าย ๆ และเกมส์กีฬาต่าง ๆ ตามแต่จะไ้ สำหรับนักเรียนหญิงให้เรียนกายบริหารหรือวิชาอื่น ๆ ที่เหมาะแก่หญิง (กรมวิชาการ, 2504 : 178 - 180)

เนื่องจากรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา ได้ปกครองประเทศอยู่ในระยะเวลานั้น และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเมือง การปกครองในสมัยนี้จึงไม่ปรากฏว่าการกีฬาอันไ้เกิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สำคัญบ้าง

~~ซึ่งสรุปไ้ว่า~~ ความต้องการทางการเมืองอันเนื่องมาจากผลประโยชน์ของการพลศึกษาและการกีฬาของรัฐบาลชุดนี้นั้นอยู่ในระดับพื้นฐาน เพราะไม่ปรากฏหลักฐานใด ๆ ที่ชี้ให้เห็นชัดว่า รัฐบาลต้องการนำผลประโยชน์จากการพลศึกษาและการกีฬามาใช้เพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ แต่การที่รัฐบาลไ้มีการเรียนพลศึกษาในโรงเรียนนั้นก็เพื่อสร้างความแข็งแรงของคนในชาติโดยทั่ว ๆ ไปที่รัฐบาลทุกประเทศกระทำกันด้วย โดยต้องการไ้คนในชาติของตนมีคุณภาพดีพอเพียง

2. รัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนา

2.1 สภาพทางการเมืองสมัยรัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนา

เมื่อคณะนายทหารไ้ทำการรัฐประหารและบังคับไ้รัฐบาลชุดพระยามโนปกรณนิติธาดาลาออกไป เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2476 แล้ว รัฐบาลชุดใหม่ ซึ่งมี พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี ไ้เข้ามาบริหารประเทศ เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2476 (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร, 2476 : 58) พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา

ซึ่งเป็นหัวหน้าในการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นี้ เป็นนายกรัฐมนตรีติดต่อกันถึง 5 สมัย จนกระทั่งถึง 15 สิงหาคม 2481 จึงได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งสุดท้าย (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 9) บุคคลผู้นี้เป็นนักการทหารที่มีความสามารถ กล่าวคือ ได้จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยจตุรจอมเกล้า แล้วสอบชิงทุนเล่าเรียนจากรัฐบาลไปศึกษาวิชาทหารที่ประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงทางการทหารมาก เมื่อปี พ.ศ. 2447 (พล.ท. ประยูร ภมรมนตรี, 2518 : 351) โดยได้ศึกษาอยู่ 8 ปี เมื่อสำเร็จแล้วได้บรรจุเป็นนายทหารประจำการอยู่ในกองทัพเยอรมัน และในปี พ.ศ. 2455 ได้รับคำสั่งจากเสนาบดีกระทรวงกลาโหมให้ลาออกจากกองทัพเยอรมันเพื่อไปปฏิบัติงานวิชาทหารที่ประเทศเคนมาร์ค (สมบุญ คณลาต, มปป : 42 - 50) พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนาเป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ชอบการกีฬาเป็นที่สูง และมีความประทับใจอย่างมากต่อระบบการปกครองประชาธิปไตย (สงบ สุริยรินทร์, 2502 : 652 - 656) เมื่อพระยาพลพลพยุหเสนาได้เข้ามาเป็นผู้บริหารประเทศก็มุ่งที่จะพัฒนาประเทศเป็นการใหญ่ในหลาย ๆ ด้าน ตามนโยบายของคณะราษฎร 6 ประการต่อไป

สภาพทางการเมืองในปี พ.ศ. 2476 นั้นยังมีความยุ่งยากอยู่มาก เนื่องจากรัฐบาลชุด พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนาได้อำนาจมาจากการทำรัฐประหาร จึงทำให้บุคคลคณะหนึ่งซึ่งมีพระองค์เจ้าบวรเดชพระราชวงศ์ผู้มีอำนาจก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองไม่พอใจและทำการล้มล้างรัฐบาล (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร, 2476 : 619) จากการกบฏครั้งนี้ทำให้ฝ่ายพระราชวงศ์กับคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ไม่เข้าใจกันมากขึ้น ในคณะรัฐบาลเองก็มีความยุ่งยากเกิดขึ้นอยู่เนื่อง ๆ เนื่องจากความกึกก้องในกุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 13 กันยายน 2477 รัฐบาลจึงลาออกเพราะไม่ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องการทำสัญญาจำกัดขางไว้กับนานาประเทศ (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 112) แต่สำหรับตัว พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนาเองนั้นต้องกลับเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกวาระหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 22 กันยายน 2477 ด้วยเหตุที่ไม่มีใครเหมาะสมเท่า (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 :

147) ต่อมาวันที่ 10 ตุลาคม 2477 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ (วิชัย ประสงค์สี, 2505 : 451) เพราะทรงเห็นว่าการกระทำของรัฐบาลคณะราษฎรมิได้ดำเนินไปตามระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ด้วยเหตุผลที่ว่า การปกครองของประเทศนั้นได้กระทำโดยคนเพียงกลุ่มเดียว คือ คณะราษฎร (ชัชฎภัย บุรุษพัฒน์, 2511: 147) จากการสละราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้ ทำให้รัฐบาลถูกโจมตีจากสภาผู้แทนราษฎรว่าคิดล้มล้างระบอบกษัตริย์ จะนำระบอบคอมมิวนิสต์เข้ามาใช้ในประเทศไทย จนถึงกับนายกรัฐมนตรีประกาศว่า จะลาออกอีกแต่ก็เป็นเพียงปรับปรุลงคณะรัฐมนตรีใหม่เท่านั้น (นรรนิตี เศรษฐบุญตร และ โกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 66) ตลอดสมัยของ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา สถานการณ์ภายในประเทศนั้นไม่เรียบร้อยพอที่จะไว้วางใจได้ ขณะเดียวกันสถานการณ์ภายนอกประเทศก็ไม่เป็นน่าไว้วางใจเช่นกัน เพราะหลายประเทศในยุโรปเตรียมการที่จะทำสงครามกัน อย่างไรก็ตามนโยบายการบริหารประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ.2476 เป็นต้นมา ถึง พ.ศ.2481 นั้น ย่อมดำเนินไปในแนวเดียวกัน เพราะเป็นสมัยการปกครองของนายกรัฐมนตรีคนเดียวกัน บุคคลที่ร่วมรัฐบาลส่วนใหญ่ก็คือ บุคคลกลุ่มเดิมจึงเป็นที่เชื่อได้ว่า นโยบายการบริหารประเทศย่อมต่อเนื่องกัน

เนื่องจากความยุ่งยากในทางการเมืองที่ปรากฏอยู่เนื่อง ๆ นี้เอง พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา ซึ่งเป็นนักการทหารยอมตระหนักดีว่า การเปลี่ยนแปลงการปกครองซึ่งได้มาโดยการยึดอำนาจนั้นย่อมทำให้บุคคลบางกลุ่มไม่พอใจรัฐบาล ดังนั้นรัฐบาลคณะราษฎรจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์อันพึงจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อในทุกรูปแบบ

2.2 การพลศึกษา

อิทธิพลของการที่ได้อยู่ในประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นประเทศที่รุ่งเรืองทางการทหารมานาน ประกอบกับสมัยนั้นฮิตเลอร์ได้สร้างลัทธิชาตินิยมและสนับสนุนชาวเยอรมันให้แข็งแรงเพื่อเป็นกำลังแกกองทัพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2514 : 72 - 75) มีผลทำให้นโยบายการศึกษาของรัฐบาลของ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้มุ่งถึงสาระสำคัญคือ การพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทางกายและปัญญาในขณะเดียวกันก็ต้องการให้คน

ในชาติมีวินัย (พล.ท.ประยูร ภมรมนตรี, 2518 : 191) เหมือนกับการสร้างชาติของเยอรมนี ภายหลังจากที่แพ้สงครามโลกครั้งที่ 1 เพราะการที่ประชาชนมีระเบียบวินัยนั้นยอมง่ายต่อการปกครอง และการที่คนในชาติมีความสมบูรณ์แข็งแรงนั้นก็เป็จุดเริ่มต้นที่สำคัญของความมั่นคงของชาติ (Daniels, 1969 : 20) ดังนั้นเพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ในการที่จะสร้างคนใหม่คุณภาพนั้น รัฐบาล พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนาจึงได้แถลงนโยบายการบริหารในด้านการศึกษาต่อสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 26 มิถุนายน 2476 ความว่า (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร, 2476 : 25)

ในส่วนการศึกษานั้น... รัฐบาลนี้จะได้อาวิธีทางที่ดี ซึ่งจะนำไปให้ถึงจุดหมาย ให้พลเมืองรู้จักระบอบการปกครองตามแบบประชาธิปไตย ให้ใคร่มีความเป็นอยู่เหมาะสมกับสมัยรัฐธรรมนูญ... ในการที่จะฝึกฝนให้ประชาชนเป็นพลเมืองชั้นนี้ จะต้องฝึกฝนทั้งกาย จรรยา และใจรวมกันไป และให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาแล้วได้ดำเนินการอาชีพปฏิบัติหน้าที่พลเมืองตามรัฐธรรมนูญได้คือ... รัฐบาลนี้จะบำรุงพลศึกษาให้เป็นการศึกษาเพื่อวินัยด้วย...

ด้วยเหตุดังกล่าว เพื่อเป็นการสนองเจตนารมณ์ของรัฐบาลในการที่จะให้การพลศึกษาเป็นเครื่องทำให้เกิดวินัยในหมู่คน รัฐบาลจึงได้ประกาศตั้งกรมพลศึกษา สังกัดกระทรวงธรรมการ ขึ้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2476 (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 46, 2477 : 518) โดยรัฐบาลได้แถลงนโยบายในการจัดตั้งกรมพลศึกษาไว้ว่า (รายงานประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 1 วิสามัญ, 2476 : 704)

...มาตรา 12. รัฐตั้งกรมพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนและลูกเสือได้มีจิตใจเป็นอย่างนักกีฬา เพราะประเทศต่าง ๆ เขากำลังมีความประสงค์เช่นนั้น จึงเห็นเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศเราควรดำเนินการตามด้วย ทั้งนี้เพื่อให้พลเมืองเรามีความแข็งแรง...

กรมพลศึกษาจึงได้ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่นักเรียนในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเรื่องการพลศึกษา การเล่นกีฬา รวมทั้งรับผิดชอบกีฬาประชาชนทั่วไปด้วย (Somboonsilp, 1968 : 318)

เมื่อได้ตั้งกรมพลศึกษาขึ้นแล้ว รัฐบาลก็ได้แต่งตั้งให้ น.อ.หลวงศุภชลาศัย ร.น. เป็นอธิบดีกรมพลศึกษาคนแรก (กรมพลศึกษา, 2516 : 1) ซึ่งบุคคลผู้นี้ได้เคยเป็นผู้ร่วมก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ฝ่ายทหารเรือ เป็นหนึ่งในที่บทบาทในการยึดอำนาจมา (เสลา เรชะรุจิ, 2516 : 50) อีกทั้งยังได้ร่วมในการทำรัฐประหาร เมื่อ 20 มิถุนายน 2476 (ม.ร.ว.ชนม์สวัสดิ์ ชมพูนุช, 2501 : 17) จึงถือได้ว่าเป็นคนของรัฐบาลคณะราษฎร น.อ.หลวงศุภชลาศัย ได้รับมอบหมายให้มาเป็นผู้ดำเนินการจัดโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาขึ้น เพื่อขยายและส่งเสริมการพลศึกษาของชาติให้เจริญยิ่งขึ้น โดยให้ครูที่สำเร็จไปจากโรงเรียนนี้เป็นผู้รับผิดชอบต่อการพลศึกษาและการกีฬาโดยทั่วไป และสามารถฝึกหัดวิชาทหารได้ อนึ่งกรมพลศึกษาในขณะนั้นต้องทำหน้าที่ฝึกพลศึกษาให้กับทหารและตำรวจโดยทั่วไป (พิพิธพร แก้วมุกดา, 2508 : 50) จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการพลศึกษาในอันที่จะส่งเสริมความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติและเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องเข้าควบคุมดูแลเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างแท้จริง

เพื่อให้การดำเนินการจัดการกีฬานักเรียนได้บรรลุผลดี รัฐบาลจึงประกาศตั้งกองกีฬาขึ้นในกรมพลศึกษา สังกัดกระทรวงกรมการตามพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ 11 มกราคม 2476 (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 46, 2477 : 599) ทั้งนี้เพื่อรับผิดชอบในการจัดการแข่งขัน ควบคุมกีฬานักเรียนและกีฬาประชาชน คัดเลือกนักกีฬาไปแข่งขันต่างประเทศ จัดทำกติกากีฬาต่าง ๆ ฝึกพลเมืองให้มีไหวพริบว่องไว ร่างกายแข็งแรง มีน้ำใจเป็นนักกีฬาและเป็นนักสู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 616)

เมื่อรัฐบาลได้ประสบผลสำเร็จในแนวทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนแล้ว ก็ได้ขยายกิจการกีฬาให้แพร่หลายเข้าสู่ในหมู่ประชาชน โดยเล็งเห็นว่าผลจากการที่คนเล่นกีฬาย่อมก่อให้เกิดความสามัคคีและความมีวินัยในหมู่ประชาชน รัฐบาล

จึงได้กล่าวถึงการพลศึกษาไว้ในนโยบายการบริหารประเทศที่แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 24 กันยายน 2477 ความว่า (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร, 2477 : 1763)

...จะบำรุงพลศึกษาหาทางให้ประชาชนได้มีโอกาสบำรุง กาย กายใจ และกำลังความคิด ทั้งจะได้จัดหาสถานที่และอุปกรณ์การกีฬาต่าง ๆ ไว้สำหรับการนี้ ทั้งนี้เพื่อวิวัฒนาการเป็นนักกีฬาและสามัคคีภาพ...

จากความสำเร็จของคณะรัฐบาลนี้ที่ให้การให้การศึกษาเข้าถึงประชาชน หน่วยงานเทศบาลก็ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 ซึ่งประกาศใช้ ณ วันที่ 24 เมษายน 2477 ได้กำหนดไว้ในข้อ 5 มาตรา 52 ว่า "ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีและบำรุงสถานที่สาธารณะสำหรับกีฬาและพลศึกษา" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 51, 2477 : 101) ผลจากความต้องการนี้ทำให้มีสนามกีฬาในโรงเรียนต่าง ๆ และมีสนามเด็กเล่นตามชุมชนทั่วไป (พอง เกิดแก้ว, 2515 : 23) และในปี พ.ศ.2479 ก็ได้มีการแข่งขันกีฬาประชาชนขึ้นที่ท้องสนามหลวงอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 617)

ในปี พ.ศ.2478 กรมพลศึกษาได้สร้างอาคารเรียนของโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาขึ้นใหม่ในกรีฑาสถานแห่งชาติ และในปี พ.ศ.2479 ได้เปิดอบรมวิชาพลศึกษา ส่วนการบริหารแก่นักเรียนที่มาจากจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ 1 คน เป็นเวลา 9 เดือน โดยแบ่งการอบรมออกเป็น 3 ตอน ตอนละ 3 เดือน โดยให้กองทัพบกเป็นผู้อบรมตอนหนึ่ง กองทัพเรือเป็นผู้อบรมตอนหนึ่ง และกรมพลศึกษาเป็นผู้อบรมตอนหนึ่ง แล้วส่งไปเป็นครูของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการพลศึกษาในต่างจังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 608) ซึ่งเป็นการชี้ชัดว่าความต้องการทางการเมืองนั้นมีผลต่อการพลศึกษามากเพียงไร ประเทศชาติในขณะนั้นต้องการทหาร หรืออย่างน้อยก็ให้คนในประเทศมีความรู้ทางทหารบ้าง การทหารจึงได้เข้ามาสอดแทรกอยู่ในการพลศึกษาโดยทั่วไป

ความต้องการของรัฐบาลที่จะให้ชายทุกคนได้เรียนรัฐวิชาทหารนั้น ได้เข้ามามีบทบาทอยู่ในสถานศึกษาในขณะนั้น 2 ประการ คือ ในกิจการลูกเสือ และกิจการยุวชนทหาร กล่าวคือ ในการแถลงนโยบายการจัดการลูกเสือต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2477 โดยได้กล่าวถึงประโยชน์ของการลูกเสือว่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 628)

1. ทำให้ประชาชนชาวสยามที่เป็นชายฉกรรจ์ได้รับการฝึกหัดวิชาทหารทั่วถึงกันทุกคน พร้อมทั้งจะเกณฑ์มารับใช้ราชการได้ทุกเมื่อ โดยเสียเวลาอบรมเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย
2. เป็นการประหยัดเวลาของพลเมืองที่เป็นชายฉกรรจ์ซึ่งจะต้องละทิ้งหน้าที่การงานตามอาชีพมาเพื่อการอบรมวิชาทหารนั้นเพียงเวลาเล็กน้อย ทำให้มีเวลาดำเนินการตามอาชีพ ตามภูมิฐานะของคนไค้มากขึ้น
3. เป็นการช่วยประหยัดงบประมาณรายจ่ายในการทหารซึ่งจะต้องเสียไปในการเกณฑ์ชายฉกรรจ์มาอบรมวิชาทหารจนครบกำหนด 2 ปี ตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารนั้นลงไปอีก นอกจากนั้นยังเป็นการประหยัดเวลาดังได้อีกด้วย

จากนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อสภาผู้แทนราษฎรนี้อาจจะสรุปได้ว่า รัฐบาลไทยในขณะนั้นมีเป้าหมายในการที่จะเปิดการฝึกอบรมลูกเสือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อกิจการทหาร ดังจะเห็นได้ว่า รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้กิจการลูกเสือเป็นการเตรียมฝึกบุคคลให้รู้จักวินัยและความแข็งแรงในระดับพื้นฐานเพื่อพร้อมที่จะรับใช้ชาติในยามสงคราม เพราะการฝึกลูกเสือนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้กระทำร่วมกับกองทัพบก และกองทัพเรือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 626) นอกจากนี้รัฐบาลยังเล็งเห็นว่าบุคคลที่ผ่านการฝึกฝนวิชาลูกเสือแล้วจะสามารถรับใช้ชาติในยามสงครามได้ทันที โดยจะทำให้ชายฉกรรจ์ชาวไทยเหล่านี้ไม่ต้องเสียเวลาในการที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมวิชาทหารในยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะสันติสุข อันจะเป็นเหตุให้บุคคลเหล่านั้นต้องสูญเสียเวลาในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัวของตน อนึ่งก็จะเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณรายจ่ายที่รัฐบาลจะต้องใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมทหารในระดับพื้นฐานอีกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี

จึงอาจสรุปได้ว่า นโยบายดังกล่าวของรัฐบาลที่มีต่อกิจการฝึกอบรมลูกเสือในขณะนั้น เป็นนโยบายที่มุ่งประสงค์จะก่อให้เกิดคณประโยชน์ต่อกิจการทหารอย่างแท้จริงอันจะเป็นเกราะคุ้มกันสถานภาพของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี

ส่วนกิจการยุวชนทหารที่นำวิชาทหารมาฝึกกับนักเรียนและนักศึกษาในระดับสูงกว่าลูกเสือ เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2478 โดย พ.อ. หลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจะได้อีกกล่าวต่อไปในบทประวัติศาสตร์ของ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ 2479 ที่ได้ปรับปรุงแผนการศึกษาชาติ 2475 ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของประเทศมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 452) จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียนพลศึกษากลางขึ้นใหม่ เพื่อให้บุคคลที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพและมีคุณสมบัติในการที่จะไปเป็นครูมากขึ้น โดยแบ่งวิชาเรียนเป็น 2 หมวด คือ หมวดวิชาบังคับและหมวดวิชาไม่บังคับ ซึ่งหมวดวิชาบังคับ ประกอบด้วย จรรยา วิชาครู วิชาลูกเสือ สุขศึกษา ปฐมพยาบาล กายบริหาร กีฬาและกรีฑา หมวดวิชาไม่บังคับ ได้แก่ มวยไทยและมวยสากล กระบี่กระบอง และฟันดาบ ตัดคนส่วนห้อยโหน (ยิมนาสติก) ญูญิตสู (ยูโด) ซึ่งผู้สอบวิชาบังคับได้หมดจะได้อุปประกาศนียบัตรพลศึกษาตรี ถ้าสอบหมวดวิชาไม่บังคับเพิ่มได้อีก 2 ชุด จะได้อุปพลศึกษาโท และถ้าสอบหมวดวิชาไม่บังคับได้หมดทั้ง 4 ชุด จะได้อุปพลศึกษาเอก (พิพิธพร แก้วมุกดา, 2508 : 50 - 51)

ในปี พ.ศ. 2477 นี้เองภายหลังจากที่มีการปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียนพลศึกษาแล้ว เนื่องจากเหตุที่รัฐบาลต้องการครูพลศึกษามากขึ้นเพื่อที่จะได้ไปอบรมเยาวชนและดำเนินการสอนพลศึกษาในโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผลตามแผนการศึกษาชาติ 2477 การผลิตครูพลศึกษาในปีนี้จึงมีจำนวนมากกว่าปีก่อน ๆ มาก กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2476 ผลิตครูพลศึกษาได้ 10 คน แต่ในปี พ.ศ. 2477 นี้ผลิตครูพลศึกษาได้ถึง 57 คน (พิพิธพร แก้วมุกดา, 2508 : 55 - 56) ซึ่งความแตกต่างของปริมาณการผลิตครูในช่วงปีนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของความต้องการทางการเมืองที่มีต่อการพลศึกษาในทางหนึ่ง และในปีต่อ ๆ มา คือ -

พ.ศ. 2478, 2479, 2480 ก็ผลิตครูพลศึกษาได้ปีละ 47, 48 และ 49 คน ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากจำนวนครูที่ผลิตได้ก่อนปี พ.ศ. 2476 ที่ไม่เคยเกินปีละ 10 คน หรือบางปีก็ไม่มีผู้สำเร็จการศึกษาเลย

* 2.3 การกีฬา

ในค่านการกีฬานั้นตั้งแต่ตั้งกองกีฬาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2476 แล้ว กองกีฬาได้จัดการแข่งขันกีฬานักเรียนของกรมพลศึกษาครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2477 กิจกรรมที่แข่งขันมี ญูฑิตสู ตะกร้อ ฟุ่ตบอล เบสบอล คัดคนส่วนห้อยโหน หมากรูก คัดคนท่ามือเปล่า บาสเกตบอล วอลเลย์บอล กรีฑา และยังมีจัดการแข่งขันวิ่ง 3 ขา วิ่งเก็บของ วิ่งถือจานมะนาว และชักคะเยอ รวมอยู่ควย (ฟอง เกิดแก้ว, 2515 : 23) และได้ดำเนินการติดต่อกันมาทุกปี

กิจการกีฬาในสมัยนี้รุ่งเรืองและได้รับการเอาใจใส่จากรัฐบาลมาก โดยในปี พ.ศ. 2478 กรมพลศึกษาได้ส่งข้าราชการไปดูการแข่งชันกีฬา ณ ประเทศญี่ปุ่น จีน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เพื่อนำมาปรับปรุงการกีฬาในประเทศไทย และในปี พ.ศ. 2479 ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย ได้ทำการมอบชงนำกีฬานักเรียนและกีฬาประชาชน (ฟอง เกิดแก้ว, 2515 : 25) และเพื่อให้ประชาชนได้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในปี พ.ศ. 2481 รัฐบาลจึงได้เปิดสนามเด็กเล่นในสวนลุมพินีขึ้น (ฟอง เกิดแก้ว, 2515 : 25)

จากหลักฐานที่ปรากฏอยู่พอจะสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของรัฐบาลชุด พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนา นั้นมุ่งหมายที่จะให้การพลศึกษาและการกีฬาเป็นเครื่องมือที่จะสร้างให้คนในชาติเป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจดี มีวินัย และมีความสามัคคีเพื่อที่จะได้สะดวกต่อการปกครอง โดยรัฐบาลได้ตั้งความหวังไว้ปรากฏอยู่ในนโยบายการบริหารประเทศที่กล่าวมาแล้ว อีกทั้งรัฐบาลยังเล็งเห็นว่าการกีฬานั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทหาร และตำรวจ โดยให้กรมพลศึกษาจัดครูไปสอนในโรงเรียนทหารและตำรวจ ขณะเดียวกันก็นำวิชาทหารมาสอนในโรงเรียน โดยอ้างว่าเป็นการประหยัดเวลาและงบประมาณที่จะต้องสูญเสียไปในการฝึกทหารโดยตรง ซึ่งวิชาทหารที่นำมาสอนในโรงเรียนนั้นเข้ามา-

สอนในวิชาลูกเสือและยุวชนทหาร โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาเป็นเครื่องมือ

อย่างไรก็ตาม การพลศึกษาและการกีฬาในยุคนี้ ส่วนหนึ่งเพื่อให้เกิดความมั่นคงในเอกราชและความสงบภายใน รวมทั้งคุณภาพของประชาชน อันเป็นสิ่งที่รัฐบาลซึ่งตกอยู่ในสภาวะการฉะฉานนั้นพึงกระทำ แต่อีกส่วนหนึ่งรัฐบาลก็ต้องการให้ประชาชนได้รู้จักเล่นกีฬาเพื่อความแข็งแรงของตนเอง และได้มีที่พักผ่อนหย่อนใจยามเหนื่อยล้า เพื่อสุขภาพอันดีของประชาชน

รัฐบาลทหารของ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม พ.ศ. 2481 - 2488

1. สถานการณ์ทางการเมืองทั่วไป

เมื่อรัฐบาล พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีได้ลาออกไปเมื่อ 15 ธันวาคม 2481 พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม เป็นผู้หนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองปี 2475 และเคยร่วมเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดก่อนหลายสมัย ได้มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2481 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 279)

ยุคที่ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น สถานการณ์ของโลกกำลังคับขัน เนื่องจากหลายประเทศในยุโรปกำลังทำสงครามกัน เช่น ฝรั่งเศสกับเยอรมนี อังกฤษกับเยอรมนี เยอรมนีกับโปแลนด์ (ดิเรก ชัยนาม, 2510 : 381) ประเทศไทยได้รีบประกาศเจตนางานอันแน่วแน่ที่จะรักษาความเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 52, 2482 : 686) และในขณะเดียวกันก็ได้เรียกร้องคืนแดน 4 จังหวัด ที่ไทยต้องเสียไปเมื่อ พ.ศ. 2446 คืนจากฝรั่งเศส (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 327) ผู้ป็นมหาอำนาจทางตะวันออกก็พยายามที่จะขยายวงก์ไปหุ้ญญไปครอบครองเอเชียทั้งหมดให้ได้ (พล.อ.ทวี จุลละทรัพย์, 2517 : 1) พ.อ.หลวงพิบูลสงครามจึงได้ทำการปลุกใจให้คนรักชาติและฉนิทกำลังประชาชน โดยนำลัทธิชาตินิยมเลียนแบบเยอรมันสมัยนาซีเข้ามาใช้ในประเทศไทย (ม.ล. จุลดา จอนรณ, 2512 : 52) ปลุกฝังให้เชื่อมั่นในตัวผู้นำ ชักชวนคนไทยประกอบการค้าเอง และใช้ผลิตผลในประเทศไทย

ประกาศรัฐนิยมหลายฉบับที่ทำให้คนไทยรู้จักหน้าที่ที่พึงกระทำในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย (อุบล จิระสวัสดิ์, 2516 : 216) กิจการยุวชนทหารซึ่ง พ.อ.หลวงพิบูลสงครามได้ก่อตั้งไว้เมื่อปี พ.ศ.2478 สมัยที่ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรี ได้รับการสนับสนุนให้กว้างขวางและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 629) ทั้งในการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศสและการต่อต้านการรุกรานจากญี่ปุ่น เมื่อญี่ปุ่นสามารถโจมตีเชิร์ลฮาร์เบอร์ได้และขอเดินทัพผ่านไทย ประเทศไทยจำต้องให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านในวันที่ 8 ธันวาคม 2484 (ศิโรตม์ สุวาม, 2510 : 199 - 200) ซึ่งก่อนที่รัฐบาลไทยจะตอบตกลงให้ญี่ปุ่นเข้าประเทศนั้น ทหาร ตำรวจ ยุวชนได้ต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่นและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก (พล.อ.เนตร ชมะโยธิน, 2510 : 4) และรัฐบาลก็ได้ขอความช่วยเหลือไปยังประเทศอังกฤษแล้ว แต่ประเทศอังกฤษไม่สามารถช่วยเหลือได้ จึงขอให้ประเทศไทยช่วยตัวเอง (เสนห์ ศรีมณฑล, 2517 : 193) ประเทศไทยจึงต้องหันมาดำเนินนโยบายเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น ซึ่งขณะนั้นทหารญี่ปุ่นพำนักอยู่ในประเทศไทยเต็มไปหมด ทำให้ไทยต้องประสบปัญหาเศรษฐกิจอย่างหนัก เพราะค่าของเงินตกต่ำลง เนื่องจากทหารญี่ปุ่นใช้เงินเยน ซึ่งมีอัตราที่ต่ำกว่าในอัตราที่เท่ากับเงินบาท ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจความมั่นคงและเอกราชของชาติ ประเทศไทยจึงได้ประกาศสงครามกับประเทศสัมพันธมิตร คือ อังกฤษและอเมริกา เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2485 (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 55, 2486 : 558)

การประกาศสงครามกับพันธมิตรนี้มีคนไทยบางกลุ่มไม่เห็นด้วย จึงได้ตั้งขบวนการเสรีไทยขึ้นทำงานใต้ดินเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น โดยมี นายปรีดี พนมยงค์ เป็นหัวหน้าเสรีไทยภายในประเทศ และ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เอกอัครทูตไทยประจำประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหัวหน้าเสรีไทยนอกประเทศ โดยประกาศไม่ยอมรับการกระทำของรัฐบาลไทย และได้รวมรบกับประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยประเทศอังกฤษตลอดมา (พล.อ.เนตร ชมะโยธิน, 2510 ข : 329) แต่แล้วต่อมาเมื่อญี่ปุ่นมีท่าทีว่าจะเป็นฝ่ายแพ้สงคราม แน่แน่นอนว่าประเทศไทยย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนจากการพ่ายแพ้ในครั้งนี้ไป ด้วย รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม จึงได้พยายามสร้างนครหลวง

ขึ้นใหม่ที่เมืองเพชรบูรณ์ซึ่งเป็นเมืองที่ปิดล้อมด้วยภูเขายากแก่การถูกยึดครอง แต่สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วย จึงไม่อนุมัติพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คณะรัฐบาลจึงได้พร้อมกันลาออกไปเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2487 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 436)

* 2. การพลศึกษาและการกีฬาสมัยรัฐบาลทหาร

เนื่องจากรัฐบาลชุดนี้ปกครองประเทศในช่วงระหว่างภาวะคับขันจากสถานการณ์สงคราม ดังนั้นการดำเนินการใด ๆ ก็ย่อมจะไม่สะดวก แต่ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ผู้ซึ่งเป็นนักการทหารที่ผ่านการปฏิบัติงานจากประเทศเยอรมนีมาแล้ว ใฝ่ใจลัทธิชาตินิยมของเยอรมันมาใช้ในการสร้างชาติ ซึ่งการที่จะสร้างชาติให้สำเร็จและได้ผลนั้นต้องเนื่องมาจากความแข็งแรงของคนในชาติเป็นสิ่งสำคัญ (กรมโคสนาการ, 2485 : 3) และสิ่งซึ่งจะนำไปสู่การสร้างควมแข็งแรงให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนได้ก็คือ การพลศึกษา ดังนั้นนโยบายในด้านการพลศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ 7 มีนาคม 2485 ในขณะที่ประเทศตกอยู่ในภาวะยุ่งยาก ได้กล่าวถึงการพลศึกษาว่า (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอน 18, 2485 : 518)

... จะเร่งส่งเสริมการพลศึกษา โดยให้นักเรียนได้อบรม การกีฬาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความสมบูรณ์ในรูปร่างและพลานามัย มีจิตใจเป็นนักกีฬา และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของชาติ หวังจะให้การพลศึกษาแพร่หลายเป็นประโยชน์ถึงประชาชนด้วย

เมื่อไทยร่วมมือกับญี่ปุ่นประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรแล้ว รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะส่งเสริมการพลศึกษาและการกีฬาให้ถึงประชาชน ย่อมเป็นที่แน่นอนว่า ก่อนหน้านั้นหรือหลังจากเวลานั้นรัฐบาลก็ได้พยายามกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อให้ประชาชนและนักเรียนได้เล่นกีฬา เพราะเป็นสิ่งซึ่งสร้างควมแข็งแรงในหมู่ประชาชน ซึ่งเป็นหลักสำคัญในเรื่องความมั่นคงของชาติ อันเป็นจุดที่รัฐบาลชุดนี้ต้องการที่จะทำ รัฐบาลจึงได้กล่าวถึงการพลศึกษาหรือการกีฬาทุกครั้งที่มีการแถลงนโยบายการบริหารประเทศต่อสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2481 ที่มีการแถลงนโยบายการบริหารประเทศเป็น

ครั้งแรกเมื่อเข้าเป็นรัฐบาล ได้กล่าวว่า "...จะจัดการพลศึกษาให้แพร่หลายในโรงเรียนทั่วไป ตลอดถึงประชาชนให้เป็นประโยชน์ทางกายและใจ..." (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 55 ตอน 62, 2481 : 3318) และคราวที่พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าอาทิตยทิพอาภา ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ทรงกล่าวเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยสามัญ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2483 ก็ได้กล่าวสรุปในคำนำการศึกษาว่า "...รัฐมุ่งที่จะสร้างสนามกีฬาในโรงเรียนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการสนับสนุนการศึกษา..." (ประเสริฐ บัณฑุสนธิ์, 2517 : 318 - 319)

ในปี 2482 โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาได้ย้ายจากโรงเรียนสวนกุหลาบไปอยู่ในกรีฑาสถานแห่งชาติที่เพิ่งสร้างเสร็จ ปี พ.ศ. 2484 กรมพลศึกษาได้เปิดอบรมครูพลศึกษา จำนวน 104 คน เป็นเวลา 2 เดือน เพื่อให้เข้าใจประมวลการสอนวิชาพลศึกษา 2482 โดยให้ผู้เข้าอบรมสามารถตัดสินกีฬาได้ทุกอย่าง และในปีนี้เองที่กระทรวงศึกษาธิการได้สั่งให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกพลศึกษา 45 นาที หลังจากเลิกเรียน โดยให้ครูวิชาพลศึกษาทั้งหมดที่มีอยู่ในหลักสูตร แต่ทำได้ไม่นานก็ต้องเลิก เพราะขาดครูและอุปกรณ์ (พอง เกิดแก้ว, 2515 : 25) การที่ให้นักเรียนได้เรียนพลศึกษาทุกวันนั้นก็เพื่อให้เด็กแข็งแรงพอที่จะอยู่ในภาวะสงครามที่กำลังประสบอยู่ในขณะนั้นได้ กิจกรรมที่นำมาใช้น่าจะได้แก่ ภายหลังบริหารและระเบียบแถว เหมือนกับที่ให้ข้าราชการทุกระดับได้กระทำเพื่อเป็นประโยชน์แก่การทหารอยู่ในขณะนั้น

* สำหรับโรงเรียนพลศึกษานั้น ระหว่างปี พ.ศ. 2484 - 2488 ทหารญี่ปุ่นได้มาพักอยู่ในโรงเรียนพลศึกษา โรงเรียนจึงได้ไปอาศัยโรงเรียนวัดบวรนิเวศน์บางโรงเรียนสตรีวิทยาย่าง จนสิ้นสงคราม (พิพิชพร แก้วมุกดา, มกราคม 2508 : 51)

สิ่งที่รัฐบาลระหว่างสงครามต้องการอย่างยิ่งก็คือ ความแข็งแรงของประชาชน มีจิตใจเป็นนักกีฬา เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รัฐบาลจึงได้สนับสนุนการกีฬาทุกวิถีทางที่จะปรับปรุงมาตรฐานการกีฬาให้ดีขึ้น โดยได้รวบรวมสถิติการแข่งขันจากสนามกีฬาที่เพิ่งสร้างเสร็จใหม่มาใช้แทนสถิติเดิม และในปี พ.ศ. 2485 ก็ได้วางนโยบายให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างอำเภอ จังหวัด ฟันฟูกีฬาไทย และกีฬาพื้นเมืองขึ้น กับได้อบรมผู้ตัดสินกีฬา-

เพิ่มเติมอีก (ฟอง เกิดแก้ว, 2515 : 26)

ถึงปี พ.ศ.2486 รัฐบาลจึงได้สั่งให้กรมพลศึกษาจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างข้าราชการกระทรวงมหาดไทย และยังคงจัดให้ข้าราชการเดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 618 - 619) ให้มีการฝึกหัดระเบียบแถวแก่ข้าราชการทั้งชายและหญิงในตอนบ่าย หลังเลิกงานทุกวัน ทั้งนี้โดยรัฐบาลมีความมุ่งหมายเพื่อให้ข้าราชการมีพละอนามัยสมบูรณ์ มีขวัญดี มีระเบียบวินัย (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 402) รัฐบาลชุดนี้หวังประโยชน์จากการพลศึกษาและการกีฬาให้มีไว้ช่วยขจัดคลายปัญหาทางด้านสุขภาพของประชาชนอันเนื่องมาจากภาวะการณ์ทางการเมือง.

3. ยุวชนทหาร

ในช่วงเวลาที่จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีกิจการที่ได้รับการสนับสนุนและเอาใจใ้ช้อย่างมากก็คือ ยุวชนทหาร ซึ่งเป็นขบวนการที่ได้ยุวชนในสถานศึกษาได้ฝึกวิชาทหาร ซึ่งกิจการนี้ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม สมัยที่ยังเป็นพันเอก และเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อครั้งที่ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2478 (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 113) เนื่องจากสถานการณ์ภายนอกประเทศไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ พ.อ.หลวงพิบูลสงครามในขณะนั้น จึงได้เร่งบำรุงกองทัพบกการใหญ่ (พล.ท.ประยูร ภมรมนตรี, 2518 : 343) โดยการนำวิชาทหารมาใช้ฝึกยุวชน เพราะต้องการจะสร้างพลเมืองให้เป็นทหารที่แกร่งกล้า มีความรักชาติ มีวินัยและยอมสู้ตายในสมรภูมิ ได้ใช้การฝึกตามหลักสูตรนายทหารกองหนุนของสหรัฐอเมริกา RESERVE OFFICER TRAINING CORP (ROTC) และของอังกฤษ OFFICER TRAINING CORP (OTC) ซึ่งได้ทำกันมาหลายศตวรรษแล้ว (พล.ท.ประยูร ภมรมนตรี, 2518 : 349) การฝึกนี้เน้นเรื่องของการพลศึกษา และวินัยทหารเป็นสำคัญ (Indrapana, 1973 : 201) โดยแบ่งยุวชนออกเป็น 3 ระดับ คือ เด็กชายที่อายุเกินกว่า 15 ปี ที่มีคามารดาเต็มใจให้ฝึก หรือเด็กชายที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีความสูงเกินกว่า 145 เซนติเมตร หรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Landon, 1968 : 57) โดยมี พล.ท.ประยูร

ภรมนตรี ผู้ที่จบการศึกษาวิชาทหารจากประเทศเยอรมนี เป็นเจ้ากรมยุวชนทหาร ในขณะเดียวกันบุคคลนี้ก็ได้เป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีตำแหน่งทางทหารควบคู่กัน ทางด้านการศึกษาเป็นเวลา 8 ปี ติดต่อกัน ซึ่ง พล.ท.ประยูร ภรมนตรี อ้างว่า ผลจากการที่มีตำแหน่งควบคุมนักเรียน และนักศึกษาอยู่ด้วยตัวเอง จึงทำให้การฝึกอบรมยุวชนทหารได้ผลดีตลอดมา (พล.ท.ประยูร ภรมนตรี, 2518 : 502) ยุวชนทหารนี้ได้มีบทบาทในการต่อต้านญี่ปุ่น เมื่อปี พ.ศ.2484 ร่วมกับตำรวจทหารโดยตลอด (พล.อ.เนตร เหมะโยชิน, 2510 ก : 4)

รัฐบาลชุดนี้ปกครองประเทศในช่วงที่อยู่ในภาวะคับขันจากการสงครามโดยตลอด รัฐบาลจึงมุ่งหวังที่จะให้การพลศึกษาและการกีฬาได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนมีความแข็งแรงและสุขภาพดี เพื่อที่จะได้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ โดยการให้นักเรียนและข้าราชการได้ออกกำลังกายในตอนท้ายทุกวันดังกล่าวมาแล้ว ขณะเดียวกันก็หวังประโยชน์จากการพลศึกษาให้ได้เป็นส่วนในการเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันเอกราช ดังในกิจการยุวชนทหาร ความต้องการทั้งสองประการนี้ ก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพทางการเมืองทั้งสิ้น แต่ก็มีสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลชุดนี้ได้กระทำโดยมีเจตนาที่จะให้เกิดประโยชน์กับประชาชนโดยตรงถึงแม้จะเนื่องมาจากสภาพการเมืองคือการสนับสนุนให้ประชาชนและข้าราชการได้เล่นกีฬาระหว่างสงคราม เพื่อให้มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่น่ายกย่อง เพราะเป็นการแสดงถึงความตั้งใจดีของรัฐบาลในความพยายามที่จะไม่ปล่อยให้ภาวะสงครามเข้าครอบงำการดำเนินชีวิตและทุกสิ่งทุกอย่างมากเกินไป

* สมัยรัฐบาลพลเรือิน พ.ศ.2487 - 2490

1. สภาพการเมืองระหว่างปี พ.ศ.2487 - 2490

เมื่อรัฐบาลจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้ลาออกไป เพราะแค้นเคแค้นเสียงในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2487 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 436) โดยทิ้งปัญหาและภาระที่ต้องแก้ไขไว้มากมาย ประกอบกับสถานการณ์ในประเทศ

ขณะนั้นคับขันยิ่งขึ้น เพราะญี่ปุ่นมีที่ท่าว่าจะเป็นผู้แพ้สงคราม นายควง อภัยวงศ์ พลเรือเอก
 ผู้หนึ่งที่ได้ร่วมทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี พ.ศ. 2475 จึงได้รับเชิญจาก
 สภาผู้แทนราษฎรมาเป็นนายกรัฐมนตรีโดยทันที เพื่อรักษาสถานการณ์ของประเทศ
 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 438) ปรากฏว่า ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2488 สงคราม
 ยุโรปได้สิ้นสุดลง โดยประเทศเยอรมนี ทำสัญญายอมแพ้แก่สัมพันธมิตรและญี่ปุ่นเองก็ยอม
 แพ้แก่สัมพันธมิตรโดยปราศจากเงื่อนไข เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2488 (ดิเรก ชัยนาม,
 2510 : 381 - 474) สำหรับประเทศไทยนั้นเพื่อที่จะให้พ้นจากสภาพการเป็นผู้แพ้
 สงครามร่วมกับญี่ปุ่น รัฐบาลจึงได้ประกาศว่า การประกาศสงครามกับสัมพันธมิตรเมื่อ
 25 มกราคม 2485 นั้นเป็นโมฆะ เพราะเป็นการกระทำผิดเจตจำนงของประชาชนชาว
 ไทย และฝ่าฝืนคอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายบ้านเมือง (ประชุมกฎหมายประจำ
 ศก. เล่ม 58, 2489 : 353) เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันกับประเทศสัมพันธมิตร รัฐบาล
 นายควง อภัยวงศ์ จึงได้ลาออกไปเมื่อ 30 สิงหาคม 2488 เพื่อจะได้เลือกบุคคลอื่นที่
 เหมาะสมมาเป็นรัฐบาลต่อไป (ประยูร สิริพิพันธ์, 2518 : 81)

ในการนี้ทุกฝ่ายมีความเห็นควรให้ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าเสรีไทย
 นอกประเทศ ซึ่งเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ร่วมกับ
 ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ทำการสู้รบกับประเทศมหาอำนาจตลอดมา
 เป็นผู้เหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งจะรองรับภาระหนักในการเจรจากับฝ่าย
 สัมพันธมิตรเกี่ยวกับความอยู่รอดของชาติ (เสฐียร พันธงรังษี, 2518 : 85) แก่คนที่
 ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช จะกลับมาถึงประเทศไทยนั้น เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศ
 ตกอยู่ในภาวะคับขันยิ่ง คือนอกจากจะมีทหารญี่ปุ่นอยู่ในประเทศไทยแล้วยังมีทหารสัมพันธ-
 มิตร ซึ่งยกกำลังเข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นด้วย (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์
 วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 102) นายทวี บุณยเกตุ เสรีไทยชั้นแนวหน้าผู้หนึ่ง จึงได้รับแต่งตั้ง
 ให้เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ชั่วคราวระหว่าง 31 สิงหาคม 2488 ถึง 17 กันยายน 2488
 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 470) ถึงแม้จะเป็นเวลาเพียง 17 วัน แต่ก็ต้องรับ
 ภาระหนักมากเพราะบ้านเมืองกำลังอยู่ในภาวะวิกฤต

เมื่อ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กลับมาถึงประเทศไทย ก็ประสบกับปัญหาภายในประเทศที่ร่ออยู่มากมาย รัฐบาลไทยพยายามที่จะสร้างความเข้าใจอันดีกับฝ่ายสัมพันธมิตร โดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ เมื่อ 3 สิงหาคม 2489 (ศิเรก ชัยนาม, 2510 : 661) และรัฐบาลได้ประกาศนโยบายสำคัญว่า จะดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศพระบรมราชโองการสันติภาพและจะร่วมมือกับสหประชาชาติทุกวิถีทาง (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 62 ตอน 52, 2488 : 1426) ซึ่งก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นสมาชิกของสหประชาชาติได้นั้น ต้องประสบปัญหาหลายประการ ฝรั่งเศสแย่งเรื่องที่ไทยยังมีภาระสงครามกับฝรั่งเศสในสงครามอินโดจีน รัสเซียก็ไม่ยอมรับในฐานะที่ไทยยังไม่มีสัมพันธภาพทางทูตกับรัสเซีย (ศิเรก ชัยนาม, 2510 : 661) ดังนั้นเพื่อที่จะให้สหประชาชาติยอมรับเป็นสมาชิก ประเทศไทยจึงต้องยอมเสียดินแดน 4 จังหวัด คืนให้กับฝรั่งเศส (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 59, 2490 ก : 952) และเปิดสัมพันธภาพทางทูตกับรัสเซีย โดยยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 59, 2490 : 876) รวมทั้งต้องลงนามในข้อตกลงสมบุรณ์แบบกับประเทศอังกฤษ โดยเรายอมเสียผลประโยชน์บางประการ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 63 ตอน 4, 2489 : 16) และต้องส่งข่าวสารช่วยเหลือสหประชาชาติ ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยเองก็มีปัญหาเรื่องข่าวภายในประเทศ (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 104) อย่างไรก็ตามในวันที่ 15 ธันวาคม 2489 สหประชาชาติจึงได้รับรองให้ประเทศไทยเป็นสมาชิกโดยถูกต้อง (ศิเรก ชัยนาม, 2510 : 667)

การที่ประเทศไทยมุ่งหวังที่จะเป็นสมาชิกของสหประชาชาตินั้น ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ เพื่อความมั่นคงของประเทศไทยเอง เพื่อให้ชาวโลกเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศเท่าเทียมประเทศหนึ่งและในขณะเดียวกันประเทศไทยก็หวังจะได้รับความช่วยเหลือจากสหประชาชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และประการสุดท้ายก็เพื่อให้ชาวโลกเห็นว่า ประเทศไทยอยากร่วมมือในการสร้างสันติภาพและความมั่นคงของโลกอย่างแท้จริง (ศิเรก ชัยนาม, 2510 : 677 - 678) ซึ่งสิ่งนี้ได้ไปมีผลต่อบทบาทของประเทศไทยในภายหน้าเป็นอย่างมาก

รัฐบาลพลเรือนได้ปกครองประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ.2487 ถึง พ.ศ.2490 ในระยะนี้ได้มีการผลัดเปลี่ยนรัฐบาลหลายชุดและบ่อยครั้ง จาก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ที่ปกครองประเทศอยู่ระหว่าง 31 สิงหาคม 2488 ถึง 30 มกราคม 2489 แล้วลาออกไป (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 58, 2489 : 59) เมื่อเลือกตั้งผู้แทนราษฎรใหม่ นายควง อภัยวงศ์ ก็ได้รับเลือกเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2489 แต่ฐานะของรัฐบาลไม่มั่นคง เนื่องจากรัฐบาลแพมทิสมา เรื่องร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองค่าใช้จ่ายของประชาชน รัฐบาลจึงต้องลาออกไปเมื่อ 18 มีนาคม 2489 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 504) ดังนั้น นายปรีดี พนมยงค์ จึงได้รับเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อมา เมื่อ 24 มีนาคม 2489 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 63 ตอน 16, 2489 : 370) สิ่งที่รัฐบาลต้องกระทำก็คือ การแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังทรุดหนัก และประเทศไทยต้องคืนดินแดน 4 จังหวัดให้แก่ประเทศฝรั่งเศสในสมัยรัฐบาลนี้ (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 59, 2490 : 952) เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรโจมตีรัฐบาล จนรัฐบาลต้องลาออก นายปรีดี พนมยงค์ ก็ได้รับเลือกเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีใหม่อีกครั้งในวันที่ 8 มิถุนายน 2489 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 532) แต่ก่อนที่จะได้จัดตั้งรัฐบาลเข้าบริหารประเทศตามกระบวนการ เหตุการณ์ร้ายแรงก็เกิดขึ้นเสียก่อน คือในวันที่ 9 มิถุนายน 2489 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้สวรรคตด้วยพระแสงปืน (ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 59, 2490 ค : 435) การที่เกิดกรณีสวรรคตเช่นนี้ทำให้รัฐบาลอยู่ในฐานะลำบาก จึงต้องลาออกไปอีก (บรรณานุกรม และ โกลินทร์ วงศ์สุวรรณ, 2517 : 116) ในวันเดียวกันนั้น สภาผู้แทนราษฎรก็เลือก นายปรีดี พนมยงค์ เข้าเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง แต่เนื่องจากกรณีสวรรคต ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถจะคลี่คลายให้ประชาชนพอใจได้ พรรคการเมืองฝ่ายค้านและหนังสือพิมพ์จึงโจมตีรัฐบาลอย่างหนัก ในที่สุดวันที่ 21 สิงหาคม 2489 รัฐบาลจึงต้องลาออก โดยอ้างว่า นายปรีดี พนมยงค์ นั้นสุขภาพไม่ดีพอที่จะปฏิบัติงานได้เต็มที่ (สละ ลิขิตกุล, 2518 : 90)

อย่างไรก็ตาม พรรคการเมืองของ นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งคุมเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอให้ พล.ร.ต.ถวัลย์ ช่างนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ

23 สิงหาคม 2490 โดยรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นคนในพรรคการเมืองของ นายปรีดี พนมยงค์ ทั้งสิ้น (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์, 2517 : 117) แต่รัฐบาลชุดนี้ก็ถูกฝ่ายค้านโจมตีในเรื่องความกรณีสวรรคตที่ยังไม่สามารถจะคลี่คลายได้ อีกทั้งค่าครองชีพก็สูงขึ้นมาก ความเป็นอยู่แร้นแค้น อาหารแพง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มขาดแคลน โดยรัฐบาลไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ (สละ ลิขิตกุล, 2518 : 91) ประชาชนจึงเสื่อมศรัทธารัฐบาลและเรียกร้องให้รัฐบาลลาออกหรือปรับปรุงคณะรัฐมนตรีเสียใหม่ (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์, 2517 : 117) ในที่สุดคณะนายทหารนำโดย จอมพลผิน ชุณหะวัณ เป็นหัวหน้าได้ทำการรัฐประหาร เมื่อ 8 พฤศจิกายน 2490 (ชัจจ์กัญ บรูซพิชิต, 2511 : 186) และคณะรัฐประหารอ้างว่าการทำการรัฐประหารครั้งนี้ ได้รับความสนับสนุนจากประชาชนมิใช่น้อย (จอมพลผิน ชุณหะวัณ, 2513 : 85) คณะรัฐประหารจึงได้เชิญ นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2490 โดยคณะรัฐประหารได้แทรกแซงการทำงานของคณะรัฐบาลตลอดมา จนในที่สุดคณะรัฐประหารก็บังคับให้ นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่ง (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์, 2517 : 136) และเสนอให้ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป (จอมพลผิน ชุณหะวัณ, 2513 : 87)

สิ่งที่ปัญหาที่รัฐบาลในช่วงเวลานี้ต้องกระทำก็คือ เรื่องเศรษฐกิจภายหลังสงคราม ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้รัฐบาลถูกโจมตีจากสภาผู้แทนราษฎร จนต้องลาออกกันอยู่เนือง ๆ และเรื่องการค้าต่างประเทศที่รัฐบาลในช่วงนี้ต้องดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจอันดีกับประเทศสัมพันธมิตร ผู้ชนะสงคราม โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ เพื่อฐานะ ความมั่นคง และความเป็นเอกราชของประเทศไทย

2. นโยบายทั่วไปของรัฐบาลในการบริหารประเทศ

นโยบายการบริหารประเทศของทุกรัฐบาลในเวลานั้น ที่เน้นเป็นสำคัญก็คือ นโยบายการต่างประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่รัฐบาลชุด ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ที่เป็นรัฐบาลภายหลังสงครามได้แถลงนโยบายด้านการต่างประเทศ ในคราวที่เข้ารับการบริหารราชการแผ่นดิน ต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2488 ความว่า (ราชกิจจา-

นุเบกษา เล่ม 62 ตอน 52, 2488 : 1430)

"...11. สำหรับนโยบายต่างประเทศ รัฐบาลจะได้ปฏิบัติภารกิจเป็นไปตามพระบรมราชโองการประกาศสันติภาพ เมื่อ 16 สิงหาคม 2488 และจะไครวมมือกับสหประชาชาติให้ดียิ่งขึ้น ทั้งพร้อมที่จะร่วมมือในอันที่จะสถาปนาเสถียรภาพของโลก โดยยึดมั่นในอุดมคติซึ่งสหประชาชาติใควางไว้ ณ นครซานฟรานซิสโก"

ซึ่งรัฐบาลชุดต่อ ๆ มากก็ได้สืบทอดนโยบายนี้อย่างเคร่งครัด ประเทศไทยในขณะนั้นเพิ่งเสร็จสงครามใหม่ ๆ ปัญหาเศรษฐกิจ และความสงบเรียบร้อยภายในเป็นสิ่งทีรัฐบาลต้องแก้ไขโดยรีบด่วน (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 516 - 517) จึงน่าจะเป็นเหตุให้รัฐบาลมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้านี้ให้ลุล่วงไปโดยรีบด่วน ความสำคัญของปัญหาคานอื่นจึงได้รับการเอาใจใส่ลดลง

3. นโยบายการศึกษาของรัฐบาลพลเรือนที่มีผลกระทบต่อการศึกษาและการกีฬา

รัฐบาลพลเรือนทุกชุดไม่ได้ทำการแถลงนโยบายการศึกษาว่าจะดำเนินการอย่างไรโดยแจ้งชัด รัฐบาลชุด ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ใคกล่าวถึงการศึกษาแต่เพียงว่า "...จะพยายามปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาโดยทั่วไปให้ดีขึ้น และจะเพ่งเล็งถึงศีลธรรมและอนามัยของนักเรียนเป็นสำคัญ..." (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 62 ตอน 52, 2488 : 1428)

ส่วนรัฐบาลชุดต่อมาภายใต้การนำของ นายปรีดี พนมยงค์ ก็กล่าวถึงนโยบายการศึกษาเพียงแต่ว่า "...รัฐบาลจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในเรื่องสถานที่เรียน ตำราเรียน และรัฐบาลจะจัดการตามความสามารถให้นักเรียนที่มีที่เรียนโดยทั่วไป..." (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 63 ตอน 16, 2489 : 370) ซึ่งรัฐบาลของ พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ และรัฐบาล นายควง อภัยวงศ์ ที่ได้เข้าปกครองประเทศต่อมา ก็ได้กล่าวถึงทางด้านการศึกษาว่า ต้องการที่จะให้พลเมืองได้รับการศึกษามากขึ้น โดยการ-

ขยายโรงเรียนของรัฐบาลและโรงเรียนประชาบาล รวมทั้งปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพของครู (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 65 ตอน 22, 2491 : 1609) อย่างไรก็ตามรัฐบาลทุกชุดที่กล่าวมานี้ ไม่มีรัฐบาลใดได้กล่าวถึงการพลศึกษาเลย

สำหรับรัฐบาล นายควง อภัยวงศ์ ชุดแรกที่ปกครองประเทศก่อนที่จะเลิกสถานการณ์สงครามในระหว่างปี พ.ศ.2487 - 2488 นั้น รัฐบาลได้อ้างถึงภาวะสงครามที่ทำให้รัฐบาลบริหารประเทศด้วยความยากลำบาก จึงแถลงนโยบายการบริหารประเทศ โดยรวบรวมว่าจะดำเนินนโยบายตามหลัก 6 ประการของคณะราษฎร (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 61 ตอน 47, 2487 : 1519) โดยไม่มีการกล่าวถึงการพลศึกษาอีกเช่นกัน

✕ จึงสรุปได้ว่าการพลศึกษาในโรงเรียนในระหว่างช่วงเวลานี้ ได้ขาดหายไปจากแถลงการณ์ของรัฐบาล แต่รัฐบาลของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ก็ได้เน้นนโยบายทางการศึกษาที่กล่าวว่า "...จะเพ่งเล็งถึงศีลธรรมและอนามัยของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ..." (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 62 ตอน 52, 2488 : 1428) นั่นก็พอจะคาดหวังได้ว่า การพลศึกษาในยุคนี้ก็ควรจะได้รับเอาใจใส่พอสมควร แต่ก็คงเนื่องจากภาวะของรัฐบาลในค่านอื่น ๆ มีมาก จึงไม่ปรากฏหลักฐานใด ๆ ที่แสดงให้เห็นชัดว่าการพลศึกษาในยุคนี้ได้มีการดำเนินการกันอย่างไร

ส่วนในด้านการกีฬานั้น ระหว่างปี พ.ศ.2487 ไม่ได้มีกิจกรรมใด ๆ เนื่องจากต้องงดการแข่งขันด้วยเหตุแห่งภัยของสงคราม จนกระทั่งในปี พ.ศ.2488 จึงได้เริ่มมีการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้นที่สนามศุภชลาศัยกรีฑาสถานแห่งชาติ เพื่อชักจูงให้ประชาชนสนใจกีฬามากขึ้น โดยมีการแข่งขันบาสเกตบอลและกรีฑา (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2511 : 664) และกรมพลศึกษาก็ได้มอบหมายให้สมาคมกีฬาสมัครเล่นต่าง ๆ ไปจัดการแข่งขันกีฬาประชาชนเพื่อให้นักสนใจสุขภาพของตนมากขึ้นด้วยในปีนี้ (พอง เกิดแก้ว, 2515 : 27) เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนชาวไทยมีความแข็งแรงทั้งทางกายและทางใจ

การแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปีของกรมพลศึกษา ซึ่งได้ขาดหายไประหว่างสงครามตั้งแต่ปี พ.ศ.2484 ถึง พ.ศ.2488 ก็ได้เริ่มมีการแข่งขันใหม่ในปี พ.ศ.2489 ในระยะนี้รัฐบาลก็ได้เร่งปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพในด้านการศึกษาและอนามัยของประชาชนเป็นการใหญ่ เริ่มจากปี พ.ศ.2490 รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนจังหวัดเป็นปีแรก จำนวน 68,000 บาท เพื่อส่งเสริมกีฬาและการพลศึกษาในส่วนภูมิภาคให้ดำเนินการได้ดีขึ้น ในปี พ.ศ.2491 รัฐบาลจึงได้จัดการอบรมพลศึกษา สุขาภิบาลโรงเรียนและอนามัยแก่ครูประชาบาลจาก 70 จังหวัด (พอง เกิดแก้ว, 2515 : 27)

อนึ่งเนื่องจากรัฐบาลมุ่งจะเป็นมิตรที่ดีกับทุกประเทศ ในระหว่างปี พ.ศ. 2488 - พ.ศ.2489 นี้ รัฐบาลไทยจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายกีฬา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่จากกรีฑาสถานแห่งชาติ จัดแข่งขันกีฬาระหว่างทหารสัมพันธ์มิตร กับทีมไทย (กรมพลศึกษา, พฤษภาคม 2515 : 5 - 6) ครั้นในวันที่ 6 มิถุนายน 2490 คณะกรรมการชุดนี้ได้ประชุมปรึกษากัน เพื่อใช้การกีฬาสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศ จึงจัดตั้งคณะกรรมการกีฬาโอลิมปิกแห่งประเทศไทยขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานนี้ (คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย, 2504 : 1 - 2) คณะกรรมการชุดนี้ได้รับการรับรองเป็นทางการจากโอลิมปิกสากล เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2493 (อุทธรณ์ บิดพันธ์, 2516 : 94) ซึ่งคณะกรรมการกีฬาโอลิมปิกแห่งประเทศไทยได้ดำเนินงานด้านการศึกษา ระหว่างประเทศมาจนกระทั่งปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2489 นักฟุตบอลไทยได้ออกไปแข่งขันต่างประเทศเป็นครั้งแรกที่ไต้หวัน ตามคำเชิญของรัฐบาลเวียตนามใต้ และได้แข่งขันกับทีมต่างประเทศถึง 6 ครั้ง ในปีนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 621)

อิทธิพลของการเมืองในช่วงเวลานี้ได้มีผลต่อการพลศึกษาและการกีฬาอย่างเห็นได้ชัด ดังที่ปรากฏว่าในระหว่างปี พ.ศ.2487 ที่สถานการณ์สงครามสืบเนื่องมาจากปีก่อน ๆ การกีฬาและการพลศึกษาในปีนี้ได้ถูกงดไป

ครั้นเมื่อสงครามใกล้สิ้นสุดลง ประเทศไทยมีจุดประสงค์ที่จะสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศอื่นโดยเฉพาะประเทศสัมพันธ์มิตร ประเทศไทยจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการกีฬาจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างไทยกับทหารพันธมิตร และการดำเนินการนี้ได้สืบเนื่องมาจน-

กระทั่งได้จัดตั้งคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยขึ้นในปี พ.ศ.2490 เพื่อดำเนินการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ โดยมีจุดประสงค์ที่จะใช้กีฬาเป็นเครื่องสร้างสัมพันธไมตรี นับเป็นจุดเริ่มแรกของการกีฬาในประเทศไทย ที่ใช้กีฬาเป็นเครื่องมือในการกระชับสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ

รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ยุคหลัง (พ.ศ.2491 - 2500)

1. สภาพการเมืองทั่วไประหว่างปี พ.ศ.2491 - 2495

เมื่อคณะรัฐประหารภายใต้การนำของ จอมพลผิน ชุณหะวัณ ได้บังคับให้ รัฐบาลชุดของ นายควง อภัยวงศ์ ลาออกเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2491 แล้วได้เชิญ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 136) การกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ในครั้งนี้ สภาพบ้านเมืองแตกต่างไปจากการเป็นรัฐบาลใน ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2481 ถึง พ.ศ.2487 เนื่องจากภาวะสงครามได้สิ้นสุดลงบ้านเมือง เข้าสู่ภาวะปกติ รัฐบาลก็ย่อมมีโอกาสที่จะดำเนินการทำนุบำรุง และพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในประเทศได้มากขึ้น กอปรทั้งเศรษฐกิจของชาติในระหว่างปี พ.ศ.2490 ถึง พ.ศ. 2494 นั้นการค้าอยู่ในภาวะเกือบล่ม โดยเฉพาะปี พ.ศ.2493 ได้เกิดสงครามใน ประเทศเกาหลี ประเทศไทยส่งชาวไปขายต่างประเทศมีรายได้สูงมาก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2511 : 65) รัฐบาลจึงสามารถที่จะนำเงินรายได้บูรณะประเทศเป็นการใหญ่ ในระยะปี พ.ศ.2490 - 2498 เป็นยุคบูรณะบ้านเมืองให้กลับคืนสู่สภาพปกติ โดยเฉพาะในค่านาชาตารณภูมิโลก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2511 : 53) นอกเหนือจากนั้นในระหว่างปี พ.ศ.2493 - 2499 ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การศึกษาและสาธารณสุข อันเป็นการช่วยเร่งให้การดำเนินงานด้านวิชาการเหล่านี้ให้ก้าวหน้ารวดเร็วขึ้น (สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2501 : 93) โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยได้มีความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาเพื่อช่วยเหลือทางการเงิน

สำหรับโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 67 ตอน 47, 2493 : 888) ทำให้ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ซึ่งจากช่วงเวลานี้ทำให้ประเทศไทยได้ก้าวสู่ยุคของนักวิชาการมากขึ้น

รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม บริหารประเทศตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2491 จนถึงวันที่ 16 กันยายน 2500 (ประเสริฐ บัณฑุสกันธ์, 2517 : 613 - 869) เป็นระยะเวลายาวนานติดต่อกันถึง 9 ปีเศษ ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนตัวคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง เนื่องจากรัฐบาลต้องลาออกเพราะแพ้คดีในสภาม่าง ฎกรัฐประหารบ้าง แต่จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ก็ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตลอดมา (แต่สำหรับช่วงเวลาในบทนี้กำหนดไว้เพียง พ.ศ.2495) การบริหารงานของรัฐบาลต้องประสบปัญหาภายในประเทศเนื่องจากเกิดกบฏขึ้นหลายครั้งเพราะมีกลุ่มบุคคลไม่พอใจรัฐบาลที่จอมพลแปลก พิบูลสงคราม และ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจสมัยนั้นพยายามที่จะสร้าง "รัฐตำรวจ" ขึ้นในประเทศไทย (ประสิทธิ์ ฌ พัทลุง, 2518 : 96) จึงก่อการกบฏจลาจลอยู่เนืองๆ สำหรับในด้านการศึกษาต่างประเทศก็ไม่มีปัญหาใด ๆ ที่จะต้องให้รัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดโดยรีบด่วน จึงถือได้ว่าระยะนี้เป็นระยะที่สภาพบ้านเมืองสงบเรียบร้อยพอที่รัฐบาลจะดำเนินการสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างปกติ อนึ่งระยะนี้สภาพเศรษฐกิจก็เริ่มดีขึ้นจึงเป็นส่วนสนับสนุนให้การพัฒนาประเทศทำกันได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

ในคานนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม มุ่งที่จะดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อจากรัฐบาลชุดก่อน ๆ โดยได้แถลงไว้กับสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2491 ว่า "...จะคงรักษาสัมพันธไมตรีกับนานาชาติโดยบริสุทธิ์ใจ และปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีกับประเทศทั้งหลาย จะร่วมมือกับสหประชาชาติในกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อสันติภาพและความยุติธรรม..." (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 65 ตอน 22, 2491 : 1609)

*2. การดำเนินการทางพลศึกษาและการกีฬาตามนโยบายของรัฐบาล

2.1 การพลศึกษา

นโยบายในด้านการศึกษานั้นรัฐบาลพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษาในทุกแขนง วิชาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถือว่าการส่งเสริมและการบำรุงการศึกษามอบประชาชนนั้น เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่รัฐบาลต้องกระทำ โดยได้แถลงไว้ในคราวที่รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงครามได้เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2492 และรัฐบาลชุดนี้ได้อยู่บริหารประเทศจนถึงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 ได้กล่าวถึงการพลศึกษาว่า (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 66 ตอน 39, 2492 : 3422) "...จะส่งเสริมปรับปรุง และบำรุงพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้น" ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีแต่ในการแถลงนโยบายของรัฐบาลสมัยต่อมาก็ยังกล่าวว่าจะส่งเสริมการพลศึกษาเช่นเดียวกัน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอน 26, 2495 : 1026)

ในสมัยการปกครองของรัฐบาลนี้ ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติฉบับใหม่ขึ้น เมื่อปี 2494 ทั้งนี้เนื่องจากภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้รับการช่วยเหลือจากองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ในการที่ส่งผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขการศึกษา ให้อุปกรณ์การสอนอย่างทันสมัย และให้ทุนครูอาจารย์ไปศึกษาต่อต่างประเทศ (กรมวิชาการ, 2504 ก : 141) การศึกษาของไทยจึงได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยขึ้น โดยวางโครงสร้างการศึกษาเสียใหม่ จุดประสงค์ของแผนการศึกษาชาติ 2494 นี้ รัฐมุ่งให้ประชาชนทุกคนมีการศึกษาพอเหมาะ กับอัธภาพของตน เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบการอาชีพและมีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย โดยจัดแบ่งส่วนประกอบของการศึกษาเป็น 4 ส่วน เพิ่มจากของเดิม กำหนดให้การศึกษาประกอบด้วย จริยศึกษา พลศึกษา พุทธิศึกษา และ หัตถศึกษา (กรมวิชาการ, 2504 ก : 146 - 151)

ในเมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การพลศึกษาจึงได้รับการปรับปรุงด้วย โดยในปี พ.ศ. 2493 กรมพลศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนในโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่กาลสมัยและทัดเทียมกับนานาประเทศ ซึ่งแต่เดิมการเรียนตามหลักสูตร พ.ศ. 2479 นั้น

เรียนแต่ในชั้นกีฬา กิจกรรมทางกายและวิชาครู แต่หลักสูตรใหม่นี้ได้แบ่งการเรียนออกเป็น 5 หมวด ที่เป็นรากฐานของหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาที่พลศึกษาในปัจจุบัน ประกอบด้วย (พิพิธพร แก้วมุกดา, มกราคม 2508 : 52)

1. หมวดวิชาการการศึกษาและสังคม
2. หมวดวิชาภาษาอังกฤษ
3. หมวดวิชาภาษาไทย
4. หมวดวิชาประกอบ ได้แก่
 - 4.1 สุขศึกษา
 - 4.2 อนามัยส่วนบุคคล
 - 4.3 กายวิภาค
 - 4.4 สรีรวิทยา
 - 4.5 กีเนสิโอดยี
 - 4.6 ชีววิทยา
 - 4.7 จิตวิทยา
5. หมวดวิชาพลศึกษา ประกอบด้วยกีฬาไทยและกีฬาสากล ได้แก่
 - 5.1 รักบี้ฟุตบอล
 - 5.2 ฟุตบอล
 - 5.3 บาสเกตบอล
 - 5.4 วอลเลย์บอล
 - 5.5 วายน้ำ
 - 5.6 ฟันดาบ
 - 5.7 มวย
 - 5.8 ยูโด
 - 5.9 เทนนิส
 - 5.10 แบดมินตัน

5.11 ตะกร้อ

5.12 เทเบิลเทนนิส

5.13 กระบี่ - กระบอง

ครั้นในปี พ.ศ.2494 กรมพลศึกษาได้รับความร่วมมือจากประเทศสหรัฐอเมริกา จัดส่งผู้เชี่ยวชาญ 2 คน มาช่วยปรับปรุงหลักสูตรในโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 611) คือ คอกเตอร์ราฟ เอช จอห์นสัน (Dr. Ralph H. Johnson) ผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษา และ คอกเตอร์ชาลส์ ดี. เมอร์ริล (Dr. Charles D. Merrill) ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขศึกษา มาช่วยแก้ไขหลักสูตรพลศึกษา (พิพิธพร แก้วมุกดา, มกราคม 2508 : 52) และการช่วยเหลือนี้ได้รับตามโครงการแลกเปลี่ยนตัวบุคคล จนกระทั่งปี พ.ศ.2517 (อุทธรณ์ ปิคพยนต์, 2517 : 61 - 62)

*2.2 การกีฬา

การกีฬาในช่วงเวลานี้รัฐบาลได้ให้ความสนับสนุนมากทั้งในด้านการแข่งขันภายในและภายนอกประเทศ มีสมาคมกีฬาสโมสรเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิมอีก 3 สมาคม คือ สมาคมกรีฑาสโมสรเล่นแห่งประเทศไทยก่อตั้งในปี พ.ศ.2491 (องค์การส่งเสริมการกีฬาแห่งประเทศไทย, มิถุนายน 2513 : 17) สมาคมมวยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และสมาคมแบดมินตันแห่งประเทศไทยก็ได้ก่อตั้งในปี พ.ศ.2493 (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, กันยายน 2511 : 72) ซึ่งแต่เดิมนั้นมีสมาคมกีฬาสโมสรเล่นอยู่เพียง 3 สมาคม คือ สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยก่อตั้งในปี พ.ศ.2452 ลอบเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทยตั้งในปี พ.ศ.2469 สมาคมรักบี้ฟุตบอลแห่งประเทศไทยตั้งในปี พ.ศ.2480 (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2511 : 653 - 661) เมื่อรัฐบาลต้องการสนับสนุนกีฬาจึงได้ตั้งสมาคมกีฬาเพิ่มขึ้นเพื่อดำเนินงานส่งเสริมการกีฬาเฉพาะประเภท

นอกจากจะก่อตั้งสมาคมกีฬาสโมสรเล่นเพิ่มขึ้นใหม่อีก 3 สมาคม ในช่วงเวลานี้ สมาคมกีฬาสโมสรเล่นอื่น ๆ ก็ได้รับการสนับสนุนมากขึ้นด้วย โดยในปี พ.ศ.2493 สมาคมรักบี้ฟุตบอลแห่งประเทศไทยได้ส่งนักกีฬาไปแข่งขันในประเทศอังกฤษ (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2511 : 635) สมาคมแบดมินตันแห่งประเทศไทยก็ได้ส่งนักกีฬาไปแข่งขันที่ประเทศสิงคโปร์

ด้วยในปีนี้ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, กันยายน 2511 : 72) ซึ่งสมาคมแบดมินตันได้ร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศเรื่อยมาโดยไปแข่งขันที่ประเทศอินเดียในปี พ.ศ. 2494 และไปแข่งขันในประเทศอื่น ๆ ในระยะเวลาต่อมา (Indrapana, 1973 : 227)

ในปี พ.ศ. 2494 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเงินอุดหนุนคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท รวมกับเงินอุดหนุนเดิมอีก 20,000 บาท ซึ่งมีผลทำให้คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยและนักกีฬาไทยได้ไปร่วมในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 1 ที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 621) กีฬาเอเชียนเกมส์นี้เป็นการแข่งขันกีฬาในระหว่างประเทศทางเอเชียเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานทางกีฬาของประเทศในกลุ่มนี้และเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศต่าง ๆ ด้วย (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, มกราคม 2508 : 5) ประเทศไทยเห็นเป็นโอกาสดีจึงส่งกีฬาเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์เพื่อหาประสบการณ์ให้นักกีฬา และเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับมวลมิตรประเทศให้เข้าใจประเทศไทย (กอง วิสุทธาภรณ์, 2499 : 26) และประเทศไทยก็ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ตลอดมา

ครั้นถึงปี พ.ศ. 2495 ประเทศไทยก็ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเป็นครั้งแรกในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 15 ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ โดยมีนักกีฬาไปร่วมแข่งขัน 9 คน ซึ่งเป็นครั้งแรกที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาระดับโลก (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2509 : 640) ถึงแม้การแข่งขันคราวนี้จะไม่ประสบผลสำเร็จแต่ก็เป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับนักกีฬาและเจ้าหน้าที่ในการเข้าแข่งขันกีฬาระดับโลก ทั้งนี้เพื่อจะได้นำประสบการณ์นั้นมาปรับปรุงการกีฬาในประเทศไทยให้ดีขึ้นต่อไป (Indrapana, 1973 : 236)

นอกเหนือไปจากการหาประสบการณ์ การส่งนักกีฬาไทยไปแข่งขันต่างประเทศก็เพื่อเป็นการนำประเทศไทยไปสู่สายตาของชาวโลกทำให้รู้จักประเทศไทยดีขึ้น ซึ่งก็เป็นเจตนาของรัฐบาลเพราะรัฐบาลขณะนั้นต้องการที่จะสร้างพันธมิตรกับประเทศอื่นให้มากขึ้น

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอน 26, 2495 : 1028) และจากการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระดับนี้ยอมก่อให้เกิดสิ่งที่ต้องการได้

จะเห็นได้ว่าความต้องการของรัฐบาลในช่วงเวลานี้ ในด้านประโยชน์ที่จะได้รับจากการพลศึกษาและการกีฬา ประการแรกก็คือ ต้องการที่จะสร้างความแข็งแรงและความมีสุขภาพดีให้กับประชาชน ส่วนอีกประการหนึ่งก็คือ ความมุ่งมั่นที่จะให้การกีฬาเป็นเครื่องมือในการสร้างเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศ รัฐบาลได้ส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ คือ กีฬาเอเชียนเกมส์ในปี พ.ศ. 2494 และกีฬาโอลิมปิกในปี พ.ศ. 2495 ดังได้กล่าวมาแล้ว นอกเหนือจากนั้นในระยะนี้ก็นับว่าเป็นความก้าวหน้าอย่างยิ่งของวงการกีฬาไทยที่ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศเป็นครั้งแรก ทำให้ได้ประจักษ์ถึงความเจริญก้าวหน้าและมาตรฐานการกีฬาของประเทศอื่น ๆ แล้วนำมาเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงการกีฬาละการพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการกีฬาได้รับการปรับปรุงให้เข้าสู่มาตรฐาน การพลศึกษาและการกีฬาในยุคนี้นอกจากจะได้ประโยชน์ต่อการเมืองในด้านการต่างประเทศแล้ว ยังเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการของการกีฬาและพลศึกษาอย่างมากอีกด้วย

เนื่องจากบทนี้ได้แบ่งรัฐบาลออกเป็น 4 ช่วง คือ รัฐบาลคณะราษฎร รัฐบาลทหาร รัฐบาลพลเรือน และรัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงครามยุคหลัง ตามลักษณะกลุ่มผู้บริหารประเทศ ซึ่งปรากฏว่านโยบายของรัฐบาลแต่ละช่วงนั้นมีอิทธิพลต่อการพลศึกษาและการกีฬาต่าง ๆ กัน พอจะสรุปได้ว่า

รัฐบาลคณะราษฎรนั้นเห็นความสำคัญในเรื่องความแข็งแรง ความมีระเบียบวินัยและความสามัคคีที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเรียนพลศึกษากับการกีฬา ซึ่งจะมีผลให้เกิดความเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ เพราะการเมืองในช่วงนี้เป็นระยะที่เปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ สถานการณ์ภายในประเทศไม่เรียบร้อยด้วยเหตุแห่งความขัดแย้งทางการเมือง รัฐบาลจึงต้องเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้เสมอ

รัฐบาลทหารได้ปกครองประเทศในระยะสงครามและตัวนายกรัฐมนตรีนั่นคือ จอมพลแปลก พิบูลสงครามนั้น เป็นนักการทหารและมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะสร้าง

ชาติไทยให้เป็นที่ใหญ่ในเอเชีย ดังนั้นนโยบายของรัฐบาลยุคนี้จึงมุ่งหวังที่จะสร้าง
พลเมืองของชาติให้เป็นคนแข็งแรง กล่าวหาญ โดยการนำวิชาทหารเข้ามาฝึกและสอนใน
สถานศึกษาเพื่อผลประโยชน์ของประเทศที่ต้องการทหารสำหรับเตรียมรับสถานการณ์
สงครามคือ กิจกรรมยุวชนทหาร ที่นำเอากิจกรรมพลศึกษาเข้ามาสอนควบคู่กับวินัยทหาร
สำหรับการสอนพลศึกษาตั้งเด็กเรียนเป็นเวลา 45 นาทีนั้นก็คงเนื่องจากความประสงค์
ของรัฐบาลที่ต้องการจะให้พลเมืองทุกคนมีความแข็งแรงนั่นเอง แต่กิจกรรมหนึ่งที่น่าจะ
ใจคือ การให้ข้าราชการได้เจ๊กกีฬา เดินทางไกลระหว่างสงคราม เพื่อเป็นการผ่อนคลาย
คลายภาวะจิตใจที่ตึงเครียดอันเกิดจากการสงครามนั้นเป็นสิ่งที่น่าสรรเสริญว่า จอมพล
แปลก พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นผู้สั่งให้กระทำกิจการนี้ได้เป็นผู้ที่เข้าใจถึงประโยชน์ของการ
กีฬาได้อย่างถูกต้องแท้คนหนึ่ง

รัฐบาลพลเรือน เป็นรัฐบาลที่ปกครองประเทศในระหว่างที่ประเทศต้องประสบ
กับภาวะทางการเมืองนานาประการ เมื่อแรกก่อจะสิ้นสงครามรัฐบาลก็ต้องประสบปัญหา
ในเรื่อง เอกราชและความมั่นคงของประเทศจนไม่สามารถจะดำเนินการในกิจการอื่นได้
อย่างปกติ ครั้นเสร็จสิ้นสงครามรัฐบาลก็ต้องแก้ไขปัญหาการเมืองระหว่างประเทศในการ
ที่จะให้ทุกชาติยอมรับว่าประเทศไทยไม่ได้เป็นผู้แพ้สงครามร่วมกับญี่ปุ่น ทางด้านเศรษฐกิจ
ก็มีปัญหาเนื่องจากสงครามอยู่เป็นอันมาก ด้วยเหตุแห่งความวุ่นวายของการเมืองระยะนี้
การพลศึกษาและการกีฬาจึงซบเซาลงไปในระยะแรก แต่เนื่องจากความต้องการของ
รัฐบาลในการที่จะสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศเพื่อฐานะของประเทศไทย รัฐบาล
จึงได้พยายามที่จะส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬากับต่างประเทศเสมอ ๆ เพื่อความเข้าใจ
กันดีระหว่างกันและเพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้เป็นที่เลื่อมใสของนานาประเทศ

ครั้นถึงรัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงครามยุคหลัง สถาปนาเมืองเรียบร้อยและ
ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น และสืบเนื่องจากที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะเป็นมิตรกับ
นานาประเทศ ความที่รัฐบาลชุกก่อน ๆ ได้กระทำไว้เพื่อความมั่นคงของประเทศไทย
ดังนั้นในยุคนี้จึงเป็นยุคแห่งการเริ่มต้นของการกีฬาในประเทศไทยที่ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬา
ระหว่างชาติที่ได้กระทำกับต่อมาอยู่เสมอ ในขณะเดียวกันรัฐบาลได้สนับสนุนกีฬาภายใน

ประเทศเป็นอย่างดี โดยให้ทั้งสมาคมกีฬาสมัครเล่นเพิ่มขึ้นอีกหลายสมาคมในช่วงเวลานี้ เช่น สมาคมกรีฑาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย สมาคมแบดมินตันแห่งประเทศไทย และสมาคมมวยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย เนื่องจากต้องการให้ประชาชนสนใจและมีโอกาสได้เล่นกีฬามากขึ้น ก่อให้เกิดความแข็งแรงและความมีสุขภาพดีในหมู่ประชาชนซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงของชาติ

อิทธิพลทางการเมืองจะมีผลต่อการพลศึกษาและการกีฬาอย่างไร ในระยะนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้น ๆ จากที่ปรากฏอยู่เห็นได้ว่าควยเหตุผลทางการเมืองในลักษณะต่างกัน ทำให้จุดประสงค์ในการดำเนินการพลศึกษาและการกีฬาในแต่ละสมัยรัฐบาลต่างกันออกไป

บันทึกท้ายบท

1. พระยาพลพลพยุหเสนา คำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีติดต่อกัน 5 สมัย การปกครองภายหลังที่ยึดอำนาจการปกครองจากพระยามโนปกรณนิติธาดาเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2476 แล้วได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งแรกระหว่างวันที่ 21 มิถุนายน 2476 ถึง วันที่ 16 ธันวาคม 2476 จึงลาออกตามวาระเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการเลือกตั้งแล้วได้กลับเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกปกครองประเทศระหว่างวันที่ 16 ธันวาคม 2476 ถึงวันที่ 13 กันยายน 2477 ได้ลาออกไปเพราะแพ้คดีในสภาผู้แทนราษฎร เรื่องการลงนามในสัญญาจำกัดยางไว้กับนานาประเทศ แต่พระยาพลพลพยุหเสนาที่ต้องกลับเข้ารับตำแหน่งอีก คราวนี้ปกครองประเทศอยู่ระหว่างวันที่ 22 กันยายน 2477 ถึงวันที่ 9 สิงหาคม 2480 รัฐบาลลาออกเนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในนโยบายของรัฐบาลว่าด้วยการจัดระเบียบพระคลังข้างที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็พร้อมใจกันไปเชิญให้กลับเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งระหว่างวันที่ 9 สิงหาคม 2480 ถึงวันที่ 21 ธันวาคม 2480 ได้ลาออกไปเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการเลือกตั้งแล้วประธานสภาผู้แทนราษฎรได้เชิญให้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีบริหารประเทศระหว่างวันที่ 21 ธันวาคม 2480 ถึงวันที่ 16 ธันวาคม 2481 นายกรัฐมนตรีจึงลาออกไปเพราะแพ้คดีในสภาเรื่องพระราชบัญญัติงบประมาณ ซึ่งเป็นการค้ารงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งสุดท้าย (ประเสริฐ บัณฑุสนธิ์, 2517 : 77 - 271)

บทที่ 2

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
และการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 พ.ศ. 2502

สภาพการเมืองและเศรษฐกิจโดยทั่วไป ในช่วง พ.ศ. 2495 - 2502

ภายหลังที่คณะนายทหารซึ่งนำโดยจอมพลผิน ชุณหะวัณได้ร่วมมือกันทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 แล้วได้มอบอำนาจการปกครองให้จอมพลแปลก พิบูลสงคราม อีกครั้งหนึ่งนั้น (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 706 - 708) เมื่อปกครองประเทศได้ประมาณ 3 เดือน จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้จัดให้มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรขึ้นในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2495 และก็ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2495 (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 729) การเข้ามาเป็นรัฐบาลในสมัยนี้จอมพลแปลก พิบูลสงครามได้ประกาศเลิกกฎอัยการศึกและประกาศใช้พระราชบัญญัติพรกการเมืองเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2498 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 72 ตอน 77, 2498 : 3422) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนจากสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างดี (ชจิตภัย บุรุษพันธ์, 2511 : 212)

เมื่อจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เดินทางกลับจากการไปเยือนประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในปี พ.ศ. 2498 ได้นำการเปิดอภิปราย "ไฮค์ปาร์ค" และ "การเพรสคอนเฟอเรนซ์" ที่ให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองและให้มีการซักถามข้อข้องใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของรัฐบาลได้ (นรนิติ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์, 2517 : 160 - 161) เบื้องหลังรัฐบาลประชาธิปไตยของจอมพลแปลก พิบูลสงครามนั้น รัฐบาลมีอำนาจเผด็จการของคณะรัฐประหารเป็นเครื่องค้ำจุนอยู่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงโจมตีคณะรัฐประหารในการใช้อำนาจเผด็จการยึดอำนาจจากรัฐบาลเดิม ก่อให้เกิดความไม่พอใจในคณะรัฐประหารอย่างรุนแรง (ฉลวย พิชัยศรีทัต, 2506 : 452) ดังนั้นเมื่อมี

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2500 บรรดานายทหารซึ่งเป็นความหวังว่าจะเป็นคะแนนเสียงของพรรครัฐบาลว่าจะช่วยสนับสนุนในการเลือกตั้งกลับไม่ร่วมมือในการที่จะลงคะแนนเสียงพรรครัฐบาล (ระพีพันธ์ โปธิ์ไชยา, 2507 : 196) เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในครั้งนั้นจึงกระทำกันโดยไม่มีบริสุทธิ์ ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่พอใจรัฐบาลและทำการคัดค้าน (ประเสริฐ บัณฑุสคนธ์, 2517 : 860) โดยมีการเรียกร้องให้คณะรัฐบาลลาออก แต่รัฐบาลก็ได้แถลงว่าไม่มีเหตุผลและความจำเป็นอะไรที่รัฐบาลต้องลาออกไปทั้งคณะ (สงบ สุริยพันธ์, 2502 : 49) ความยุ่งยากทางการเมืองทวีมากขึ้น คณะนายทหารหรืออีกนัยหนึ่งคณะรัฐประหารซึ่งนำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงทำการรัฐประหารรัฐบาลชุดจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2500 (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 74 ตอน 76, 2500 : 1)

คณะรัฐประหารชุดใหม่ได้เชิญนายพจน์ สารสิน ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์ (SEATO) เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี เพราะเห็นว่าเป็นผู้ที่ต่างประเทศให้ความเชื่อถือโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นพันธมิตรของประเทศไทย (ชจคภัย บุรุษพัฒน์, 2511 : 294) ทั้งนี้ก็หมายความว่าคณะรัฐประหารนั้นมีความมุ่งหมายที่จะดำรงสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศที่ได้กระทำมาแล้วในรัฐบาลก่อน ๆ ให้ดำเนินสืบไป เพราะคณะรัฐประหารได้แถลงไว้ว่า "พันธะกับนานาประเทศยังมีอยู่เหมือนเดิม จะยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติและเป็นภาคีของสนธิสัญญาซีโต้ต่อไป" (สมบุญ วรพงษ์, 2507 : 278) นอกจากจะให้นายพจน์ สารสินดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว คณะรัฐประหารได้แต่งตั้งให้ พลโทถนอม กิตติขจร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และพลตรีประภาส จารุเสถียร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอน 23, 2500 : 2397) บุคคลทั้งสองนี้เป็นบุคคลที่คณะรัฐประหารส่งมาควบคุมรัฐบาล รัฐบาลของนายพจน์ สารสิน จึงมีฐานะเสมือนรัฐบาลของคณะทหารโดยตรงนั่นเอง (ชจคภัย บุรุษพัฒน์, 2511 : 295) รัฐบาลชุดนี้รักษาการอยู่จนกระทั่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 15 ธันวาคม 2500 แล้วเสร็จ จึงลาออกไป (ประเสริฐ บัณฑุสคนธ์, 2517 : 902)

พลโทถนอม กิตติขจร (ยศในขณะนั้น) จึงได้รับเลือกจากพรรคการเมืองเสียงข้างมากในสภาให้เป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2501 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอน 4, 2501 : พิเศษ 3) แต่รัฐบาลชุดนี้ต้องประสบปัญหาความยุ่งยากอย่างมากในเรื่องการคลังและงบประมาณที่ต้องขึ้นภาษีอากรหลายประเภท และตัดเงินบำรุงจังหวัด 70 จังหวัด ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ไม่พอใจ (นรนิติ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 233 - 235) เหตุการณ์ต่าง ๆ ยุ่งยากมากขึ้นจนในที่สุดคณะนายทหารนำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ได้ทำการปฏิวัติเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 75 ตอน 81, 2501 : 10 - 13) และได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญการปกครองประเทศ พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495 มาใช้รัฐธรรมนูญการปกครองประเทศ พ.ศ. 2502 ซึ่งมีอยู่ 20 มาตราแทน (ประเสริฐ บัณฑิตกุล, 2517 : 926) จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในฐานะหัวหน้าคณะปฏิวัติได้รักษาสถานการณ์ของประเทศตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2501 เป็นต้นมา จนในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2502 จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีหลายคนในรัฐบาลชุดก่อนได้เข้าร่วมเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดนี้ด้วย อาทิเช่น พล.อ. ถนอม กิตติขจร (ยศในขณะนั้น) เองก็ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (คณะรัฐมนตรี, 2507 : 90 - 91) จึงเห็นได้ว่าการบริหารประเทศของรัฐบาลชุดของนายพจน์ สารสิน ชุดของพลโทถนอม กิตติขจร และชุดของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ต้องเป็นไปในแนวเดียวกัน ทั้งในค่านิยมมั่นคงภายในประเทศ ความมีเอกราชและการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารของบุคคลกลุ่มเดียวกันทั้งสิ้น

ส่วนสภาพเศรษฐกิจของประเทศนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้ทำการบูรณะประเทศเป็นการใหญ่ โดยอาศัยเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ จึงไม่ประสบปัญหาเรื่องการชำระคุลย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2511 : 91) ครั้นถึงปี พ.ศ. 2498 เป็นต้นมาการค้าของประเทศไทยขาดดุลยเป็นส่วนใหญ่ จำเป็นต้องกู้เงินจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2511 : 90) โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2501 ประเทศไทยประสบภาวะฝนแล้งทำให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จึง

มีการขาดดุลอย่างมากเป็นประวัติการณ์ถึง 1790.4 ล้านบาท ซึ่งก่อนหน้านั้น 1 ปี ประเทศไทยขาดดุลการค้าเพียง 997.5 ล้านบาท (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2503 : 76) จนกระทั่งเมื่อคณะปฏิวัติได้เข้ารับการบริหารประเทศต้องถือว่าปัญหาเศรษฐกิจเป็นนโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลคณะปฏิวัติต้องกระทำเป็นอันดับแรก (คณะรัฐมนตรี, 2507 : 78) เพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจนั้นเป็นสาเหตุสำคัญที่จะก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารประเทศของรัฐบาล แต่รัฐบาลในยุคนี้ได้แก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการขอกู้เงินจากต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

นโยบายทางการเมืองของรัฐบาลซึ่งมีผลต่อการกีฬาและการพลศึกษา

ตั้งแต่รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เข้าบริหารประเทศในปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมาประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศที่จะเป็นมิตรกับทุกประเทศและสนับสนุนสหประชาชาติ โดยต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างแรงกล้า ขณะเดียวกันก็เร่งปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอน 26, 2495 : 1028 - 1030) โดยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศคือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เยอรมนี เป็นต้น ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม โดยส่งบุคลากร เงินทุนเข้าช่วยเหลือ และเพื่อสืบทอดเจตนารมณ์แห่งความเป็นมิตรกับประเทศฝ่ายเสรีนิยม นโยบายต่างประเทศของทุกรัฐบาลจึงเป็นไปในแนวเดียวกันว่าจะส่งเสริมไมตรีอันมั่นคงกับนานาประเทศที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติอย่างมั่นคง โดยรัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้แถลงนโยบายด้านต่างประเทศต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2475 ความว่า (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอน 21, 2495 : 1028)

... รัฐบาลนี้จะส่งเสริมไมตรีอันมั่นคงกับนานาประเทศ และปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ เชิดชูอุดมคติของสหประชาชาติ และยึดมั่นอยู่ในฝ่ายเสรีประชาธิปไตย ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ทุกรูปร่างเพื่อความยุติธรรมและสันติสุข

ด้วยความต้องการที่จะยึดมั่นต่อระบบเสรีประชาธิปไตยและต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์
 นี้เอง ประเทศไทยจึงเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชีย
 อากเฉีย (South East Asia Treaty Organization) ร่วมกับประเทศอื่น ๆ คือ
 ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ไทย สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ
 เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2497 ทั้งนี้ภายหลังที่มีการแบ่งเวียดนามออกเป็นเหนือและใต้
 ภายหลังการประชุมเจนีวา พ.ศ. 2497 (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2408 : 368)

ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายต่อองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชีย
 อากเฉียนี้ตลอดมารวมทั้งได้ดำเนินการตามพันธกรณีที่มีต่อสหประชาชาติอย่างเคร่งครัดเสมอ
 รัฐบาลภายหลังการรัฐประหารเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2500 ทุกชุดก็ได้ดำเนินการเรื่องนี้
 สืบต่อกันมา รัฐบาลชุกนายพจน์ สารสิน ก็ได้แถลงนโยบายต่างประเทศต่อสภาผู้แทนราษฎร
 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2500 ความว่า (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอน 80, 2500 :
 2397)

... รัฐบาลนี้จะรักษาไว้ซึ่งสิทธิและปฏิบัติหน้าที่อันมีตามสัญญา
 กับประเทศทั้งหลาย จะยึดมั่นในหลักแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
 และส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศตามหลักแห่งความ
 ยุติธรรม ความผาสุกของประชาชนและความมั่นคงของประเทศ

รัฐบาลชุกต่อมาซึ่งมีพลโทถนอม กิตติขจร (ยศในขณะนั้น) เป็นนายกรัฐมนตรี
 ที่ได้ทำการบริหารประเทศระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2501 ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2501
 ก็ได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเดียวกันสืบต่อมาในเรื่องของการเป็นสมาชิกที่ดีของ
 สหประชาชาติ และมุ่งเป็นมิตรกับประเทศสมาชิกสหประชาชาติ (ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม 75 ตอน 4, 2501 : พิเศษ 3) ต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการรัฐประหาร
 และเข้าบริหารประเทศตั้งแต่วันที่ 21 ตุลาคม 2501 เป็นต้นมานั้น ได้แถลงนโยบายต่าง
 ประเทศต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2509 ไว้อย่างแจ่มชัดกว่าทุกรัฐบาล
 ว่า (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร, 2502 : 21)

... จะยึดมั่นในหลักแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ และส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศตามหลักสันติตั้งอยู่บนมูลฐานแห่งความยุติธรรม ความผาสุกของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ และถือว่าการเข้าใจอันดีและรวมนี้อีกกันโดยไกลซีกระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เป็นมิตรโดยเฉพาะประเทศในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะช่วยดำรงไว้ซึ่งสันติสุขในภาคพื้นสวนนี้ของโลก...

แต่ก็เป็นที่น่าทึ่งนักคิดว่าอำนาจทหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นั้นมีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังรัฐบาลชุดนายพจน์ สารสิน และชุดพลโทถนอม กิตติขจร ตลอดจนมา ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าความการดำเนินการใด ๆ ของรัฐบาลทั้งสองชุดนี้จะต้องเป็นไปในแนวที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และคณะปฏิวัติเห็นสมควร

สำหรับนโยบายต่างประเทศนี้มีผลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศของประเทศไทยเป็นอย่างมาก นับแต่ภายหลังการเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 มาแล้ว ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศมาโดยตลอดทั้งในทางการศึกษา เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สาธารณูปโภค สุขภาพอนามัย เกษตรกรรม ทั้งนี้ภายใต้โครงการการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ อาทิเช่น องค์การศึกษามหาวิทยาลัยและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) องค์การอาหารและเกษตร (FAO) องค์การอนามัยโลก (WHO) เป็นต้น ทั้งนี้โดยให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการเงินและทางวิชาการ (Indrapana, 1973 : 171) ในระหว่างปี พ.ศ. 2499 - 2501 เจ้าหน้าที่ไทยได้ไปอบรมโดยทุนของโครงการช่วยเหลือขององค์การสหประชาชาติถึง 161 คน และผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศก็ได้เข้ามาในประเทศไทย 793 คน (สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2501 : 93) โดยเฉพาะในด้านการศึกษาของไทยที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น อิทธิพลจากความช่วยเหลือของต่างประเทศได้มีบทบาทอยู่มาก เพราะนโยบายของรัฐบาลในระยะนี้เป็นระยะที่มุ่งปรับปรุงการศึกษาทุกด้าน ซึ่งต่างประเทศก็ได้ให้การช่วยเหลือในทุกแขนงการศึกษาเช่นกัน แม้กระทั่งการพลศึกษาสหรัฐอเมริกาได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา และได้ดำเนินการติดต่อกันมาโดยตลอด (Dailey, 1968 : 70 - 71)

นโยบายรัฐบาลในด้านการศึกษา

รัฐบาลในช่วงเวลานี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น กล่าวคือตั้งแต่รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ก็ได้แถลงนโยบายการศึกษาไว้ในคราวที่แถลงนโยบายการบริหารประเทศต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2495 ความว่า (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอน 26, 2495 : 1030)

... เพื่อให้ได้ผลทั้งมวลที่กล่าวมานี้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลนี้จะให้การศึกษาและอบรมศีลธรรมอันดีแก่ประชาราษฎร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอาชีวศึกษา การพลศึกษา จะได้ขยายไปโรงเรียน เพิ่มครูสอนใหม่มากยิ่งขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาประชาชน

เมื่อรัฐบาลชุดนายพจน์ สารสิน และชุดพลโทถนอม กิตติขจร เข้าบริหารประเทศก็ได้ดำเนินนโยบายอย่างเดียวกัน จนกระทั่งถึงรัฐบาลคณะปฏิวัติของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้ดำเนินนโยบายด้านการศึกษาในแนวเดียวกับรัฐบาลชุดก่อนหน้าที่ได้ดำเนินการไว้ แต่ในขณะที่เกี่ยวกับรัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ได้ตั้งความหวังไว้ว่า รัฐบาลมีความต้องการจะวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับรูปการปกครองประเทศเพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของชาติ ดังปรากฏตามคำแถลงนโยบายบริหารประเทศของรัฐบาลต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2502 ว่า (รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร 2502 : 20)

... รัฐบาลนี้จะได้สนใจเป็นพิเศษในการศึกษาของเยาวชน... จะได้ตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อวางโครงการศึกษาให้เป็นโครงการถาวรเหมาะสมแก่ความจำเป็นของชาติและสอดคล้องกับรูปการปกครองประเทศ...

จากนโยบายดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีเป้าประสงค์ที่จะให้การศึกษาได้ดำเนินสอดคล้องกับรูปการปกครองประเทศ ซึ่งทั้งนี้ต่อมาจึงได้เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ. 2504 และเกี่ยวพันถึงการดำเนินการทาง-

การศึกษาค่าย (สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2507 : 23)

ความเคลื่อนไหวของการพลศึกษา

ค่ายเงื่อนโซ่ข้อตกลงระหว่างประเทศ การพลศึกษาในประเทศไทยจึงได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา โดยประเทศสหรัฐอเมริกาได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยวางหลักสูตรการเรียนในวิทยาลัยพลศึกษาให้ใหม่ (Dailey, 1968 : 70) และเมื่อแรกกลับไปก็ได้นายโจเซฟ รอดริเกซ (Joseph Rodriguez) และนายฮาโรลด์ เวลล์ (Harold Wells) มาแทน ได้ช่วยวางแผนการดำเนินการพลศึกษาของประเทศไทยด้วย (Dailey, 1968 : 70)

ในปี พ.ศ. 2497 ประเทศไทยก็ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศเยอรมนีตะวันตก โดยส่งนายเอ ริชาร์ดส์ (A. Richards) เข้ามาช่วยสอนการทดสอบและวัดผลพลศึกษาในโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา (พิพิธพร แก้วมุกดา, มกราคม 2508 : 52)

ในปี พ.ศ. 2500 ผู้เชี่ยวชาญพลศึกษาจากอเมริกาคือ นายชาร์ลส์ เดลีย์ (Charles Dailey) ได้เข้ามาช่วยทางด้านการพลศึกษาในประเทศไทยด้วยทุนของมูลนิธิฟูลไบรท์ (Fulbright Foundation) ได้ช่วยกันปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาเสียใหม่และนำกีฬาที่นิยมในประเทศสหรัฐอเมริกาคือ บาสเกตบอล และมวยสากล เข้ามาบรรจุสอนในหลักสูตรฝึกหัดครูพลศึกษาค่าย (Dailey, 1968 : 71) ซึ่งบุคคลผู้นี้ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2500 - 2502 ค่าย โดยได้เป็นผู้ฝึกกีฬาบาสเกตบอลและกีฬามวยสมัครเล่นของทีมชาติไทยในการแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 3 ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ปี พ.ศ. 2501 (Dailey, 1968 : 72) ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องโดยตรงจากความตกลงช่วยเหลือระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศเหล่านั้นส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยแนะนำและวางแผนการพลศึกษาในประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นตามเจตน์จำนงของรัฐบาล

รัฐบาลไทยเองก็ส่งเสริมและสนับสนุนการพลศึกษามากขึ้นด้วยเช่นกัน โดยได้ให้ทุนสำหรับคนไทยเพื่อไปศึกษาวิชาพลศึกษา ณ ต่างประเทศ เช่น ในปี พ.ศ. 2497

นางสาวศุภรี วรสุมนต์ ได้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาวิชาพลศึกษาในระดับปริญญาตรีและโท ในประเทศสหรัฐอเมริกาตามความต้องการของกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเวลา 7 ปี (ศุภรี วรสุมนต์, 15 กันยายน 2519) ในปี พ.ศ. 2499 นายประพันธ์ กิ่งมิ่งแฮ ก็ได้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาวิชาพลศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกา ตามความต้องการของกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเวลา 6 ปี 11 เดือน (ประพันธ์ กิ่งมิ่งแฮ : 2 กันยายน 2519)

ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยเองเป็นประเทศเล็ก ๆ ที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากประเทศอื่น ๆ อยู่มากในขณะนั้น แต่รัฐบาลก็ยังได้ส่งบุคคลไปศึกษาต่อในต่างประเทศอันเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมากโดยหวังจะได้รับผลตอบแทนในการที่จะให้บุคคลเหล่านี้ได้ทำประโยชน์แก่วงการพลศึกษาในภายหน้าต่อไป

ความก้าวหน้าในวิชาชีพพลศึกษา

สำหรับความก้าวหน้าในโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษานั้น ภายหลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาระดับประกาศนียบัตรครูผู้สอนพลศึกษาตรี โท และเอกแล้ว ในปี พ.ศ. 2495 โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาจึงประกาศใช้หลักสูตรใหม่ (พอง เกิดแก้ว, 2515 : 29) และเมื่อผู้เชี่ยวชาญชาวเยอรมันมาช่วยสอนการทดสอบสมรรถภาพให้แก่โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาในปี พ.ศ. 2497 แล้ว ในปีนั้นเองได้มีการออกกระเปียบ "การสอนคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา พ.ศ. 2497" เพื่อให้ได้นักเรียนที่เข้าเรียนในสถาบันแห่งนี้มีพื้นฐานความรู้ และสมรรถภาพสูงขึ้น และอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน (พิพิธพร แก้วมุกดา, มกราคม 2518 : 53)

ครั้นในปี พ.ศ. 2498 โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาได้ถูกย้ายไปสังกัดอยู่ในแผนกฝึกหัดครูพลานามัย กองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษาจึงได้จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นใหม่ในปีนั้นแทนโดยฉีกครูพลศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง พลศึกษา) แต่ปรากฏว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพลศึกษาส่วนใหญ่ไปสอนอยู่ตามโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา จึงยังขาดครูพลศึกษาอยู่

(พิพิธพร แก้วมุกดา, มกราคม 2508 : 55) เพื่อให้การเรียนการสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กรมการฝึกหัดครูจึงฝากให้กรมพลศึกษาคำเป็นการผลิตครูพลศึกษาสำหรับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย (พิพิธพร แก้วมุกดา, มกราคม 2508 : 55) ซึ่งก็เท่ากับขณะนั้นมีครูพลศึกษาทั้งในระดับประกาศนียบัตรและระดับอนุปริญญาแล้ว และเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านพลศึกษาและเพื่อให้บุคลากรทางพลศึกษาได้มีความสามารถมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2502 กรมพลศึกษาร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดแผนกวิชาพลศึกษา ในคณะครุศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตพลศึกษาระดับปริญญาตรีอีกด้วย (อุทธรณ์ ปิคพันธ์, 2517 : 28) สำหรับการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนสามัญทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้หลักสูตร พ.ศ. 2493

การกีฬา

ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้ส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 15 ที่กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ เมื่อ พ.ศ. 2495 เป็นต้นมาจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนการกีฬามากขึ้น ทั้งนี้รัฐบาลได้เพิ่มหน่วยงานรับผิดชอบการกีฬาให้กว้างขวางมากขึ้น โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น เรื่องของการกีฬาภายในประเทศและกีฬาระหว่างประเทศ

1. กีฬาภายในประเทศ

กีฬาภายในประเทศแบ่งการดำเนินงานออกเป็นกีฬานักเรียนและกีฬาประชาชน โดยกีฬานักเรียนนั้นผู้รับผิดชอบคือ กองกีฬา กรมพลศึกษาซึ่งได้ตั้งแผนกกีฬาโรงเรียนขึ้นในปี พ.ศ. 2496 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 617) เพื่อดำเนินการแข่งขันกีฬานักเรียนโดยเฉพาะ เมื่อมีการติดตั้งไฟฟ้าที่สนามกีฬาแห่งชาติ กรมพลศึกษาจึงให้มีการแข่งขันกีฬานักเรียนในตอนกลางคืนเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2499 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2517 : 623)

กีฬาประชาชนระยะแรกในปี พ.ศ. 2496 นั้นอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกกีฬาประชาชน กรมพลศึกษา ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการแข่งขันกีฬาทั่วไป โดยมีสมาคมกีฬาสมัครเล่นเป็นผู้ดำเนินการโดยตรงสำหรับกีฬาประเภทนั้น ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2496 ถึงปี

พ.ศ. 2502 ประเทศไทยมีสมาคมกีฬาสมัครเล่นเพิ่มขึ้นอีก 1 สมาคม คือสมาคมบาสเกตบอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2496 (อุทธรณ์ ปิตพยันต์, 2517 : 120)

ครั้งถึงปี พ.ศ. 2502 ประเทศไทยได้เร่งปรับปรุงกิจการกีฬาภายในประเทศมากขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมตัวต้อนรับการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทอง ครั้งที่ 1 ในระหว่างวันที่ 12 - 17 ธันวาคม 2502 (กองการพิมพ์สลาภกนิษฐา, 2502 : 1 - 2) โดยกรมพลศึกษาได้จัดอบรมครูในท้องที่เขตจังหวัดพระนคร - ธนบุรี และไปแนะนำในการสร้างสนามกีฬาที่เข้าร่วมจัดการแข่งขันกีฬาในส่วนภูมิภาคหลายครั้ง โดยมีความประสงค์ที่จะให้ประชาชนไทยทั่วไปเข้าใจในกฎกติกาของกีฬาแต่ละประเภทมากขึ้น รวมทั้งทำให้มีโอกาสที่จะได้นักกีฬาจากต่างจังหวัดเข้าร่วมแข่งขันในระดับชาติด้วย (ฟอง เกิดแก้ว, 2515 : 31)

หน่วยงานอีกแห่งหนึ่งคือ เทศบาลนครกรุงเทพ ก็ได้จัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมกีฬาประชาชนและเยาวชนขึ้นในปี พ.ศ. 2502 นี้เอง ทำหน้าที่ให้บริการเยาวชนและประชาชนทั้งชายและหญิงให้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยจัดแข่งขันทั้งกีฬาไทยและกีฬาสากล แบ่งการแข่งขันออกเป็น 3 ประเภท คือประเภทนักเรียน ประเภทเยาวชน และประเภทประชาชน (กรุงเทพฯมหานคร, 1 พฤษภาคม 2516 : 1) ซึ่งนับว่าเป็นความก้าวหน้าทางการกีฬาอย่างมากที่มีหน่วยงานเทศบาลเข้ามาร่วมดำเนินการทางการกีฬาอีกแห่งหนึ่ง อันจะเป็นการส่งเสริมให้การกีฬาเป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนมากขึ้น เพราะประชาชนเหล่านั้นมีโอกาสที่จะได้เล่นและดูกีฬาบ่อยครั้งขึ้นในสนามกีฬาหลายแห่ง ทั้งสนามกีฬาของกรมพลศึกษาและสนามกีฬาของเทศบาล ทำให้ได้รับความสะดวกในการร่วมกิจกรรมกีฬามากขึ้น

2. กีฬาระหว่างประเทศ

ในระหว่างปี พ.ศ. 2496 - 2502 นั้น ประเทศไทยได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศหลายครั้งทั้งในกีฬาโอลิมปิก กีฬาเอเชียนเกมส์และกีฬาระหว่างประเทศ รวมทั้งประเภทกีฬาเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับมิตรประเทศ ประเทศไทยเองก็ได้

ริเริ่มจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศเอเชียในภาคพื้นแหลมทองขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2502

2.1 การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิก

ประเทศไทยได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเป็นครั้งแรกในการแข่งขันครั้งที่ 15 ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ เมื่อปี พ.ศ. 2495 โดยประเทศไทยได้ส่งนักกรีฑาเข้าร่วมแข่งขันในครั้งนั้นเป็นจำนวน 9 คน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2511 : 640) จากการเข้าร่วมแข่งขันไม่ประสบผลสำเร็จในเกมกีฬา แต่สิ่งสำคัญที่ได้รับนั้นก็คือนักกีฬาไทยและเจ้าหน้าที่ได้มีประสบการณ์ทางการกีฬาเพิ่มมากขึ้น

กีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 16 ณ กรุงเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2499 ประเทศไทยได้ส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขัน 38 คน ในกีฬา 5 ประเภท คือ กรีฑา ฟุตบอล บาสเกตบอล มวย และเรือใบ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2511 : 640) รัฐบาลได้ให้เงินอุดหนุนเป็นจำนวน 1,386,086 บาท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 623) ได้ส่งเจ้าหน้าที่ 10 คน ไปสังเกตการณ์ในด้านการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ เพื่อจะได้มีประสบการณ์ที่จะนำมาจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยอาจจะจัดขึ้นในอนาคต (Indrapana, 1973 : 236 - 237) ภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งนี้แล้ว ประเทศไทยก็ได้ส่งนักกีฬาเข้าร่วมทุกครั้งที่มีการแข่งขันในเวลาต่อมา

2.2 การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์

กีฬาเอเชียนเกมส์เป็นการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศในเอเชีย ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมแข่งขันตั้งแต่ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2494 ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย โดยส่งนักกรีฑา 8 คนเข้าร่วมแข่งขัน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2511 : 640) สำหรับในระหว่างปี พ.ศ. 2496 - 2502 นั้น ประเทศไทยได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์อีก 2 ครั้ง โดยในปี พ.ศ. 2497 ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 2 ณ กรุงมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ โดยส่งนักกีฬาไปร่วมแข่งขัน 23 คน ในกีฬา 3 ประเภท คือ กรีฑา บาสเกตบอล และมวยสากล (กอง วิสุทธารมณ, 2499 : 26) จากการแข่งขันครั้งนี้ประเทศไทยไม่ได้รับชัยชนะใด ๆ ทั้งสิ้น

ในปี พ.ศ. 2501 ประเทศไทยได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 3 ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น โดยส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขัน 47 คน ในกีฬา 5 ประเภท คือ บาสเกตบอล มวย แบดมินตัน ยิงปืน และเทนนิส (อุทธรณ์ ปิคพยนต์, 2517 : 66) จากการแข่งขันครั้งนี้ประเทศไทยได้รับเหรียญเงิน 1 เหรียญ จากการแข่งขันยิงปืนและเหรียญทองแดง 2 เหรียญ จากการแข่งขันมวยสมัครเล่น (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2511 : 643) นับเป็นชัยชนะครั้งแรกของประเทศไทยในการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ

อนึ่ง ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าร่วมกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 3 นั้น ได้มีการปฏิบัติยึดการปกครองประเทศในวันที่ 16 กันยายน 2500 โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอน 76, 2500 : 1) ภายใต้การปกครองของรัฐบาลคณะปฏิวัตินั้นรัฐบาลมีความประสงค์ที่จะส่งเสริมการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ จึงได้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2502 (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2511 : 643) ในการนี้ประเทศไทยจึงได้ส่งนักกีฬาและเจ้าหน้าที่จำนวนมากไปสังเกตการณ์จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 3 เพื่อจะได้นำประสบการณ์มาจัดการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2502

2.3 การแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศประเภทใช้ข้อสัมผัสไม้ตรี

ในระยะเวลาเดียวกันนี้เอง สมาคมรักบี้ฟุตบอลแห่งประเทศไทยได้จัดแข่งขันรักบี้ประเพณีระหว่างทีมชาติไทยกับมาเลเซียถึงถ้วยชิราลงกรณ์ โดยแข่งขัน 2 ปี ต่อครั้ง และผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ เริ่มในปี พ.ศ. 2497 (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, ธันวาคม 2511 : 33 - 34)

ในปี พ.ศ. 2500 ประเทศมาเลเซียต้องการจะจัดการแข่งขันฟุตบอลระหว่างประเทศในเอเชียเพื่อเป็นการฉลองเอกราชของประเทศ ได้เชิญประเทศไทยเข้าร่วมแข่งขันด้วย โดยแข่งขัน ณ สนามฟุตบอลเมอร์เดกา ประเทศมาเลเซีย ประเทศไทยได้สนองเจตนารมณ์เข้าร่วมแข่งขันเป็นประจำทุกปีตลอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน ทั้งนี้ก็เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเป็นสำคัญ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, มีนาคม 2513 : 13)

ในปี พ.ศ. 2501 ทีมกีฬาชาติไทยก็ได้ไปแข่งขันกีฬาไทย - พม่า ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า ตามคำเชิญของรัฐบาลพม่าเพื่อกระชับสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศทั้งสอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507 : 623)

รัฐบาลได้สนับสนุนกีฬาระหว่างประเทศเป็นอันมากทั้งในค่านเกมส์กีฬาใหญ่ คือกีฬาเอเชียนเกมส์ กีฬาโอลิมปิก ซึ่งเป็นการแข่งขันระหว่างหลายประเทศ ประเทศไทยก็ได้เข้าร่วมแข่งขันเสมอมาในช่วงเวลานี้เพื่อเป็นการเผยแพร่ประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักกับต่างประเทศมากขึ้น ทางค่านประเทศเพื่อนบ้านคือมาเลเซีย และพม่า ประเทศไทยก็ได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬา กับ ประเทศทั้งสองนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ประเทศไทยเองได้เห็นประโยชน์ของการสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศจากการแข่งขันกีฬานี้เป็นอย่างมากในปี พ.ศ. 2502 ประเทศไทยจึงเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 ขึ้นที่กรุงเทพฯ ได้เชิญประเทศในภาคพื้นแหลมทอง เข้าร่วมแข่งขันโดยมีรัฐบาลไทยให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติที่ใหญ่ที่สุดสำหรับประเทศไทยในเวลานั้น จากการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองนี้ ทำให้เป็นสิ่งจูงใจให้ประเทศไทยจัดการแข่งขันกีฬาใหญ่ในเวลาต่อมา

ประเทศไทยกับการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 พ.ศ. 2502

ในปี พ.ศ. 2501 คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยโดยมีพลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นประธานคณะกรรมการ ได้ดำริที่จะจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศที่อยู่ในภาคพื้นแหลมทองแห่งเอเชียอาคเนย์ ประกอบด้วย ไทย ลาว พม่า เวียดนาม กัมพูชา สิงคโปร์ และมลายา ซึ่งเป็นประเทศที่มีสภาพความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต วัฒนธรรมและสภาพภูมิอากาศคล้ายคลึงกัน โดยมีจุดประสงค์ร่วมกันคือ (กองการพิมพ์ สลากกินแบ่ง, 2502 : 1 - 2)

1. เพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 6 ให้มีความกระชับ ซิดสนิทสนมยิ่งขึ้น เพราะการกีฬาเป็นสื่อสัมพันธไมตรีที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง

2. เพื่อจะไ้ปรับปรุงการกีฬาและนักกีฬาของเราให้มีมาตรฐานที่ยิ่งขึ้น นอกจากจะเป็นการประลองฝีมือกันแล้วยัง เป็นการกระตุ้นให้นักกีฬาคืบตัวยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ได้เตรียมตัวสำหรับแข่งขันกีฬาเอเซียเกมส์และกีฬาโอลิมปิกต่อไปด้วย

การดำเนินการขั้นต้น คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ประชุมครั้งแรกเพื่อเตรียมการแข่งขันในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2501 (กอง-การพิมพ์สลากรีนแบง, 2502 : 2) แล้วทำหนังสือเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติในการยอมรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันในปี 2502 (พลเอกประภาส จารุเสถียร, 7 มีนาคม 2501) เมื่อคณะรัฐมนตรียอมรับในหลักการ คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยโดยมีหลวงสุชุนันย์ ประกิจสุร รองประธานคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้นำเรื่องเสนอและปรึกษากับผู้แทนอีก 6 ประเทศ ในระหว่างการแข่งขันกีฬาเอเซียเกมส์ครั้งที่ 3 ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือนพฤษภาคม 2501 (เลขานุการคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย, 21 มีนาคม 2501) จากการเจรจาระหว่างสมาชิกอีก 6 ประเทศ เป็นที่ตกลงและยินดีที่จะร่วมแข่งขันกีฬาแหลมทองที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2502 (Indrapana, 1973 : 239)

ประธานคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทอง พลเอกประภาส จารุเสถียร ได้ขออนุมัติเงินทุนจากรัฐบาลในการจัดการแข่งขันครั้งนี้เป็นจำนวนเงิน 2,500,000 บาท (คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทอง, 9 ตุลาคม 2501) รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อนุมัติงบประมาณนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 20 ตุลาคม 2501) การแข่งขันได้กระทำระหว่างวันที่ 12 - 17 ธันวาคม พ.ศ. 2502 มีการแข่งขันกีฬา 12 ประเภท คือ กรีฑา แบดมินตัน บาสเกตบอล มวย จักรยาน ฟุตบอล เทนนิส วอลเลย์บอล ยิงปืน ว่ายน้ำ ปิงปอง และยกน้ำหนัก ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากทุกประเทศที่เข้าแข่งขันเป็นอย่างดี (สำนักนายกรัฐมนตรี, 20 ตุลาคม 2501) ในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬารั้งนี้ ประเทศไทยต้องสร้างและปรับปรุงสนามกีฬาไว้รองรับหลายแห่ง เช่น สนามฟุตบอลที่เล่นได้ในเวลากลางคืน พื้นของโรงยิมเนเซียม สนามเทนนิส สนามยิงปืน และนาฬิกาจับเวลาด้วย (พิมพ์ไทย, 13 ธันวาคม 2502) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็ได้ใช้ประโยชน์สำหรับการกีฬาในประเทศไทยต่อมา

ผลจากการ เป็นเจ้าภาพจัดการ แข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองครั้งที่ 1 พ. ศ. 2502 ได้มีผู้วิจารณ์ไว้ว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการตื่นตัวในวงการกีฬาของประเทศมากขึ้น จากการ ที่ได้พบเห็นในการ แข่งขันร่วมกับประเทศอื่น ทำให้ประเทศไทยได้รับเทคนิคใหม่ ๆ ใน ด้านการศึกษามากขึ้น ผลพลอยได้ที่ตกทอดมาจากการ เป็นเจ้าภาพจัดการ แข่งขันก็คือ ประเทศไทยมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและคุณภาพก็คือสนามฟุตบอลที่สามารถ ใช้งานได้ แข่งขันได้ในเวลากลางคืน โรงยิมเนเซียมที่ทันสมัย สนามเทนนิส สนามยิงปืน และ เครื่องมือจับเวลาควย (พิมพ์ไทย, 13 ธันวาคม 2502)

"จากการ แข่งขันกีฬาครั้งนี้เราได้ประโยชน์อย่างมหาศาลในการที่ช่วยให้ ประชาชนและรัฐบาลแลเห็นความสำคัญว่าการ กีฬามีประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมือง มากเพียงไหน ประเทศที่มีพลเมืองแข็งแรง มีใจเป็นนักกีฬาขอมเป็นประเทศที่มีอนาคต สดใสกว่าประเทศที่อ่อนแอ ซากความสมบูรณ์ ซากน้ำใจ ไม่ว่าจะ เป็นค่านางานของ ชาติหรือของบุคคล คิดเห็นแต่ประโยชน์ของคนเป็นส่วนนี้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้เองทุกประเทศจึง ถือเป็นการ จำเป็นที่ต้องทำนุบำรุงกีฬา เพื่อให้ประชาชนเข้มแข็ง เพื่อเป็นการ แก้ปัญหา สังคม... อย่างไรก็ตามก็ผลจากการ แข่งขันกีฬาแหลมทองมองเห็นได้ว่า ไทยต้องสนับสนุน กีฬาอีกเป็นอันมาก" (พิมพ์ไทย, 20 ธันวาคม 2502)

ในระหว่างนี้การพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทยก็ได้พัฒนาจากเดิมไปมาก อยู่แล้ว เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายที่จะ ส่ง เสริมการศึกษาทุกด้านให้ประชาชนทุกคน มีการศึกษา โดยทั่วกัน ซึ่งทั้งนี้ย่อมครอบคลุมไปถึงการพลศึกษาด้วย กับนโยบายต่างประเทศ ของรัฐบาลไทยทุกสมัยในยุคนี้มุ่งที่จะ เป็นมิตรกับทุกประเทศและปฏิบัติตามกฎ ของสหประชา ชาติอย่างเคร่งครัด เหตุนี้เองประเทศไทยจึงได้รับความช่วยเหลือจากประเทศต่าง ๆ ภายใต้โครงการช่วยเหลือขององค์การสหประชาชาติในหลายด้านโดยเฉพาะในด้านการ ศึกษา การพลศึกษาเองก็ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาการใหม่ ๆ จากความช่วยเหลือของ ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศที่เข้ามาตามโครงการช่วยเหลือของสหประชาชาติ เป็นต้นว่า การปรับปรุงหลักสูตร การเรียนพลศึกษาใหม่ในวิทยาลัยพลศึกษา การออกระเบียบการ ทดสอบสมรรถภาพของผู้จะ เข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพลศึกษา (พิพิธพร แก้วมุกดา, มกราคม 2508 : 53)

ทั้งนี้รัฐบาลไทยเองก็ให้ความสนใจในการพลศึกษาและการกีฬาเป็นอย่างมาก ได้ให้ทุนการศึกษาแก่คนไทยเพื่อจะไปเรียนวิชาพลศึกษาในต่างประเทศเพื่อจะได้มาดำเนินการพลศึกษาในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อนึ่งนโยบายของรัฐบาลไทยภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในด้านต่างประเทศที่ได้แถลงไว้อย่างแจ่มชัดว่า "... จะถือว่าความเข้าใจอันดีและร่วมมือกันโดยใกล้ชิดระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เป็นมิตรโดยเฉพาะประเทศในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะช่วยสร้างไว้ซึ่งสันติสุขในภาคพื้นส่วนนี้ของโลก" (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 935) เป็นกลไกสำคัญส่วนหนึ่งสำหรับการกีฬาเพราะการที่ประเทศไทยรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองครั้งที่ 1 พ.ศ. 2502 นั้น นอกจากเพื่อที่จะพัฒนาการกีฬาของชาติแล้ว รัฐบาลยังมีจุดประสงค์ใหญ่ที่ต้องการให้การกีฬาช่วยกระชับสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศอีกด้วย ถึงแม้ว่าความตกลงในการจัดการแข่งขันจะได้กระทำกันในปี พ.ศ. 2501 ซึ่งเป็นสมัยที่พลโทพนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีก็ตาม แต่ก็ได้กล่าวแล้วว่าการบริหารงานของรัฐบาลสุภพลโทพนอม กิตติขจร ขณะนั้นได้ช่วยให้ความเห็นชอบของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และคณะปฏิวัติโดยตลอด จึงสรุปได้ว่า การรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2502 นั้นก็เป็นความต้องการของรัฐบาลในการที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างมิตรประเทศในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้บนอยู่ในเรื่องการกีฬาคด้วย

บันทึกท้ายบท

1. ผลทั้งหมดที่กล่าวถึงในการแถลงนโยบายของรัฐบาลในข้อ ๑ นี้ได้อ้างถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบด้วย การต่างประเทศ เศรษฐกิจ การทหาร การอุตสาหกรรม การเกษตร การคมนาคม และค่านิยมอันดีงาม
2. นโยบายการบริหารประเทศในรัฐบาลชุด นายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี จะถูกรายละเอียดไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอน 83 ส่วนของรัฐบาลชุด พลโทถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี จะถูกรายละเอียดไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอน 4

ยุคก้าวหน้าของการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทยและการรับเป็นเจ้าภาพ
จัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2509

สภาพบ้านเมืองทั่วไป

เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 แล้ว ก็ได้เข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารประเทศเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2501 โดยยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495 แล้วใช้รัฐธรรมนูญการปกครองประเทศที่มีเพียง 20 มาตราแทน (คณะรัฐมนตรี, 2507 : 66) คณะรัฐมนตรีที่ร่วมรัฐบาลมีจำนวนเพียง 13 คน และก็เป็นนักวิชาการที่มีความชำนาญงานในแขนงต่าง ๆ เสียเป็นส่วนใหญ่ โดยคณะปฏิวัติเห็นว่าบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานได้ดีกว่านักการเมืองเก่า ๆ (นรมิติ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์, 2517 : 253) การปกครองสมัยนี้เป็นการปกครองโดยเด็ดขาดด้วยอำนาจของคณะปฏิวัติ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์เองได้ดำรงทั้งตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด รัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ที่ได้รวบรวมหน่วยงานของกระทรวงทบวงกรมอื่นมารวมไว้ และอธิบดีกรมตำรวจที่ควบคุมความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ พร้อมกันทุกตำแหน่ง ซึ่งเป็นการรวบอำนาจการปกครองประเทศไว้คนเดียว (นรมิติ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์, 2517 : 258)

สิ่งที่รัฐบาลคณะปฏิวัติมุ่งจะกระทำเป็นอันดับแรกก็คือ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติ โดยได้แถลงไว้ในประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 11 ว่า เพื่อก่อให้เกิดความสมบูรณ์พลสุขแก่ประชาชนชาวไทย รัฐบาลจะปรับปรุงเศรษฐกิจแห่งชาติให้ดีขึ้นและเข้าสู่มาตรฐานที่พึงพอใจ ทั้งในค่านกสิกรรมและอุตสาหกรรม โดยจะตั้งคณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจแห่งชาติทั้งระยะสั้นและระยะยาว เป็นแผนการถาวรที่รัฐบาลจะต้องปฏิบัติสืบเนื่องกันไป (ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 75 ตอน 84, 2501 : 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

นี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและการศึกษาในเวลาต่อมา

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2506 ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 957) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้พลเอกถนอม กิตติขจร รองนายกรัฐมนตรี เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อมาในวันที่ 11 ธันวาคม 2506 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 80 ตอน 119, 2506 : 1) การปกครองของพลเอกถนอม กิตติขจรนั้นก็เป็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับรัฐบาลชุดก่อน เพราะพลเอกถนอม กิตติขจรนั้นได้ร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ตลอดมา และคณะรัฐมนตรีที่ร่วมในรัฐบาลนี้ส่วนใหญ่ก็เคยร่วมในรัฐบาลชุดจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์มาก่อน (นรนิติ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 262) พลเอกถนอม กิตติขจรได้ให้สัมภาษณ์กับทางหนังสือพิมพ์ในโอกาสที่ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีว่านโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศจะยึดถือตามนโยบายที่รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้กำหนดไว้ทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ (สยามรัฐ, 12 ธันวาคม 2506) รัฐบาลชุดพลเอกถนอม กิตติขจร ได้บริหารประเทศโดยอาศัยอำนาจของคณะปฏิวัติอยู่จนกระทั่งวันที่ 11 มีนาคม 2511 จึงได้ลาออกเพราะได้มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ใหม่ (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 958)

นับว่าในช่วงเวลาที่กล่าวถึงในบทนี้คือ ระหว่าง พ.ศ. 2503 - 2509 นั้นเป็นระยะที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองของคณะปฏิวัติโดยตลอด มีนายกรัฐมนตรี 2 คน ก็เป็นบุคคลที่มาจากกลุ่มเดียวกัน ดังนั้นการดำเนินงานและนโยบายทั่วไปจึงต่อเนื่องกันโดยตลอด

นโยบายทั่วไปของรัฐบาลที่มีผลต่อการพลศึกษาและการกีฬา

นโยบายทั่วไปในการบริหารประเทศของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ที่ได้แถลงไว้ในโอกาสที่เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ที่มีต่อสภาวางรัฐธรรมนูญในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2502 ความว่า (รายงานการประชุมสภาวางรัฐธรรมนูญ, 2502 : 20)

การบริหารประเทศนั้น รัฐบาลเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องแก้ไข และปรับปรุงการเศรษฐกิจของชาติเป็นเรื่องใหญ่และเป็นอันกัมหนึ่ง เพื่อมิให้ระบอบการครองชีพของประชาชนสูงขึ้น ฉะนั้นรัฐบาลจะโคปรับปรุงการคลังการ เงินของประเทศ คำเนินการส่งเสริมการ เกษตร ฎารสหกรณ์ การอุตสาหกรรม การค้า ตลอดจนการคมนาคมใทกาวหนา...

รัฐจะโคสนใจเป็นพิเศษในค่านการศึกษาของเยาวชน ซึ่ง จะโคเป็นกำลังสำคัญของชาติในวันหนา... จะโคจัดตั้ง สภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นเพื่อวางโครงการศึกษา ให้เป็น ไตรงการถาวร เหมาะสมแก่ความจำเป็นของชาติและสอดคล้องกับรูปการปกครองของประเทศ...

สำหรับในค่านต่างประะเทศ จะยึดมั่นในหลักแห่งกฎบัตร สหประชาชาติ และถือวาคความเข้าใจอันดีและความร่วมมือ กันโดยไกลชิกระหว่างประะเทศต่าง ๆ ที่ เป็นมิตร โดย เฉพาะประะเทศในภาคพื้นเอเซียตะวันออกเฉียงใทจะช่วย ค้ำรงไว้ซึ่งสันติสุขในภาคพื้นสวนนี้ของโลก

รัฐบาลพลเอกถนอม กิตติขจรที่โคเข้ารับบริหารประะเทศต่อมาได้ค้ำเนินนโยบาย นี้สืบเนื่องต่อมา (สยามรัฐ, 12 ธันวาคม 2506 : 1)

กิจการทั้ง 3 ค่านที่รัฐบาลโคกล่าวถึงคือ ค่านเศรษฐกิจ การศึกษา และการ ต่างประะเทศรวมทั้งการวางแผนพัฒนาค่านเศรษฐกิจและการศึกษา ซึ่งทำให้สังคมไทย เปลี่ยนแปลงไปมาก เป็นเหตุให้การพลศึกษาและการกีฬาในวงนี้ได้รับความสนใจจาก ประชาชนมากขึ้น รัฐบาลจึงต้องเร่งปรับปรุงการพลศึกษาและการกีฬาเพื่อสนองความ ต้องการนั้น โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนแผนพัฒนาทางการศึกษาได้ เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาการพลศึกษาและการกีฬาอย่างมาก

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีต่อการกีฬาและการพลศึกษา

เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์โคทำการปฏิวัติและเข้ารับบริหารประะเทศเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2501 นั้น รัฐบาลคณะปฏิวัติมีนโยบายแนวแน่ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประะเทศให้

ดีขึ้น จึงได้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นโดยมีความประสงค์ที่จะให้คลุมไปถึงแขนงงานต่าง ๆ ที่จะมีผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจในทุกด้าน รวมถึงด้านสาธารณสุขและการศึกษาควย (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2503 : 2) โดยใช้ชื่อว่าแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่หนึ่งแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรกระหว่างปี พ.ศ. 2504 - 2509 และช่วงที่สองระหว่างปี พ.ศ. 2507 - 2509 ระยะที่สองระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2515 ระยะที่สามระหว่างปี พ.ศ. 2516 - 2519 (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ 2502 : 1)

แผนพัฒนาในระยะที่ 1 นั้นมุ่งหมายให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้น โดยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและส่งเสริมอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ให้มีการเพิ่มพลังงานไฟฟ้าเป็น 370,000 กิโลวัตต์ เพื่อให้ทุกห้องที่มีกระแสไฟฟ้าใช้ สร้างทางหลวงเพิ่มอีก 1,000 กิโลเมตร และทางรถไฟเพิ่มอีก 272 กิโลเมตร โดยจะพิจารณาในทุกภาคอย่างทั่วถึง (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2507 : 377) โดยให้สร้างทางหลวงระหว่างกรุงเทพ - ศรีราชา ระยะทาง 108 กิโลเมตร ให้เสร็จในปี พ.ศ. 2508 โดยรัฐถือเป็นโครงการเร่งด่วนเพราะระยะทางนี้ต้องใช้สำหรับขนส่งผลผลิตทางการเกษตร การประมงและการอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่ต้องใช้ติดต่อระหว่างกรุงเทพกับสนามบินทหารของสหรัฐอเมริกาที่อุตะเกา และท่าเรือพาณิชย์ที่สัตหีบ (คณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออก, 2508 : 37) แต่ถ้าจะมองในอีกด้านหนึ่งจะเห็นว่าเส้นทางนี้ผ่านเมืองชายทะเลโดยตลอด จึงทำให้ประชาชนในกรุงเทพสามารถจะไปพักผ่อนตามชายทะเลในเมื่อมีเวลาว่างระยะสั้น ๆ ได้สะดวกขึ้น

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาได้สืบเนื่องมาจนถึงช่วงที่ 2 ที่รัฐบาลได้สร้างโครงการชลประทานและพลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอีก อันเป็นผลให้เกิดประโยชน์ต่อการเกษตรและอุตสาหกรรม และรัฐยังมุ่งผลิตคนที่จะมาดำเนินการนี้โดยส่งเสริมการอาชีวศึกษาเพื่อจะให้บุคลากรมาทำงานตามความต้องการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2507 : 378) ควบคู่กันมาจากแผนพัฒนานี้ทำให้การ

เศรษฐกิจของประเทศไทยที่ขึ้นมาก รายได้ประชาชาติสูงขึ้นประมาณร้อยละ 6 - 7 ต่อปี (นิว พุสวัสกี, 2517 : 49) โดยในปี พ.ศ. 2503 มีรายได้ประชาชาติตามราคาตลาด 48,911 ล้านบาท แต่ในปี พ.ศ. 2509 มีรายได้ประชาชาติเพิ่มเป็น 78,829 ล้านบาท (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2509 : 5) มีชาวต่างประเทศมาลงทุนทำอุตสาหกรรมในประเทศไทยมากมายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 จนถึง พ.ศ. 2508 โดยลงทุนถึง 1,496.3 ล้านบาทในอุตสาหกรรม 63 ประเภท มีคนงานทั้งไทยและต่างประเทศ 59,954 คน (คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม, 2509 : 5 - 17) นอกจากนี้การช่วยเหลือจากต่างประเทศก็ได้รับเพิ่มมากขึ้นทุกปีในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ในระหว่างช่วงเวลานี้ (นิว พุสวัสกี, 2517 : 49 - 50) จึงถือได้ว่าแผนพัฒนาการเศรษฐกิจในระยะแรกนี้ประสบผลสำเร็จดีมาก (ปวย อึ้งภากรณ์, 2511 : 109) เมื่อเทียบความแตกต่างทางเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ. 2501 และ พ.ศ. 2509 แล้วแตกต่างกันมาก ดังจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2501 ประเทศไทยมีโรงงานอุตสาหกรรม 16,000 โรงงาน มีคนงานทั้งสิ้น 316,000 คน แต่ในปี พ.ศ. 2509 ประเทศไทยมีโรงงานอุตสาหกรรมถึง 40,000 โรงงาน อยู่ในกรุงเทพมหานครกว่า 10,000 โรงงาน มีคนงานทั้งประเทศ 780,000 คน (Indrapana, 1973 : 168 - 169)

ความก้าวหน้าในอุตสาหกรรมที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ทำให้คนในชนบทอพยพเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น (Indrapana, 1973 : 178) และการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นเนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยีการใช้ไฟฟ้าและคมนาคมมีมากขึ้น ทำให้การทำงานสะดวกสบายคนงานใช้พลังงานน้อยลงเพราะมีเครื่องจักรช่วยผ่อนแรงไปมาก จึงทำให้คนมีเวลาว่างมากและแน่นอนขึ้นโดยเวลาว่างนั้นมีวันเสาร์และวันอาทิตย์ ชีวิตในการทำงานอุตสาหกรรมทำให้คนมีเวลาว่างแน่นอนและมากกว่าการทำงานเกษตรกรรมแต่เดิม (Indrapana, 1973 : 177) อีกประการหนึ่งก็เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางอยู่แล้วว่าที่พำนั้นเป็นผลสะท้อนของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม (Luschen, 1970 : 88) และการคมนาคมที่สะดวก มีถนนมากขึ้น มีพาหนะอำนวยความสะดวกสบาย ทำให้คนใช้เวลาว่าง

ไปพักผ่อนชายทะเลและประกอบกิจกรรมนันทนาการมากขึ้น (Indrapana, 1973 : 178)

ชาวกรุงเทพมหานครบุรีใน พ.ศ. 2509 สนใจในการกีฬามากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสังคมกรุงเทพมหานครบุรีขณะนั้นมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การใช้ชีวิตประจำวันสะดวกมากขึ้น หลังจากการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทอง พ.ศ. 2502 แล้ว ประเทศไทยก็มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางกีฬามากขึ้น กรุงเทพฯเป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์รวมของความเจริญทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ (Blanchard, 1958 : 407) ความเจริญมีมากกว่าสังคมอื่น คนกรุงเทพฯจึงสนใจกีฬามากขึ้น กีฬาที่เป็นที่นิยมของคนกรุงเทพฯ นั้นแบ่งประเภทไปตามฐานะทางสังคม ฐานะเศรษฐกิจรวมทั้งเพศและวัยของบุคคล คนที่อยู่ในฐานะระดับกลางค่อนข้างสูงส่วนใหญ่จะเล่นกีฬาอล์ฟและเทนนิสกันมาก ถึงแม้บางคนไม่ได้ลงเล่นแต่ก็ยังสนุกสนานกับการที่ได้ดูกีฬาเหล่านี้ (Indrapana, 1973 : 199) คนทั่ว ๆ ไปก็นิยมดูกีฬาที่สมาคมกีฬาต่าง ๆ จัดการแข่งขันกันมากขึ้นกว่าเดิม (Indrapana, 1973 : 183) ส่วนเด็ก ๆ นั้นเนื่องจากการวางแผนการศึกษาใหม่ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องของการกีฬาและมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ทำให้เด็กสนใจที่จะใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬามากขึ้นด้วย (Somboonsilp, 1968 : 331 - 333)

จะเห็นได้ว่าความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในคาบอศุศสาหกรรมและเทคโนโลยีทำให้การใช้ชีวิตของคนในสังคมไทยเปลี่ยนไปจากเดิมเพราะมีเวลาว่างมากขึ้นเป็นโอกาสที่จะทำให้คนได้เล่นกีฬามากกว่าเดิม จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องดำเนินการสนองความต้องการของประชาชน โดยการจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้นตามไปด้วย กับอีกประการหนึ่งที่เป็นเหตุให้กีฬาเป็นที่นิยมกว้างขวางกันอยู่ในขณะนี้ก็คือ การพัฒนาการศึกษาที่รัฐบาลได้ส่งเสริมการเรียนพลศึกษาในโรงเรียนมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้มีความรู้ทางกีฬาและมีสถานที่ที่จะเล่นกีฬาได้มากขึ้นอีกด้วย

การพัฒนาทางการศึกษาของรัฐบาลคณะปฏิวัติ

เมื่อคณะปฏิวัติได้เข้าบริหารประเทศจุประเทศส่วนใหญ่อีกเพื่อที่จะดำเนินการในเรื่องการวางแผนทางเศรษฐกิจและการศึกษาเสียใหม่ เพื่อให้เป็นแบบแผนในการ

พัฒนาประเทศขึ้น รัฐบาลได้ประกาศตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2502 (คณะรัฐมนตรี, 2507 : 78) เพื่อทำหน้าที่วางแผนในการพัฒนาการศึกษาของชาติ คณะกรรมการการศึกษาชุดนี้ได้วางแผนการศึกษาชาติใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามที่รัฐบาลต้องการ โดยประกาศใช้แผนการศึกษาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2503 สาระสำคัญมุ่งให้ขยายชั้นประถมศึกษาให้ยาวออกเป็น 7 ปี และชั้นมัธยมศึกษาเป็น 5 ปี โดยมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาคตามควรแก่โอกาส เพื่อเป็นพลเมืองที่มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยและมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ เพื่อสนองความต้องการของสังคมและบุคคล โดยให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและการปกครองประเทศ ประกอบด้วยการศึกษา 4 ส่วนคือ จริยศึกษา พลศึกษา พุทธศึกษา และหัตถศึกษา (กรมวิชาการ, 2504 ก : 161 - 163)

จากแผนศึกษาแห่งชาติฉบับนี้รัฐบาลจึงได้เร่งปรับปรุงการศึกษาในด้านฝึกหัดครู การก่อสร้างอาคารเรียน การอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยและอื่น ๆ (สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2503 : 244) ทั้งนี้รัฐได้ให้ทุกหน่วยงานกำหนดโครงการดำเนินงานที่แน่นอนในแต่ละระยะของแผนพัฒนาการศึกษาไว้ ในแผนพัฒนาการศึกษาดังกล่าว พ.ศ. 2504 - 2509 นั้นได้มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพลศึกษาและการกีฬาอยู่ 3 โครงการคือ โครงการจัดสร้างสนามกีฬาซานเมืองพระนคร - ธนบุรี และโครงการส่งเสริมพลศึกษาส่วนภูมิภาคอยู่ในการดำเนินงานของกรมพลศึกษา และโครงการส่งเสริมศีลธรรมจรรยาให้แก่เยาวชนของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สภาการศึกษาแห่งชาติ, 2505 : 5 - 7)

โครงการจัดสร้างสนามกีฬาซานเมืองพระนคร - ธนบุรี นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อจะสร้างสนามกีฬาให้เพิ่มมากขึ้นเพราะสนามกีฬาขาดแคลน อีกประการหนึ่งให้มีสนามสำหรับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้สุขภาพของพลเมืองดีขึ้นและเป็นการแก้ปัญหาบางประการของเยาวชน โดยสร้างสนามกีฬา 4 แห่งคือ สนามกีฬาวัดพระศรีมหาธาตุ สนามกีฬาวัดอ้อมน้อย สนามกีฬาบางมด และสนามกีฬาวิทยาลัยเจ้าคุณทหาร งบประมาณ

ทั้งหมด 4,000,000 บาท (สภาการศึกษาแห่งชาติ, 2503 : 122 - 124)

นอกจากนี้ยังมีโครงการส่งเสริมผลศึกษาส่วนภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการเล่นกีฬา การแข่งขันกีฬาในส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น โดยมุ่งสร้างสนามกีฬาเป็นสำคัญ โครงการนี้ดำเนินการจัดอบรมครูพลศึกษาทุกปี และสร้างสนามกีฬาประจำภาคทุกภาคปีละ 2 ภาค งบประมาณทั้งหมด 6,720,000 บาท (สภาการศึกษาแห่งชาติ, 2503 : 131 - 132) รายละเอียดงบประมาณอาคารสร้างสนามกีฬาของการพลศึกษา อยู่ในผนวก ค.

สำหรับโครงการส่งเสริมศีลธรรมจรยาให้แก่เยาวชนของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เด็กได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยจัดให้กีฬาเป็นกิจกรรมหนึ่งในกิจกรรมหลายอย่าง ดังนั้นจึงมีโครงการที่จะสร้างสนามกีฬากลางแจ้ง เช่น สระว่ายน้ำ ลานสะบัดๆ เพื่อให้ทุกคนได้เล่นกีฬา ออกกำลังกายและไม่มั่วสุมกัน โดยจ้างครูพลศึกษาคูมสถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้เล่นกีฬาแห่งละ 1 คน ที่สระว่ายน้ำ 6 แห่ง บ้านเยาวชน 3 แห่ง ศาลาเด็ก 2 แห่ง โดยใช้งบประมาณทั้งหมด - 23,500,000 บาท (สภาการศึกษาแห่งชาติ, 2503 : 115 - 119)

ซึ่งโครงการทั้งหลายนี้ได้กระทำสำเร็จไปคืบคืบ และมีโครงการศึกษาคณะผลงานของโครงการเหล่านี้ตามหลังมาคืบ นับว่าเป็นก้าวใหม่ของวงการพลศึกษาและการกีฬาที่ได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้น อันสืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาการศึกษา

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศในด้านการกีฬาและการพลศึกษา

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในช่วงระยะเวลาที่ประเทศไทยได้รื้อฟื้นในด้านการเงินทุน บุคลากรและทางวิชาการสืบเนื่องมาจากข้อตกลงตั้งแต่ครั้งก่อน ในระหว่างนี้มูลนิธิฟูลไบรท์ (Fulbright Foundation) ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ส่งผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษาและกีฬามาช่วยเหลือประเทศไทยทุกปีโดยเริ่มจาก (Indrapana, 1973 : 123 - 124)

ปี พ.ศ. 2501 นายโดมิงโก ลอส บาบอส (Domingo Los Baños) ครูและผู้ฝึกกีฬาจากมลรัฐฮาวาย ได้มาอยู่เป็นเวลา 2 ปี กลับในปี พ.ศ. 2503

พ.ศ. 2504 ศาสตราจารย์รอยแวน เนส (Professor Roy Van Ness) จากเทรนตันสเตทคอลเลจ นิวเจอร์ซีย์

พ.ศ. 2505 ศาสตราจารย์พอล อาคัมส์ (Paul Adams) จากวิทยาลัย บอลคีนวอลเลจ มลรัฐโอไฮโอ

พ.ศ. 2506 ศาสตราจารย์เวสลีย์ รัฟ (Wesley Ruff) จากมหาวิทยาลัย สแตนฟอร์ด มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

พ.ศ. 2507 ศาสตราจารย์โรมัน จิงเกอร์ริช (Roman Gingerich) จากวิทยาลัยโกเชน มลรัฐอินเดียนา

พ.ศ. 2508 ศาสตราจารย์นอร์มัน มาร์ตินสัน (Norman Martinson) จากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอเรกอน

พ.ศ. 2509 ศาสตราจารย์ชาร์ลส์ เฮลแมน (Charles Heilman) จากมหาวิทยาลัยเกรค เมืองเคสมอยส์ รัฐไอโอวา

ซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้เข้ามาช่วยพัฒนาการพลศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครจากหน่วยสันติภาพอเมริกันมาช่วยฝึกให้อีกทุกปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2505 (กองเผยแพร่การศึกษา, 2511 : 348) โดยทางกรมพลศึกษาได้จัดส่งอาสาสมัครเหล่านี้ไปในภาคการศึกษาต่าง ๆ ภาคละ 1 คน และให้อยู่ในกรุงเทพฯบ้าง ซึ่งชาวต่างประเทศเหล่านี้ได้ช่วยฝึกกีฬาให้กับนักกีฬาไทยด้วย (Indrapana, 1973 : 126)

ขณะเดียวกันในช่วงเวลานี้ก็มีคนไทยหลายคนที่ได้ไปดูงานและศึกษาคือวิชาพลศึกษาในต่างประเทศ ด้วยทุนช่วยเหลือจากต่างประเทศ กล่าวคือ

ในปี พ.ศ. 2502 นายวรศักดิ์ เพียรชอบ ได้รับทุนโครงการแลกเปลี่ยนบุคคลของมหาวิทยาลัยอินเดียนา (ICA) ไปศึกษาคือวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาเป็นเวลา 3 ปี ตามคำสั่งการพลศึกษา ที่ พ.654/2502

พ.ศ. 2506 นายบุญเจอ สุวรรณพฤษก์ ได้รับทุนไปดูงานการพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 8 เดือน โดยทุนยูซอม (USOM) ตามคำสั่งการพลศึกษา ที่ พ.26/2506 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2506

พ.ศ. 2507 นายขวัญชัย เขาวนส์โซ ได้รับทุนฟูลไบรท์ไปปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ
พลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 7 เดือน ตามคำสั่งกรมพลศึกษาที่ พ.64/
2507 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2507

นายปรีดา รอคโพธิ์ทอง และนายพงษ์ศักดิ์ พลพงษ์ ได้รับทุน
จากสำนักข่าวสารอเมริกัน (USIS) ไปปฏิบัติงานวิชาการสอนนาสเทคของประเทศสหรัฐ
อเมริกาเป็นเวลา 6 เดือน ตามคำสั่งกรมพลศึกษาที่ พ.19/2507 ลงวันที่ 12 มกราคม
2507

นายทวีศักดิ์ นารามณ์ ได้รับทุน Foreign Specialist
Grant ไปปฏิบัติงานด้านการฝึกสอนว่ายน้ำที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 3 เดือน ตาม
คำสั่งกรมพลศึกษาที่ พ.2/2507 ลงวันที่ 17 มกราคม 2507

พ.ศ. 2508 นายสก ทุมสิทธิ์ ได้ไปปฏิบัติงานพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา
ตามคำเชิญของสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ แห่งนครซานฟรานซิสโก ระหว่างวันที่ 1
กรกฎาคม 2508 - 12 ธันวาคม 2508 ตามคำสั่งกรมพลศึกษาที่ พ.1/2508

นายนิคม พลสุวรรณ ได้รับทุนฟูลไบรท์ไปปฏิบัติงานการพลศึกษาใน
ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 7 เดือน ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ ศธ.58/
2508 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2508

พ.ศ. 2509 นายปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ ได้รับทุน Foreign Specialist
Grant ไปปฏิบัติงานพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 80 วัน ตามคำสั่งกรม
พลศึกษาที่ พ.12/2509 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2509

นายพิพิธพร แก้วมุกดา ได้รับทุน Foreign Student Scho-
larship ของมหาวิทยาลัยโอเรกอน ศึกษาต่อวิชาพลศึกษาเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน
ตามคำสั่งกรมพลศึกษาที่ พ.21/2509 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2509

นอกจากนี้สำหรับรัฐบาลไทยเองก็มีได้ละเลยในค่านนี้เสียทีเดียว เพราะรัฐบาล
ก็ได้ส่งคนไปศึกษาและทำงานในช่วงนี้ด้วย โดยในปี พ.ศ. 2506 นายอุดม พิมพา ไก่
รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาต่อวิชาพลศึกษา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 2 ปี -
6 เดือน (อุดม พิมพา • 2 กันยายน 2509)

พ.ศ. 2507 นายสำรวย ไชยรงค์ ได้รับทุนจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยไปปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึกสอนฟุตบอล ณ ประเทศสาธารณรัฐเยอรมนีตะวันตกเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ ศธ.0501/8160 ลงวันที่ 10 เมษายน 2507

จึงเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวการพลศึกษาและการกีฬาของไทยได้รุ่งเรืองมากกว่าแต่ก่อน เพราะมีทั้งคนไทยที่มีโอกาสไปศึกษาภาษาอังกฤษในต่างประเทศ และยังมีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาช่วยเหลือแนะนำตลอดจนให้คำปรึกษาและฝึกสอนในประเทศไทยอีกด้วย

การเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะปฏิวัติที่จะให้การศึกษายู่ในสภาพสมบูรณ์ที่สุด วิชาพลศึกษาจึงได้รับการปรับปรุงใหม่ในสมัยรัฐบาลคณะปฏิวัตินี้เอง กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษาสำหรับใช้ในโรงเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 โดยกำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษาสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ประกอบด้วย เกมส การเล่นเป็นจังหวะ ยืดหยุ่นแบบง่าย ๆ และการวิ่งประเภทต่าง ๆ ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ให้เรียน เกมส เบ็ดเตล็ด เกมสนำ ยืดหยุ่น กิจกรรมเข้าจังหวะ และการวิ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2502 : 48 - 49)

ส่วนหลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 นั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดพัฒนาการทางกาย ทางใจ อารมณ์และสังคม ใ้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และให้มีนิสัยการเล่นและพักผ่อน มีน้ำใจเป็นนักกีฬาและสามารถอยู่ในสังคมได้ดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2508 : 28) กำหนดให้เรียนพลศึกษาสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง กิจกรรมที่ใช้ประกอบด้วย การเล่นที่ใช้จังหวะหรือดนตรีประกอบ เช่น กายบริหาร ฟ้อนรำ การทรงตัว เช่น การเดิน วิ่ง คอตัว การเล่นที่ฝึกความคล่องแคล่วว่องไว เช่น ยืดหยุ่น รวาคู่ กีฬาซึ่งแบ่งเป็นการเล่นที่ฝึกให้เกิดทักษะ เพื่อจะได้ไปเล่น

กีฬาใหญ่ ได้แก่ แบดมินตัน วอลเลย์บอล ฟุตบอล วายน้ำและกรีฑา โดยฝึกเกี่ยวกับการวิ่ง การกระโดด การทุ่ม การขว้าง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2508 : 30 - 31) แต่ในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 นั้นไม่มีการเรียนการสอนพลศึกษาอยู่เลย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2514 : 1 - 51)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในขณะที่สภาพสังคมในขณะนั้นมีความต้องการทางการศึกษาและการพลศึกษา (Indrapana, 1973 : 77) แต่การเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนกลับขาดหายไปในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อันเป็นเหตุให้ความรู้ทางการพลศึกษามีโอกาสกระจายไปสู่ประชาชนเท่าที่ควร ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้มีใ้หมายความว่า การจัดทำหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2503 นั้นผู้จัดทำหลักสูตรเพิ่งจะละเลยหรือขาดความสนใจในวิชาพลศึกษาสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หากแต่ความละเลยดังกล่าวได้เริ่มมาแล้วตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรมัธยมปลาย พ.ศ. 2493 ทั้ง ๆ ที่ก่อนนั้นหลักสูตรมัธยมปลาย พ.ศ. 2480 ก็เคยบรรจุวิชาพลศึกษามาก่อนและค่อยๆ เลิกไปในปี พ.ศ. 2493 อาจกล่าวได้ว่า จุดที่ผู้จัดทำหลักสูตรได้ละเลยวิชาพลศึกษาดังกล่าว เช่นนี้ จึงเป็นสาเหตุให้การพลศึกษาไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรซึ่ง เป็นความบกพร่องของผู้ออกแบบการศึกษาที่ไม่ได้เห็นประโยชน์ของการพลศึกษา

ความก้าวหน้าในด้านการกีฬาระหว่างปี พ.ศ. 2503 - 2509

ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทอง ครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2502 แล้ว ปรากฏว่าประชาชนทั่วไปได้ให้ความสนใจในการกีฬามากขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดการแข่งขันได้แก่ สนามกีฬาที่เล่นได้ในเวลากลางคืน โรงยิมเนเซียมที่ทันสมัย สนามเทนนิส สนามยิงปืน เป็นสิ่งจูงใจที่ใ้ประชาชนสนใจในการกีฬาและมีโอกาสที่จะเข้าร่วมในการเล่นหรือดูกีฬามากขึ้น (พิมพ์ไทย, 13 ธันวาคม 2502 : 7)

ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบสนองความสนใจของประชาชนที่ต้องการจะได้เล่นหรือดูกีฬาได้อย่างถูกต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกติกาของการกีฬา ในปี พ.ศ. 2503

กรมพลศึกษาจึงได้จัดอบรมครูในท้องที่เขตจังหวัดพระนคร - ชนบุรี เกี่ยวกับการฝึกสอน กีฬาหลายประเภท และจัดเจ้าหน้าที่ไปแนะนำวิธีสร้างสนามกีฬาและร่วมจัดการแข่งขัน กีฬาในภูมิภาคหลายครั้ง (พอง เกิดแก้ว, 2515 : 13) และกรมพลศึกษาก็มีโครงการ ที่จะสร้างสนามกีฬาในทุกภาคทุกจังหวัดโดยจัดสรรงบประมาณก่อสร้างสนามกีฬารุ่นขึ้นโดย เริ่มจากปี พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา

ในปี พ.ศ. 2505 ประเทศไทยได้ส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเซียเนเกมส์ ครั้งที่ 4 ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยส่งเจ้าหน้าที่ 47 คน นักกีฬา 123 คน รวม 170 คน และได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล 2,400,000 บาท การแข่งขันครั้งนี้ประเทศไทยได้รับเหรียญทอง เหรียญแรกภายหลังจากการเข้าร่วมแข่งขัน เอเซียเนเกมส์ตลอดมาหลายครั้ง จากกีฬาจักรยานโดยนายจาวร ทาวิน ทำให้ประเทศไทยมองเห็นความสำเร็จในการกีฬามากขึ้น และในปีนี้อเองประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพ จัดการแข่งขันฟุตบอลเยาวชนแห่งเอเชียระหว่างประเทศ ครั้งที่ 4 ที่สนามศุภชลาศัย กรีฑาสถานแห่งชาติ เป็นจำนวน 12 วัน (อุทธรณ์ ปิคพยนต์, 2517 : 11)

ส่วนด้านกีฬาภายในประเทศ กรมพลศึกษาได้เพิ่มเงินอุดหนุนสมาคมกีฬาสมัคร เล่นจากเดิมที่เคยให้งบประมาณสำหรับอุดหนุนสมาคมกีฬาสมัครเล่นทั้งหมดเป็นเงิน 40,000 บาท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 ใหม่มากขึ้นเป็น 140,358 บาท ในปี พ.ศ. 2505 นี้ (พอง เกิดแก้ว, 2515 : 32) ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าอย่างมากในด้านการกีฬา

ในปี พ.ศ. 2509 ประเทศไทยได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเซีย-เกมส์ ครั้งที่ 5 ที่กรุงเทพ ระหว่างวันที่ 9 - 20 ธันวาคม 2509 ซึ่งเป็นการจัดการแข่งขันกีฬาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่ประเทศไทยต้องเตรียมการสำหรับการเป็นเจ้าภาพเป็นเวลายาวนานโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยราชการหลายฝ่าย และถือเป็นความก้าวหน้า สูงสุดในด้านการกีฬาที่เป็นคนเหตุให้การกีฬาก้าวหน้ามาก เข้าสู่ในยุคปัจจุบัน

ประเทศไทยกับการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเซียเนเกมส์ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2509

ก่อนที่จะมีการแข่งขันกีฬาเอเซียเนเกมส์ครั้งที่ 3 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2501 รัฐบาลของคณะปฏิวัติอันมีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้า นั้นได้

ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากความช่วยเหลือของรัฐบาลในการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองครั้งที่ 1 พ.ศ. 2502 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2511 : 640) ก่อนหน้านั้นในปี พ.ศ. 2501 ระหว่างที่เตรียมตัวจะเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองครั้งที่ 1 ประเทศไทยก็ได้ส่งนักกีฬาไปร่วมแข่งขันเอเซียเกมส์ครั้งที่ 3 ที่กรุงโตเกียว 47 คน จากการแข่งขันเอเซียเกมส์ในครั้งที่ 3 นี้ประเทศไทยได้รับเหรียญเงิน 1 เหรียญ และเหรียญทองแดง 2 เหรียญ ซึ่งเป็นชัยชนะครั้งแรกของประเทศไทยที่ได้ในการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ (Indrapana, 1973 : 244) และในการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองครั้งที่ 1 พ.ศ. 2502 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพนั้น ประเทศไทยได้รับเหรียญทองถึง 86 เหรียญ และเหรียญเงิน 52 เหรียญ (อุทธรณ์ ปิตพยัคฆ์, 2517 : 68) จากความสำเร็จที่ได้รับในการแข่งขันทั้งสองครั้งนี้ ในการแข่งขันกีฬาเอเซียเกมส์ครั้งที่ 4 ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ปี พ.ศ. 2505 ประเทศไทยจึงแสดงความจำนงที่จะรับเป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาเอเซียเกมส์ครั้งที่ 5 ที่กรุงเทพฯ พ.ศ. 2509 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2511 : 643) โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมการกีฬาภายในประเทศให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นให้สมกับเจตนารมณ์ของการจัดการแข่งขันกีฬาเอเซียเกมส์ที่โครงการจะยกมาตรฐานการกีฬาของประเทศไทยในภาคพื้นเอเซีย (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, มกราคม 2508 : 5) มีประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมแข่งขันทั้งหมด 18 ประเทศคือ อัฟกานิสถาน พม่า ศรีลังกา จีน ฮองกง อินเดียน อินโดนีเซีย อิหร่าน อิสราเอล ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย เม็กซิโก ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนามใต้ และไทย มีนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันทั้งหมด 1,907 คน ทำการแข่งขันระหว่างวันที่ 9 - 20 ธันวาคม 2509 (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, 27 มีนาคม 2510 : 5) ประเภทกีฬาที่ใช้แข่งขัน 16 ประเภทคือ กรีฑา แบดมินตัน บาสเกตบอล มวย จักรยาน ฮอกกี้ ยิงปืน ฟุตบอล วอลเลย์บอล กระโดดน้ำ โปโลน้ำ เทเบิลเทนนิส เทนนิส ยกน้ำหนัก มวยปล้ำ และวอลเลย์บอล มีนักกีฬาไทยเข้าร่วมแข่งขัน 253 คน เข้าร่วมแข่งขันทุกประเภท สิ้นค่าใช้จ่ายเฉพาะในการแข่งขันเป็นเงิน 12,000,000 บาท (สำนักนายก-

รัฐมนตรี, 2511 : 642) การเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งนี้ประเทศไทยต้องใช้งบประมาณ บุคลากรและเวลาในการเตรียมการเป็นอย่างมาก

1. การเตรียมการรับการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 5

ประเทศไทยต้องสร้างหน่วยเพื่อรับผิดชอบในการแข่งขันกีฬาครั้งนี้ได้แก่ องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย สนามกีฬาหลายแห่งและหมู่บ้านพักนักกีฬา สิ่งเหล่านี้รัฐบาลไฟ้ใช้เงินงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ในการจัดสร้าง เพื่อให้เจ้าหน้าที่การเป็นเจ้าภาพสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สำหรับหมู่บ้านนักกีฬาน้ององค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยได้ขอความร่วมมือจากกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมประชาสงเคราะห์ได้ใช้งบประมาณปี พ.ศ. 2510 สร้างอาคารแบบบ้านให้เช่าชั่วคราวทั้งที่ดินที่ตำบลคลองจั่น อำเภอบางกะปิ เป็นจำนวนเงิน 36,362,580 บาท (สามพันงบประมาณ, 2510 : 881) แล้วให้นักกีฬาจากประเทศต่าง ๆ ได้พักอาศัยระหว่างที่มีการแข่งขัน เมื่อเสร็จจากการแข่งขันแล้วกรมประชาสงเคราะห์ก็ได้ขายบ้านพักเหล่านี้ให้กับประชาชนผู้เช่าซื้อต่อไป

1.1 องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย

เมื่อจะมีการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ขึ้นในปี พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นการกีฬาครั้งใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชจึงทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งองค์การส่งเสริมการกีฬาแห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2507 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81 ตอน 89, 2507 : 1 - 10) ในชั้นแรกเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบการกีฬาสมัครเล่นทั่วไปก่อนที่จะมีการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2509 : 641) แต่โดยหน้าที่แท้จริงแล้วองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยทำหน้าที่ผลิตนักกีฬาและจัดการเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาสมัครเล่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ (ณรงค์ บุญลิจ, 2518 : 99) โดยคณะกรรมการชุดแรกประกอบด้วย พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นผู้อำนวยการ พล.ต.อ. หลวงชาติตระการโกศล เป็นรองผู้อำนวยการ และนายกอง วิสุทธามณต์ เป็นเลขาธิการ

โดยมีคณะกรรมการอีกหลายคน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81, 2507 : 1 - 10)

ก่อนการแข่งขันเอเซียเกมส์ครั้งที่ 5 นั้น องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยต้องทำหน้าที่จัดเตรียมในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกภายในกรุงเทพให้พร้อมที่จะรับการแข่งขัน เป็นคนว่า หมู่บ้านพักนักกีฬา การจราจร ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ทั้งนี้ โดยได้ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐบาลหลายหน่วยงานคือ กรมพลศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หางการขนส่งทางบก องค์การโทรศัพท์ การไปรษณีย์โทรเลข กรมตำรวจ การไฟฟ้านครหลวง กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมในการประสานงานและการเข้าร่วมแข่งขันของประเทศต่าง ๆ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย 27 มีนาคม 2510 : 1 - 4)

อนึ่ง การที่ตั้งองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยขึ้นมานี้ก็เพื่อเป็นการสนับสนุนกีฬาสมัครเล่นทั้งในด้านการเงินและเทคโนโลยี โดยเงินทุนที่ได้รับนั้นส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณแผ่นดิน แต่อีกส่วนหนึ่งก็มาจากกองสลากกินแบ่งรัฐบาล และการที่องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยทำหน้าที่กระจายกีฬาไปสู่ชนบทนี้จะทำให้กีฬาจากชนบทมากขึ้นกับการที่องค์การนี้รับผิดชอบกีฬาประชาชนไปเสีย จะเป็นการปลดปล่อยภาระของกรมพลศึกษาที่ต้องรับผิดชอบอยู่ เพื่อให้ให้กรมพลศึกษามีโอกาสที่จะสนับสนุนการพลศึกษาและการกีฬาในโรงเรียนให้ได้เต็มที่มากขึ้น (Indrapana, 1973: 217 - 218)

1.2 ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย

เก่าเดือนก่อนที่จะมีการแข่งขันกีฬาเอเซียเกมส์ครั้งที่ 5 รัฐบาลไทยได้ตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทยขึ้น เมื่อเดือนมีนาคม 2509 เพื่อจะได้สำรวจสมรรถภาพทางกายของนักกีฬาไทยก่อนการแข่งขันในเรื่องของการสูบน้ำหนัก ความแข็งแรง ความทนทาน ความคล่องตัว การฝึกซ้อมถูกต้องเหมาะสมเพียงใด อาหารการขับออกซิเจนของปอด และการบำบัดการเจ็บของนักกีฬา (ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา, 2514 : 1) โดยมีศาสตราจารย์นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ เป็นผู้อำนวยการคนแรก

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาที่อยู่ในสังกัดขององค์การส่งเสริมการกีฬาแห่งประเทศไทย (Indrapana, 1973 : 218) ซึ่งในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 นั้น ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาได้ทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักกีฬาต่างชาติด้วย ซึ่งข้อมูลที่ได้อีกจะเอามาเปรียบเทียบกับสมรรถภาพของนักกีฬาไทยเพื่อจะได้รับการปรับปรุงสมรรถภาพนักกีฬาของไทยให้มีมาตรฐานดีขึ้น ทั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสาธารณรัฐเยอรมนีตะวันตก (Indrapana, 1973 : 218)

1.3 สนามกีฬาที่สร้างขึ้นใหม่สำหรับเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 5

ก่อนการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ประเทศไทยได้สร้างสนามกีฬาขึ้นใหม่อีก 8 แห่ง คือ อินคอร์สเตเดียม ทั่วหมาก สนามฟุตบอล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สระว่ายน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนามเทนนิส สนามฮอกกี้ โรงยิมเนเซียม 2 สนามยิงปืน เวลโดโครม และได้รับการปรับปรุงสนามศุภชลาศัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยสร้างอัฒจันทร์ 4 มุม เพิ่มขึ้น เปลี่ยนระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นสนามกลางคืนที่ทันสมัย ประมาณ 20 ล้านบาท (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2509 : 189) รวมทั้งการปรับปรุงสนามอื่น ๆ ด้วย ซึ่งการสร้างสนามใหม่และการปรับปรุงสนามนี้ รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินถึง 193,000,000 บาท (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2511 : 643)

2. ผลของการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน

จากการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ประเทศไทยได้รับเหรียญทอง 12 เหรียญ เหรียญเงิน 14 เหรียญ และ 12 เหรียญทองแดง (อุทธรณ์ บิดพยัคฆ์, 2517 : 66) ซึ่งนับว่าเป็นผลสำเร็จอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นศูนย์กลางในการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ ที่สำคัญกว่านั้นก็คือนักกีฬาไทยได้รับการปรับปรุงในด้านเทคนิคทางการกีฬาและเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการกีฬาก็ดีขึ้นมากเข้าสู่ระดับมาตรฐานสากล ทำให้คนไทยสนใจการกีฬามากขึ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยยกระดับการกีฬาของประเทศไทย (Indrapana, 1973 : 248)

ปรากฏข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐว่า หนังสือพิมพ์เตรทไทม์ของมาเลเซียก็ได้ยกย่องประเทศไทยในการจัดการแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ว่าได้รับผลสำเร็จ

ก็เยี่ยมว่า "ประเทศไทยทำได้เด่นและดีเพราะถือเป็นเรื่องใหญ่ของธุรกิจราชการ"
(ไทยรัฐ : 22 ธันวาคม 2509 : 2)

นายเสวิม วินิจฉัยกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้นได้กล่าวว่า "กีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งนี้ได้รับผลสำเร็จอย่างมหาศาลจากทุกประเทศ" และพอใจที่ประเทศไทยจ่ายเงินกว่า 360 ล้านบาท ในการจัดแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 เพราะได้รับประโยชน์อย่างมากในด้านการกีฬาและที่สำคัญก็คือ ทำให้นานาชาติรู้จักประเทศไทยมากขึ้น (สยามรัฐ, 23 ธันวาคม 2509 : 3)

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นักการเมือง นักหนังสือพิมพ์และนักธุรกิจ คนสำคัญของไทยก็ได้กล่าวถึงกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ว่า "งานเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ได้ผลดียิ่ง ในการที่แสดงเกียรติภูมิและความสามารถของคนไทยในฐานะเจ้าภาพจัดงานใหญ่ และน่าจะทำให้ชาวเอเชียเข้าใจประเทศไทยตลอดจนชีวิตของความเป็นไทยได้ดียิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อไป เพื่อผลเพียงเท่านั้นก็คุ้มค่าที่จะคุ้มเงินที่ทองเสียไป..." (สยามรัฐ, 24 ธันวาคม 2509 : 3)

การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 นี้ ประเทศไทยได้รับผลสำเร็จอย่างสูงสุดในการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ (Indrapana, 1973 : 242) และเป็นการแข่งขันกีฬาที่บริสุทธิ์ปราศจากปัญหาทางการเมืองใด ๆ ทำให้ประเทศไทยได้มีโอกาสเผยแพร่วัฒนธรรม ขนบประเพณีของไทยต่อชาวต่างประเทศให้รู้จักดีขึ้นจากการที่ได้เข้ามาในประเทศไทย นอกจากนี้คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ก็ได้ให้กรมศิลปากรจัดการแสดงศิลปกรรมเอเชียนเกมส์ขึ้นที่โรงละครแห่งชาติ มีการแสดงศิลปสมัยต่าง ๆ การจัดดอกไม้และเครื่องกีฬาไทย (ไทยรัฐ, 18 พฤศจิกายน 2509 : 15) ซึ่งเป็นการประสบความสำเร็จทั้งในค่านิยมวัฒนธรรม ค่านการกีฬาและค่านความสัมพันธ์กับต่างประเทศไปพร้อม ๆ กัน

การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีรวมทั้งแผนพัฒนากำลังคนที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาประเทศนั้น มีส่วนทำให้การพลศึกษาและการกีฬาได้รับการเอาใจใส่จากรัฐบาลมากยิ่งขึ้น เพราะเหตุว่าการ

พลศึกษาและการกีฬานั้นเป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้แผนพัฒนานั้นสำเร็จตามความมุ่งหมาย หนึ่ง ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรมทำให้ประชาชนมีเวลาว่างและสนใจที่จะเล่นกีฬามากขึ้น รัฐบาลจึงต้องสนองความต้องการของประชาชนโดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬาอย่างพอเพียง อย่างไรก็ตาม ถือได้ว่าในระยะเวลาที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับกรมพลศึกษาและการกีฬาเป็นอย่างมาก พิจารณาได้จากงบประมาณที่รัฐต้องใช้จ่ายในด้านการกีฬาสำหรับกรมพลศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาอื่น ๆ เป็นจำนวนสูงกว่าที่เคยเป็นมาในระยะก่อน ๆ (ดูภาคผนวก ก, ข, ค) จึงถือได้ว่ายุคนี้เป็นยุคแห่งการพัฒนาทางการกีฬาและการพลศึกษาที่สำคัญ เพราะเป็นการวางรากฐานสำหรับการพลศึกษาและการกีฬาในปัจจุบัน

บันทึกท้ายบท

1. รวบรวมและเรียบเรียงเรื่องแผนพัฒนาการศึกษาได้จากหนังสือแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 1 (2504 - 2509) ฉบับที่ 2 (2510 - 2514) และฉบับที่ 3 (2515 - 2519) ของกระทรวงศึกษาธิการ

* กีฬาและพลศึกษาในยุคปัจจุบัน

สภาพการณ์ทางการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2516

ในระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2516 นั้นประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรีผู้เดียวคือ จอมพล ถนอม กิตติขจร ซึ่งได้เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2506 ภายหลังจากที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ถึงแก่อสัญกรรม (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2518 : 957-958) จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ปกครองประเทศไทยโดยใช้อำนาจคณะปฏิวัติอยู่ จนกระทั่งวันที่ 20 มิถุนายน 2511 จึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (สยามรัฐ, 20 มิถุนายน 2511 : 1) และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512 (นรนิติ เศรษฐบุตรและโกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 283)

ภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนั้น จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 7 มีนาคม 2512 (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 1010) บรรยากาศทางการเมืองไม่สู้จะเรียบร้อยนัก มีการขัดแย้งระหว่างคณะรัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎรหลายเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องปัญหาทางเศรษฐกิจ ทางด้านการเงิน การค้าระหว่างประเทศ รวมไปถึงปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงในวงราชการ (นรนิติ เศรษฐบุตรและโกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 295 - 296) ความขัดแย้งระหว่างทหารกับตำรวจในกรณีที่ทหารบุกพังป้อมยามรักษาการณ์ของตำรวจในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2513 (ไทยรัฐ, 21 พฤศจิกายน 2513 : 1) และความไม่เข้าใจกันระหว่างทหารกับพลเรือนในกรณีที่มีข่าวว่านักเรียนเตรียมทหารถูกกักบริเวณเพื่อมิให้มาก่อการวิวาทกับนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ 12 ธันวาคม 2516 แต่ พลเอก ประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกลับให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์ว่า "เป็นไปไม่ได้ ไม่มีทหารคนใดจะกระทำเช่นนั้นเป็นแน่" (สยามรัฐ, 17 ธันวาคม 2513 : 1) ซึ่งเป็นกรณียกของ

ทหารเหนือกว่าประชาชน จนถึงกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนได้ขอเปิดอภิปราย
 ไม่ไว้วางใจในรัฐบาลเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2514 แต่ยุติต้องตกไปเพราะมีผู้รับรองไม่
 ครบถ้วน (นรินทร์ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 304) ซึ่งในขณะ
 ซัดแย้งกันระหว่างบุคคลในคณะรัฐบาลกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสื่อมวลชนเกิดขึ้น
 อยู่เนือง ๆ ปัญหาฉาวราษฎร์บังหลวงที่เป็นปัญหาใหญ่รัฐบาลก็ไม่สามารถที่จะคลี่คลายให้
 ประชาชนทราบได้ ในที่สุดจอมพล ถนอม กิตติขจร ก็ได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจการ
 ปกครองเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511
 สิ้นสุดลง วุฒิสภา สภาผู้แทนและคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลงพร้อมรัฐธรรมนูญ (ราชกิจจานุ-
 เบกษา เล่ม 88 ตอน 129, 2514 : 9) ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรกการ เมืองและ
 ยุบพรกการ เมืองควย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอน 126, 2514 : 3) ประเทศ
 ไทยจึงตกอยู่ในการปกครองของคณะปฏิวัติอีกครั้งหนึ่ง

ในวันที่ 8 ตุลาคม 2516 นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัยและประชาชน รวม
 12 คน ได้ทำการแจกใบปลิวเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แต่ถูกตำรวจ
 จับในฐานะ "มีว่สมชัคชวณให้ม่ีการชุมนุมทางการเมือง" (อานวย สุขเจริญ, 2516 : 60)
 นักศึกษาและประชาชนจำนวนมากได้รวมชุมนุมประท้วงการจับกุมของรัฐบาล และเปิด
 อภิปรายโจมตีรัฐบาลอย่างรุนแรงภายในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และยื่นข้อเสนอ
 ให้รัฐบาลปล่อยตัวผู้ต้องหาทั้งหมดภายในวันที่ 13 ตุลาคม 2516 (องค์การนักศึกษามหา-
 วิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516 : 29 - 30) ซึ่งรัฐบาลก็ยอมปล่อยผู้ต้องหาอย่างไม่มี
 เงื่อนไข (เสนต์ ศรีมงคล, 2518 : 609) เข้ามืดของวันที่ 14 ตุลาคม 2516 จึงได้
 มีประกาศจากผู้นำนักศึกษาให้รวมชุมนุมสลายตัว แต่เกิดบีความเข้าใจผิดจากทั้งฝ่าย
 นักศึกษาและเจ้าหน้าที่รักษาการณ์จนถึงขั้นรุนแรง ทางทหารจึงได้ส่งกำลังเข้าปราบปราม
 ทั้งกำลังคน อาวุธปืน รถถัง เฮลิคอปเตอร์ ทำให้ประชาชนและนักศึกษาเสียชีวิตและ
 บาดเจ็บรวมทั้งสิ้น 974 คน เสียชีวิต 74 คน (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2516 : 1075 -
 1077) ประชาชนทั่วไปจึงไม่พอใจและไม่ไว้วางใจรัฐบาล ในตอนค่ำของวันที่ 14
 ตุลาคม 2516 นั้นเอง จอมพล ถนอม กิตติขจร จึงได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

และเดินทางออกจากประเทศไทยไปในวันที่ 15 ตุลาคม 2516 พร้อมกับพลเอกประภาส จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร (สยามรัฐ, 16 ตุลาคม 2516 : 1) เป็นการสิ้นสุดสมัยการปกครองของ จอมพล ถนอม กิตติขจร ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีปกครองประเทศระยะยาวนานตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2506 จนถึง 14 ตุลาคม 2516 เป็นเวลา 10 ปีติดต่อกัน

การบริหารประเทศของรัฐบาลในช่วงเวลาเกือบ 10 ปี ถือได้ว่าประเทศไทย อยู่ภายใต้การปกครองของคนกลุ่มเดียวโดยตลอด ดังนั้นการดำเนินงานใด ๆ ที่คณะรัฐบาล เห็นชอบ ย่อมจะกระทำได้โดยสะดวกไม่มีข้อโต้แย้ง และผู้มีอำนาจทางการเมืองเหล่านั้น ก็มักจะเข้าร่วมในการบริหารงานต่าง ๆ อยู่เสมอ แม้ในวงการกีฬาจะเห็นได้ว่าหน่วยงาน สำคัญ ๆ ในการบริหารการกีฬา นักการเมืองเหล่านั้นก็จะเข้าไปดำรงตำแหน่งอยู่นับแต่ องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยที่จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2507 ก็มี จอมพล ประภาส จารุเสถียร ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยเป็นผู้อำนวยการคนแรก (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81, 2507 : 1 - 10) การจัดการแข่งขันกีฬา เอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2509 พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงกลาโหมก็ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการจัดการแข่งขัน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81, 2507 : 1 - 10) ในสมาคมกีฬาสัมครเล่นต่าง ๆ นักการเมืองการทหารก็ เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสมาคมต่าง ๆ โดยทั่วไปซึ่งในปัจจุบันก็ยังเป็นเช่นนั้นอยู่ อาทิเช่น พันเอก อนุ รมยานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมกีฬาสัมครเล่นหลาย ๆ สมาคมพร้อมกันคือ สมาคมบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย สมาคมฟุตซอลแห่งประเทศไทย สมาคมวอลเลย์บอลแห่งประเทศไทย และสมาคมมวยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย (ทะเบียนสมาคมกีฬาสัมครเล่น, 2517) ซึ่ง พันเอก อนุ รมยานนท์ ได้อ้างว่าการที่ทหารเข้าบริหารงานการกีฬาแล้วได้ผลดี เพราะว่าทหารทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถหาเงินทุน มาดำเนินงานได้ (Indrapana, 1973 : 206)

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการที่ทหารเข้าบริหารงานการกีฬาแล้วได้ผลนั้นก็เนื่องมาจาก ทหารเป็นผู้มีอำนาจทางการเมืองอยู่ ดังนั้นเมื่อทหารดำเนินงานร่วมกัน มีการติดต่อประสาน

งานระหว่างกันเองก็ย่อมจะได้รับความสะดวกมากกว่าหรือแม้แต่การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นทั้งทางราชการและธุรกิจเอกชนก็ย่อมจะได้รับความสะดวก

✦ นโยบายทั่วไปของรัฐบาลในการบริหารประเทศที่มีผลต่อการพลศึกษาและการกีฬา

ในค่านโยบายการบริหารประเทศทั่ว ๆ ไป ของรัฐบาลในระยะนี้ก็ยังยึดถือการดำเนินการสืบเนื่องมาจากรัฐบาลก่อน ๆ ในเรื่องของความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ รวมไปถึงการเร่งปรับปรุงเศรษฐกิจของชาติให้ดีขึ้น (สยามรัฐ, 12 ธันวาคม 2506 : 1) สำหรับนโยบายต่างประเทศ รัฐบาลก็ยังมุ่งที่จะ "...ส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศและถือว่าความเข้าใจอันดีและความร่วมมือกันโดยใกล้ชิดกับประเทศต่าง ๆ ที่เป็นมิตร โดยเฉพาะในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะช่วยขจัดไว้ซึ่งสันติสุขในภาคพื้นส่วนนี้ของโลก" (ประเสริฐ บัณฑิตคุณ, 2517 : 960)

จากนโยบายเหล่านี้โดยเฉพาะในค่านโยบายต่างประเทศเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างมากในด้านการพลศึกษาและการกีฬาในแง่ของความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการพัฒนาการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทย รวมไปถึงการมีการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพบ้าง ไปร่วมการแข่งขันในต่างประเทศบ้าง เป็นการส่งเสริมมาตรฐานทางกีฬาและได้ประโยชน์ในด้านการสร้างความเข้าใจอันดีและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามมาด้วย ซึ่งการต่างประเทศนี้ได้เข้ามามีบทบาทร่วมในด้านการพลศึกษา และการกีฬาของประเทศไทย ตั้งแต่ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล

เนื่องจากในระยะนี้เป็นระยะที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะการพัฒนาประเทศ การศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเริ่มมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 และจะไปสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2519 ในโอกาสที่รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารประเทศต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2512 ได้กล่าวถึงด้านการศึกษาว่า (ประเสริฐ บัณฑิตคุณ, 2517 : 1017)

...12 รัฐบาลทองตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา
แห่งชาติว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าใน
ทุก ๆ ทาง ฉะนั้นรัฐบาลนี้จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ
การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะจะปรับปรุง
และส่งเสริมทั้งในค่านการศึกษาระดับ อาชีวศึกษา และอุดม
ศึกษาให้ยิ่งขึ้น...

แม้แต่ในสมัยรัฐบาลคณะปฏิวัติของจอมพล ถนอม กิตติขจร ก็ได้กล่าวถึง
ค่านการศึกษาไว้การแถลงนโยบายการบริหารประเทศต่อสภานิติบัญญัติในวันที่ 22
ธันวาคม 2514 ว่า "...จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ โดยปรับปรุงและส่งเสริมทั้งในค่านการศึกษาระดับ อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา..."
เช่นกัน (ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, 2517 : 1069)

ซึ่งจะเห็นว่ารัฐบาลมุ่งที่จะปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจ
และสังคมตลอดเวลา จากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินี้ทำให้สังคมไทยใน
เมืองเปลี่ยนไปมีความเจริญทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ทำให้คนไทยต้องการ
ที่จะได้เล่นกีฬามากขึ้น (Indrapana, 1973 : 179) รัฐบาลจึงต้องจัดการสร้างสรรค์
สิ่งอำนวยความสะดวกและให้ความรู้ทางการพลศึกษา และการกีฬาแก่ประชาชนให้มาก
ยิ่งขึ้น เพื่อสนองความต้องการดังกล่าว

นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงว่าจะเร่งปรับปรุงการศึกษาโดยทั่วไปนั้น
เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้การพลศึกษาได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น การกีฬาซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ตาม
มากับการพลศึกษาก็ย่อมจะได้รับการปรับปรุงตามไปด้วย

พัฒนาการของการพลศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 - 2516

การพลศึกษาในสมัยนี้ได้รับความสนใจจากสังคมมากขึ้น ดังนั้นการพลศึกษาจึง
ได้เข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาหลายแขนงในระดับต่าง ๆ แม้แต่
ในวิชาชีพพลศึกษาเองก็ก้าวหน้าไปมาก

1. ความก้าวหน้าในวิชาชีพพลศึกษา

นับตั้งแต่มีการขยายหลักสูตรวิชาชีพพลศึกษาถึงระดับปริญญาตรีเมื่อปี พ.ศ. 2502 โดยให้มีสอนในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้ว ในปี พ.ศ. 2511 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ขยายหลักสูตรการเรียนพลศึกษาจนถึงระดับปริญญาโท และดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบัน (อุทธรณ์ ปิณฑันต์, 2517 : 28)

ในปี พ.ศ. 2513 วิทยาลัยพลศึกษา กรุงเทพฯ ในสังกัดกรมพลศึกษา ได้ขยายหลักสูตรพลศึกษาถึงระดับปริญญาตรี แล้วเปลี่ยนเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษาซึ่งภายหลังก็เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และได้เปิดหลักสูตรปริญญาโทขึ้นในปี พ.ศ. 2517 (ปัญญา สมบุญธกิลป์, 2517 : 10)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็ได้เปิดแผนกพลศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตทางพลศึกษาระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ. 2513

ส่วนกรมพลศึกษานั้น ก็ได้เร่งผลิตครูพลศึกษาในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง โดยเปิดวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นในส่วนภูมิภาค เริ่มจากปี พ.ศ. 2514 เปิดในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2515 จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2516 จังหวัดยะลา (ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2518 จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2519 จังหวัดชุมพร และอ่างทอง) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการผลิตครูของกรมพลศึกษา ที่ต้องการครูพลศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น (กองเผยแพร่การศึกษา, 2515 : 47 - 49)

2. การเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยทั่วไปในระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2516 ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา พ.ศ. 2503 โดยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดให้เรียนกิจกรรมต่าง ๆ ประเภทใหญ่ คือ กิจกรรมเข้าจังหวะ การทรงตัว ยิม-นาสติก กีฬาและกรีฑา โดยให้สายสามัญเรียนพลศึกษาสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ส่วนสายอาชีพให้เรียนพลศึกษาและสุขศึกษารวมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2508 : 30 - 31) สำหรับในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีการเรียน

การสอนพลศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2514 : 1 - 51) ซึ่งได้กล่าวแล้วว่าเป็นความบกพร่องอย่างมาก

แต่ในปี พ.ศ. 2510 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการพัฒนาการศึกษา 20 โรงเรียนโดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลแคนาดา ได้กำหนดหลักสูตรวิชาพลศึกษาเฉพาะโรงเรียนในโครงการขึ้น ได้แบ่งการเรียนพลศึกษาออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคบังคับและภาควิชาเลือก โดยในภาคบังคับนั้นทุกคนต้องเรียนพลศึกษา ภาคเรียนละ 1 กิจกรรม (ปีละ 3 กิจกรรม) เรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ ส่วนภาควิชาเลือกก็ให้เรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ เช่นกัน โดยเลือกเรียนได้ตามกำหนดไว้ในชั้นเรียนแต่ละชั้น กิจกรรมในภาควิชานี้ต้องประกอบด้วยฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล กรีฑา แบดมินตัน ยิมนาสติก แอโรบิค ยูโด กระบี่กระบอง มวยไทย มวยสากล วายุน้ำ กระโดดน้ำ โปโลน้ำ การช่วยคนตกน้ำ รักบี้ฟุตบอล เซปักตะกร้อ แบดมินตัน กรีฑา ห่วงข้ามกายาย ยืดหยุ่น ทัมกระโดด รวากู แทรมโปลีน กิจกรรมเข้าจังหวะ ซอฟท์บอล เทนนิส เทเบิลเทนนิส (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2514 : 90-104) ซึ่งการเรียนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมแบบประสมนี้เรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ทำให้ผู้ที่เรียนจบโรงเรียนมัธยมแบบประสมนี้มีความสามารถทางการพลศึกษาและการกีฬาในการเล่นและเข้าใจลักษณะของกีฬาประเภทต่าง ๆ ได้ดี รู้จักใช้การพลศึกษาและการกีฬาให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากขึ้น (Somboonsilp, 1968 : 331 - 333). แต่โรงเรียนมัธยมแบบประสมก็ไม่มีมากนัก การพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปก็ยังมีปัญหาอยู่มาก เนื่องจากชั่วโมงเรียนไม่พอเพียงกับลักษณะวิชา ขาดครูที่มีวุฒิพลศึกษา อัตราส่วนของครูพลศึกษาต่อนักเรียนนั้นครู 1 คน คือนักเรียน 614 คน ครูทุกคนต้องทำงานหนักต้องสอนวิชาพลศึกษา 1 - 5 ชั่วโมง และวิชาอื่นอีก 10 - 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และอุปสรรคสำคัญก็คือการขาดสถานที่อุปกรณ์ในการเรียนการสอน ซึ่งทำให้การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร (เสงี่ยม พรหมบุญหงษ์, 2514)

หลักสูตร พ.ศ. 2503 นี้ ได้ใช้มาจนกระทั่งปี พ.ศ. 2517 เมื่อเกิดคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อที่จะจัดการศึกษาทั่วไปให้เหมาะสมแก่กาลสมัย โดยสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระบอบประชาธิปไตย (ลีปปนนท์ เกตุทัต, 2518 : 9) ในการนี้การเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนจึงได้รับการเสนอให้มีการปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสังคมมากขึ้น โดยมุ่งหมายให้ "...การศึกษาจะต้องเสริมให้บุคคลมีสุขภาพที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ..." (ลีปปนนท์ เกตุทัต, 2518 : 16) จึงได้เริ่มใช้หลักสูตรใหม่สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปี พ.ศ. 2518 และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะเริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2520 (ดูรายละเอียดหลักสูตรในภาคผนวก ง.)

3. การสอนพลศึกษาในสถานการศึกษาอื่น

ในปัจจุบันนอกจากจะมีการสอนพลศึกษาในโรงเรียนสามัญระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแล้ว ในสถานศึกษาต่าง ๆ ก็ได้บรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนพลศึกษาไว้หลายสถาบัน คือ (อุทธรณ์ ปิณฑันท์, 2517 : 78 - 79)

3.1 ในระดับมหาวิทยาลัย จักวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับที่ทุกคนต้องเรียนให้ครบหน่วยกิต ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคณะวิชา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคณะครุศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และแพทยศาสตร์ ส่วนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นิสิตทุกคนในคณะศึกษาศาสตร์ต้องเรียน

3.2 การสอนพลศึกษาเป็นวิชาบังคับในระดับครูประกาศนียบัตรการศึกษา

3.3 การสอนพลศึกษาในโรงเรียนพณิชยการ โรงเรียนการช่าง

3.4 การสอนพลศึกษาในโรงเรียนพยาบาลทุกระดับ

3.5 การสอนพลศึกษาในระดับประโยควิชาชีพชั้นสูงทั่วไป (ปวส.)

3.6 การสอนพลศึกษาในโรงเรียนทหาร - ตำรวจ

จะเห็นได้ว่า การพลศึกษาในปัจจุบันได้แพร่กระจายไปตามสถานศึกษา

ต่าง ๆ และในวิชาชีพพลศึกษาเองก็ได้มีการขยายหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ผลิตนักพลศึกษาระดับต่าง ๆ ให้มาดำเนินการพลศึกษาในสังคมให้เหมาะสมกับความต้องการของสถานที่นั้น ๆ ได้ จึงถือได้ว่าในปัจจุบันนี้การพลศึกษาได้มีความเจริญก้าวหน้า และได้รับการเอาใจใส่จากรัฐบาลอย่างดีที่สุด

การศึกษา

การดำเนินการศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2510 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2516 ได้ปฏิบัติสืบเนื่องมาจากยุคก่อน เพราะโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการศึกษานั้นยังอยู่ในสภาพเดิม โดยมีกรมพลศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบกีฬานักเรียนและองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยรับผิดชอบการกีฬาประชาชน(ดูแผนภูมิในภาคผนวก จ.) ซึ่งดำเนินการทั้งในด้านกีฬาภายในประเทศและกีฬาระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากเป็นหน้าที่สำคัญขององค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยที่จะต้องส่งเสริมกีฬาประชาชนทั้งภายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้นิยมเล่นกีฬา จึงได้พยายามขยายการกีฬาออกสู่ต่างจังหวัด โดยจัดอุปกรณ์ สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยรวมจังหวัดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แล้วแบ่งเป็นเขตและให้มีการแข่งขันระหว่างเขตทุกปี

1. การแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, 2511 : 1) ขยายการกีฬาไปสู่ทุกจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนเล่นกีฬาและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพอนามัยดี และคัดเลือกนักกีฬาคัดเลือกไว้แข่งขันกีฬาระหว่างชาติต่อไป และเพื่อให้สมาคมกีฬาสมัครเล่นได้มีโอกาสฝึกฝนเจ้าหน้าที่ของสมาคมและเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคให้มีความรู้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ การแข่งขันได้ดำเนินการมาทุกปีมีนักกีฬาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ การจัดการแข่งขันกีฬาเขตนี้ ทำให้นักกีฬาและผู้ชมในเขตที่เป็นเจ้าภาพได้เห็นทักษะการเล่นและประสบการณ์ใหม่ ๆ สภาพสนาม อุปกรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน ที่จะใช้ในการแข่งขันนั้น เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในเขตนั้น ๆ มากที่สุด และถือว่าการ

แข่งขันกีฬา เขตนี้ เป็นผลงานที่เด่นที่สุดขององค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยที่ดำเนินการขึ้น ทำให้การพลศึกษาและการกีฬาได้พัฒนาเยาวชนและประชาชนทั่วประเทศอย่างสมบูรณ์ (อุทธรณ์ ปิตพยัค, 2517 : 90)

2. สมาคมกีฬาสัมครเล่นแห่งประเทศไทย

องค์การส่งเสริมกีฬาได้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบกีฬาสัมครเล่นเฉพาะอย่าง อยู่แล้วในรูปของสมาคมกีฬาสัมครเล่น มีทั้งหมด 23 สมาคม มีหน้าที่รับผิดชอบการกีฬาในแต่ละประเภทโดยทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา อาจจะโดยการเปิดสอนกีฬาประเภทนี้ให้แก่ประชาชน รวมทั้งรับผิดชอบในการจัดการแข่งขันโดยแบ่งเป็นประเภท นักเรียน และประชาชน ซึ่งอาจจะแยกตามระดับขีดความสามารถทางทักษะกีฬาออกไปอีก ซึ่งปัจจุบันมีสมาคมกีฬาสัมครเล่นอยู่ 23 สมาคม คือ (ทะเบียนสมาคมกีฬาสัมครเล่นแห่งประเทศไทย, 2517)

1. สมาคมกรีฑาสัมครเล่นแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
2. สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
3. สมาคมจักรยานสัมครเล่นแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
4. สมาคมเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
5. สมาคมบาสเกตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
6. สมาคมแบดมินตันแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
7. สมาคมฟุตบอลลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
8. สมาคมมวยสัมครเล่นแห่งประเทศไทย
9. สมาคมยกน้ำหนักสัมครเล่นแห่งประเทศไทย
10. สมาคมกีฬายิงปืนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
11. สมาคมรักบี้ฟุตบอลลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
12. ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
13. สมาคมวอลเลย์บอลสัมครเล่นแห่งประเทศไทย
14. สมาคมวูตวายน้ำสัมครเล่นแห่งประเทศไทย

15. สมาคมยูโทสมักร เล่นแห่งประเทศไทย
16. สมาคมทีนคาบแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร
17. สมาคมแข่งเรือใบแห่งประเทศไทย
18. สมาคมยิมนาสติกส์สมัครเล่นแห่งประเทศไทย
19. สมาคมฮอกกีแห่งประเทศไทย
20. สมาคมมวยปล้ำสมัครเล่นแห่งประเทศไทย
21. สมาคมกีฬายิงธนูแห่งประเทศไทย
22. สมาคมยิงเป้าบินแห่งประเทศไทย
23. สมาคมโบลิ่งไทย (เพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2519)

ซึ่งสมาคมกีฬาเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการผลิตนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬาใหญ่ ๆ เช่น เอเชียนเกมส์ กีฬาภาคพื้นแหลมทอง และกีฬาโอลิมปิก บางสมาคมเช่นสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย สมาคมบาสเกตบอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย สมาคมรักบี้ฟุตบอลแห่งประเทศไทย เป็นต้น ที่จัดการแข่งขันกีฬาที่เป็นที่นิยมของประชาชนภายในประเทศบ่อยครั้ง โดยแข่งขันระดับสโมสรบ้าง เชิงประเทกอื่น ๆ เข้ามาแข่งบ้างหรือเดินทางไปแข่งขันต่างประเทศตามความผูกพันที่มีต่อกันกับประเทศนั้น ๆ บ้าง ซึ่งถือว่า เป็นความสำเร็จอย่างสูงของสมาคมเหล่านั้นด้วย

สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยได้จัดการแข่งขันฟุตบอลประเภทต่าง ๆ ปีหนึ่งหลายครั้ง ทั้งการแข่งขันภายในประเทศและต่างประเทศ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, 2 ตุลาคม 2518)

1. การแข่งขันภายในประเทศ

1.1 การแข่งขันฟุตบอลเยาวชนชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย เริ่ม

แข่งขันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 มีสมาคม สโมสร และบริษัทห้างร้านส่งเสริมเข้าแข่งขันเป็นจำนวนมาก

1.2 การแข่งขันฟุตบอลอุดมศึกษา

1.3 การแข่งขันชิงถ้วยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย

1.4 การแข่งขันประเภทสโมสรชิงถ้วยพระราชทาน ก. ข. ค. ง.

1.5 การแข่งขันประเภทชิงถ้วยพระราชทานวินส์คัพ

1.6 การแข่งขันประเภทชิงถ้วยพระราชทานกิงส์คัพ ซึ่งประเทศไทยเป็น

เจ้าภาพจัดการแข่งขัน โดยเชิญทีมชาติต่าง ๆ ในเอเชียเข้าร่วมแข่งขัน

นอกจากนี้สมาคมฟุตบอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยต้องส่งกีฬาเข้าร่วมแข่งขันระหว่างประเทศในหลายประเภท โดยรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันระหว่างประเทศบ้าง เช่น

1.7 การแข่งขันฟุตบอลนักเรียนอายุไม่เกิน 15 ปี และ 18 ปี

1.8 การแข่งขันฟุตบอลเยาวชนชิงชนะเลิศเอเชียแห่งประเทศไทย

1.9 การแข่งขันฟุตบอลเยาวชนเอเชีย

2. การแข่งขันระหว่างประเทศ

ส่วนที่คองส่งทีมฟุตบอลไปร่วมแข่งขันในประเทศต่าง ๆ ตามความผูกพันที่มีต่อกันในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทีมฟุตบอลไทยได้ร่วมแข่งขันเสมอ ๆ ก็คือ

2.1 การแข่งขันฟุตบอลเมอร์เดกา ของประเทศมาเลเซีย

2.2 การแข่งขันฟุตบอลชิงถ้วยปักษิณยี ของประเทศเกาหลีใต้

2.3 การแข่งขันฟุตบอลฉลองเอกราชของประเทศอินโดนีเซีย

2.4 การแข่งขันฟุตบอลฉลองเอกราชสาธารณรัฐเวียดนามใต้ (ปัจจุบัน

เลิกไปแล้ว)

นอกจากนี้ยังได้เชิญทีมฟุตบอลจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันในประเทศไทยเป็นครั้งคราวเสมอ

สมาคมบาสเกตบอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันสมาคมบาสเกตบอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยได้จัดการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกประเทศ (อุทธรณ์ ปึกพันธ์, 2517 : 121)

1. การแข่งขันบาสเกตบอลภายในประเทศ

1.1 การแข่งขันชิงชนะเลิศด้วยพระราชทาน ก และ ข ทั้งชายและหญิง จัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497

1.2 การแข่งขันชิงชนะเลิศด้วยสมาคม ก และ ข

1.3 การแข่งขันชิงชนะเลิศเยาวชนชิงแชมป์ประเทศไทย เริ่มจัด พ.ศ. 2506

1.4 การแข่งขันชิงชนะเลิศอุดมศึกษา เริ่มจัดในปี พ.ศ. 2512

1.5 การแข่งขันชิงชนะเลิศฝึกหัดครู เริ่มจัดในปี พ.ศ. 2504

1.6 การแข่งขันชิงชนะเลิศมหาวิทยาลัย เริ่มจัดในปี พ.ศ. 2500

2. การแข่งขันบาสเกตบอลในต่างประเทศ

2.1 การเข้าร่วมแข่งขันในกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 2 ถึงครั้งที่ 6

2.2 การเข้าร่วมแข่งขันในกีฬาภาคพื้นแหลมทอง

2.3 การเข้าร่วมแข่งขันบาสเกตบอลชิงชนะเลิศแห่งเอเชีย

นอกจากนี้แล้วกรมพลศึกษายังเป็นผู้จัดการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลนักเรียนและกรุงเทพมหานครก็ร่วมจัดแข่งขันในประเภทนักเรียนและประชาชนชุด ก และ ข อีกด้วย ซึ่งเป็นการช่วยกันส่งเสริมกีฬาประเภทนี้อีกทางหนึ่ง

สมาคมรักบี้ฟุตบอลแห่งประเทศไทย

การแข่งขันที่สมาคมจัดเป็นประจำทุกปีระหว่างทีมในประเทศไทยคือ (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, กันยายน 2501 : 51)

1. ประเภทมหาวิทยาลัย

2. ประเภทอุดมศึกษา

3. ประเภทเตรียมอุดมศึกษา

4. ประเภทสโมสร

ส่วนกรมพลศึกษาได้จัดการแข่งขันในประเภทนักเรียนเตรียมอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาในกีฬาประเภทนี้ จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ การกีฬาได้รับความสนใจจากสังคมเป็นอันมาก ในหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับต้องมีหน้าข่าวกีฬา และนอกจากนั้นยังมีนิตยสารกีฬาต่าง ๆ อีกหลายฉบับ ทางวิทยุและโทรทัศน์จะต้องมีข่าวกีฬาเป็นประจำทุกวัน หรือมีโปรแกรมถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาที่เป็นที่นิยมของประชาชน อันเป็นการแสดงถึงความสนใจของประชาชนที่ต้องการจะทราบกำหนดการแข่งขันหรือผลการแข่งขันกีฬาที่ตนติดตามเรื่อยมา

นอกจากสมาคมกีฬาสมัครเล่นที่ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมกีฬาประเภทต่าง ๆ แล้ว ปัจจุบันจะเห็นว่า มีสมาคมหรือเอกชนได้ดำเนินการกิจการกีฬาขึ้นโดยเปิดบริการสถานที่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสใช้โดยการสมัครเป็นสมาชิกของสถานบริการเหล่านั้น เป็นต้นว่า สมาคม วาย เอ็ม ซี เอ (Y.M.C.A.) สมาคม วาย ดับเบิลยู ซี เอ (Y.W.C.A.) ราชกรีฑาสโมสร ซึ่งมีกีฬาหลายอย่างที่สมาชิกจะเลือกเล่นได้และที่ ๆ เปิดกีฬาเฉพาะอย่างเช่น สนามกอล์ฟต่าง ๆ ของกองทัพบก กองทัพอากาศ การรถไฟ สนามนวดชานี สนามกอล์ฟบางพระ สระว่ายน้ำของเอกชนหลายแห่งที่เปิดให้บริการ สนามเทนนิสของเอกชน ซึ่งก็มีประชาชนไปใช้บริการกันมาก แสดงให้เห็นถึงความสนใจของคนไทยที่มีต่อการกีฬา

3. การกีฬากับการเปิดสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ *

ภายใต้การดำเนินนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลไทย ที่มุ่งเป็นมิตรกับประเทศฝ่ายเสรีนิยม โดยต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ตลอดมาภายหลังจากการเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ. 2489 ทำให้ประเทศไทยขาดการติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมากกว่า 20 ปีเศษแล้ว (สนามรัฐ, 16 กันยายน 2515 : 1) ครั้นต่อมาเมื่อประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ

ประเทศผู้นำฝ่ายเสรีคือสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ก็ได้หันมาเปลี่ยนนโยบายที่จะเป็นมิตรกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมากขึ้น ประเทศในเอเชียอาคเนย์ เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ก็ได้เปิดสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้นเมื่อประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเชิญประเทศไทยเข้าร่วมแข่งขันบิงปองเพื่อความชนะเลิศภาคพื้นเอเชียที่กรุงปักกิ่ง ระหว่างวันที่ 1 - 13 กันยายน 2515 ร่วมกับประเทศในเอเชียอื่น ๆ อีก 26 ทีม ประเทศไทยจึงเข้าร่วมแข่งขันด้วย (ไทยรัฐ, 28 สิงหาคม 2515 : 15) การไปแข่งขันครั้งนี้ทีมบิงปองของไทยมี พลตำรวจโท ชุมพล โลหะชาละ นายกสมาคมเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทยเป็นหัวหน้าคณะโดยมีนายประสิทธิ์ กาญจนวิวัฒน์ รองผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจการค้าและอุตสาหกรรมของคณะปฏิวัติเป็นที่ปรึกษาคณะบิงปองไทย (สยามรัฐ, 3 กันยายน 2515 : 1)

เมื่อไปถึงประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นายประสิทธิ์ กาญจนวิวัฒน์ ได้เข้าพบกับนายจูเอินโล นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นายประสิทธิ์ กาญจนวิวัฒน์ เปิดเผยว่าได้เจรจาในเรื่องการที่จะส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านกาแพทย์ การกีฬา การค้า ศิลป และวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ตกลงที่จะหารื้อร่วมกันในกรณีที่จะให้การสนับสนุนผู้ก่อการร้ายในประเทศไทย (สยามรัฐ, 15 กันยายน 2515 : 1) ซึ่งการพบปะระหว่างนายประสิทธิ์ กาญจนวิวัฒน์ กับนายจูเอินโลในครั้งนี้ สำนักข่าว เอ.พี กรุงโตเกียว กล่าวว่า "ดูเหมือนจะเป็นที่แน่ชัดว่าไทยกับจีนคงมีความเคลื่อนไหวที่จะส่งเสริมการค้าระหว่างกันทางด้านวัฒนธรรม การกีฬาและการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ไปมาหาสู่กันเพื่อเป็นก้าวต่อไปสำหรับการทอคไมตรีความสัมพันธ์ทางการทูต" (สยามรัฐ, 8 กันยายน 2515 : 1)

อย่างไรก็ตาม ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การที่นายประสิทธิ์ กาญจนวิวัฒน์ ไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนคราวนี้ไม่ได้ไปในฐานะตัวแทนรัฐบาลไทยหรือตัวแทนของประเทศไทยแต่อย่างใด แต่ไปในฐานะที่ปรึกษาของทีมบิงปองไทย แล้วได้พบกับนายจูเอินโล ซึ่งให้บุคคลเข้าพบได้ยากมาก และนายจูเอินโลก็ยังแนะนำว่า

"ถ้าหากยังมีอุปสรรคในการที่จะเริ่มมีการสัมพันธ์ทางการทูตระยะนี้ก็ให้รอไปก่อน แต่อาจจะเสริมความสัมพันธ์กันในด้านอื่น ๆ ทีมแบดมินตันและทีมกีฬาอื่น ๆ อาจจะมายังประเทศจีนได้" (สยามรัฐ, 16 กันยายน 2515 : 5) ต่อมาประเทศไทยก็ได้ดำเนินนโยบายนี้สืบต่อมา โดยเชิญทีมบิงปองสาธารณรัฐประชาชนจีนมาแข่งในประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2516 ประเทศไทยได้ส่งทีมแบดมินตันไปแข่งขันในประเทศจีน (เจริญ วรชนสิน, 2517 : 17) และในขณะเดียวกันก็ได้เชิญทีมจีนมาแข่งขันในประเทศไทยด้วย เมื่อวันที่ 17 - 23 พฤษภาคม 2517 (ทะเบียนสมาคมกีฬาสมัครเล่น, 2517) สำหรับกีฬาอื่น ๆ เช่น บาสเกตบอล วอลเลย์บอลก็เคยไปทำการแข่งขันเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับจีนแคงมาแล้วเช่นกัน ผลจากการที่ใช้กีฬาเป็นเครื่องมือที่จะสร้างเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนนี้ ทำให้ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในเวลาต่อมา

จึงเห็นได้ว่าการกีฬาได้ถูกนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการเมืองในลักษณะที่สร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ บุคคลระดับผู้นำทางการเมือง เช่น นายจูนเอนโลก็เห็นประโยชน์ในลักษณะนี้อย่างแจ่มชัด โดยหวังว่าจะให้การแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศทั้งสองเป็นตัวแทนไปสู่ความสัมพันธ์ทางการทูตได้ (สยามรัฐ, 16 กันยายน 2515 : 5) นับว่าเป็นก้าวใหม่ของไทยที่ได้ใช้การกีฬาเป็นสื่อในการเปิดสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศหลังจากที่ได้เคยใช้การกีฬาเป็นเครื่องเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างมิตรประเทศมาแต่ก่อน

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าการพลศึกษาและการกีฬาในระหว่างปี พ.ศ. 2510 ถึง 2516 มีความเจริญก้าวหน้า มูลเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าก็คือผลจากแผนพัฒนาประเทศของรัฐบาลไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ที่ทำให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าและรู้จักการพลศึกษาและการกีฬามากขึ้น สภาพสังคมที่แวดล้อมตัวบุคคลอยู่ก็ทำให้คนปรารถนาที่จะได้เล่นหรือดูกีฬามากขึ้นเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการงานในชีวิตประจำวัน ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ทำให้การพลศึกษาและการกีฬาได้รับความสนใจจากนักเรียนและประชาชนมากขึ้น นับว่าเป็นผลของการเมือง

ที่มีอิทธิพลต่อพลศึกษาและการกีฬาในทางอ้อม ส่วนผลในทางตรงนั้นก็คือ การที่รัฐบาลวางแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งจากแผนพัฒนาการศึกษานี้เองที่มุ่งหวังจะให้ประชาชนได้รับผลจากการศึกษาอย่างสมบูรณ์มากขึ้น องค์ประกอบ 4 ประการของการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาชาติก็ได้รับการส่งเสริมโดยทั่วกัน การพลศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ 4 ของการศึกษานั้นก็ได้รับการปรับปรุงมากในยุคนี้ เห็นได้จากการปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียนเสียใหม่โดยให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้กิจกรรมของการพลศึกษาและการกีฬาอย่างกว้างขวางเพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น รัฐบาลได้เร่งผลิตครูพลศึกษาในระดับต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ผลสมบูรณ์ กรมพลศึกษาและองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยก็ได้จัดงบประมาณสำหรับก่อสร้างสนามกีฬาในประเทศอีกเป็นจำนวนมาก

ส่วนการกีฬากายในประเทศนั้นเนื่องมาจากความนิยมในหมู่ประชาชนที่ทำให้รัฐต้องจัดสนองความต้องการแล้ว รัฐบาลเองยังได้ส่งเสริมในการที่จะใช้กีฬาให้เป็นประโยชน์สำหรับการสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศอยู่เสมอ เห็นได้จากการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างชาติ เช่น กีฬาภาคพื้นแหลมทอง กีฬาเอเชียนเกมส์ กีฬาโอลิมปิก หรือการแข่งขันเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ เช่น การแข่งขันฟุตบอลเมอร์เดก้า การแข่งขันฟุตบอลปักกิ่งยี่ เป็นต้น และประการสุดท้ายรัฐบาลก็ยังได้ใช้กีฬาเป็นสื่อในการเปิดสัมพันธไมตรีกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ไม่เคยมีสัมพันธทางการทูตมาก่อน ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการกีฬาเป็นอย่างมาก

บทสรุป

อิทธิพลของการเมืองที่มีต่อการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2516 นั้นได้ปรากฏอยู่ในหลายรูปแบบ คือ เรื่องความมั่นคงภายในประเทศ ความมีเอกราชของชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการของรัฐบาลว่า ในระยะเวลานั้นรัฐบาลต้องการจะไขว่ไขว่โยชนจากการพลศึกษาและการกีฬาไปในทางใด

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เสรีจันใหม่ ๆ นั้น รัฐบาลของคณะราษฎรมีความมุ่งหมายที่จะให้ประชาชนได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย โดยที่ รัฐจึงมีนโยบายที่จะเร่งบำรุงทางด้านการศึกษาโดยใ้วางแผนการศึกษาชาติใหม่ในปี พ.ศ. 2475 จากแผนการศึกษาชาติฉบับนี้ได้บรรจุพลศึกษาเข้าเป็น 1 ในองค์ประกอบของการศึกษาซึ่งมี 3 องค์ โดยรัฐบาลมุ่งหวังว่าการเรียนพลศึกษาจะทำให้ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของชาติได้ เพื่อให้การดำเนินงานทางพลศึกษาได้ผลก็รัฐบาลจึงตั้งกรมพลศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2476

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศเกิดขึ้นด้วยการยึดอำนาจ ย่อมก่อให้เกิดความไม่พอใจจากหลายฝ่าย รัฐบาลทราบเหตุผลอันนี้จึงเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นทุกเมื่อ โดยรัฐบาลคณะราษฎรได้มุ่งให้คนมีวินัย มีความสามัคคี และให้เด็กชายทุกคนได้เรียนรู้วิชาทหาร โดยให้วิชาทหารนี้สอดแทรกในวิชาลูกเสือและพลศึกษาอยู่เสมอ กรมพลศึกษาสมัยนั้นก็มีการสอนพลศึกษาร่วมกับกองทัพต่าง ๆ รัฐบาลได้ส่ง นาวาเอกหลวงศุภชลาศัย ร.น. บุคคลสำคัญในคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นอธิบดีกรมพลศึกษาคนแรก เพื่อควบคุมงานพลศึกษาให้ เป็นไปตามความต้องการของรัฐบาล

ครั้นถึงสมัยคณะรัฐบาลทหารของ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ระหว่างปี พ.ศ. 2482 - 2485 สถานการณ์บ้านเมืองไม่สู้ดีนัก เนื่องจากหลายประเทศในโลก

กำลังทำสงครามกัน รัฐบาลก็ได้ใช้การพลศึกษาและการกีฬาไปในการฝึกประชาชนและเยาวชนให้เป็นทหารสำหรับสู้ศึกภายนอกประเทศ โดยตั้งกิจการยุวชนทหารขึ้นเพื่อฝึกวิชาทหารกับนักเรียน นักศึกษา ซึ่งได้เริ่มกระทำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2478 ในช่วงของรัฐบาลคณะราษฎร

เมื่อคณะรัฐบาลทหารลาออกไป รัฐบาลพลเรือนได้เข้าปกครองประเทศ ต่อมาบ้านเมืองตกอยู่ในภาวะสงคราม ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนมีมากและรัฐบาลต้องแก้ไขโดยรีบด่วน การพลศึกษาและการกีฬาในสมัยของรัฐบาลชุดนี้ก็ซบเซาลงไปมาก โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษามีทหารต่างชาติมาพักอยู่จึงต้องย้ายไปอาศัยเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ การแข่งขันกีฬานักเรียนที่เคยมีมากก็ต้องงดลงเพราะภัยสงคราม แต่พอสงครามเสร็จสิ้นลงปี พ.ศ. 2489 ประเทศไทยได้สมัครเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้กลับเข้าปกครองประเทศอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ มีแผนการบูรณะประเทศเป็นการใหญ่ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข และอื่น ๆ การพลศึกษาและการกีฬาได้รับความเอาใจใส่จากรัฐบาลมากขึ้น โดยได้ส่งคนไปศึกษาวิชาพลศึกษาในต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในด้านเงินทุน บุคคลากร และเทคนิคมาช่วยเหลือการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังให้ทุนสำหรับคนไทยไปศึกษาและดูงานการพลศึกษาและการกีฬาในต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งนับเป็นสักราชใหม่ของ การพลศึกษาและการกีฬาของไทย ในสมัยการปกครองของรัฐบาลจอมพล แปลก พิบูลสงคราม นี้เองที่ประเทศไทยได้เริ่มมีการแข่งขันกีฬากับต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีให้ดีขึ้น ทั้งนี้ นับตั้งแต่การแข่งขันกีฬาระหว่างคนไทยกับทหารฝ่ายสัมพันธมิตรภายหลังสงครามในปี พ.ศ. 2488 จนกระทั่งถึงการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2494 และกีฬาโอลิมปิกในปี พ.ศ. 2495

การพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติตลอดมา ประเทศไทยก็ได้ส่งกีฬาเข้าร่วมแข่งขันในต่างประเทศเสมอ X เมื่อ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจการปกครอง

จากรัฐบาลจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2500 นั้น รัฐบาลคณะปฏิวัติมีเป้าประสงค์อย่างแรงกล้าในการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์และต้องการจะผูกสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียภาคพื้นแหลมทอง รัฐบาลคณะปฏิวัติจึงมีนโยบายที่จะสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2502 ประเทศไทยจึงได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองครั้งที่ 1 ขึ้นที่กรุงเทพฯ โดยเชิญประเทศในภาคพื้นแหลมทอง 6 ประเทศคือ เวียดนาม ลาว พม่า เขมร สิงคโปร์ มาลายา(มาเลเซีย)เข้าร่วมแข่งขัน ซึ่งจากการแข่งขันครั้งนั้น ประเทศไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีและการแข่งขันกีฬาภาคพื้นแหลมทองนี้ยังคงดำเนินการอยู่จนกระทั่งปัจจุบันโดยหมุนเวียนกันในระหว่างประเทศสมาชิกในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน

รัฐบาลคณะปฏิวัติของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีแผนสำคัญอีกประการหนึ่งคือ แผนการพัฒนาประเทศโดยการเร่งปรับปรุงเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของชาติขึ้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2504 จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นี้ทำให้การพลศึกษาและการกีฬาได้รับการปรับปรุงมากขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าของเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป็นผลให้ประชาชนต้องการที่จะได้เล่นกีฬามากยิ่งขึ้น รัฐบาลจึงได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่สำหรับเล่นกีฬาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ต้องการให้การกีฬาได้บรรลุจุดสูงสุด มีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น จึงได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ขึ้นที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2509 ซึ่งในการจัดการแข่งขันครั้งนี้ประเทศไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดถึง 360 ล้านบาท แต่ผลที่ได้รับนอกจากจะได้รับความก้าวหน้าในทางเทคนิคเกี่ยวกับกีฬาแล้ว ประเทศไทยยังมีสนามกีฬาเพิ่มขึ้นถึง 8 แห่ง คือ เวลโลโครม (สำหรับแข่งจักรยาน) อินดอร์สเตเดียม (สนามกีฬาในร่ม) สนามฟุตบอลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สระว่ายน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงยิมเนเซียม 2 สนามยิงปืน สนามเทนนิสและสนามฮอกกี้ ซึ่งจะได้ใช้ประโยชน์สำหรับกาฬกีฬาต่อไป รวมทั้งประสบความสำเร็จในค่านเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศให้ดียิ่งขึ้น มีประเทศที่เข้าร่วมแข่งขันในคราวนั้นถึง 18 ประเทศ คือ เวียดนาม ฮองกง

ญี่ปุ่น ลังกา พม่า อินเดีย อิหร่าน เกาหลีใต้ อัฟกานิสถาน อิสราเอล เนปาล ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ปากีสถาน จีนคณะชาติ (ไต้หวัน) อินเดีย อินโดนีเซีย และประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกในเอเชีย โดยมีประเภทกีฬาที่ใช้แข่งขันถึง 16 ประเภทคือ กรีฑา แบดมินตัน บาสเกตบอล บวย จักรยาน สก๊อต บิงปิง ฟุตบอล วูตวู้ ว่ายน้ำ กระโดดน้ำ โปโลน้ำ เทเบิลเทนนิส เทนนิส ยกน้ำหนัก มวยปล้ำและวอลเลย์บอล ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนโคสนใจในการกีฬามากขึ้น และเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้กีฬาก้าวหน้ามากในปัจจุบัน

หลังจากการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 เป็นต้นมา คนไทยนิยมกีฬา ก้นกว้างขวางมากขึ้น รัฐบาลก็ได้เร่งปรับปรุงการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ให้เหมาะสมกับกาลสมัยและสภาพสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ให้การเรียนการสอน พลศึกษาในโรงเรียนเป็นสถานที่ ๆ จะช่วยทำให้การกีฬาเจริญขึ้น ในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 และมีชมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2520 ที่จะกำหนดใช้ใหม่ ได้ดำเนินการตามหลักสูตรโรงเรียนมัธยมแบบประสม พ.ศ. 2510 ที่ใช้โดยผลึกมากแล้ว โดยหลักสูตรใหม่นี้ได้กำหนดกิจกรรมการเรียนพลศึกษาเอาไว้อย่างกว้างขวางเพื่อให้เด็กเรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนกิจกรรมที่ตนสนใจได้อย่างเต็มที่

ส่วนในด้านการศึกษาที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ร่วมกันดำเนินงาน กรมพลศึกษารับผิดชอบในด้านกีฬานักเรียน องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยรับผิดชอบกีฬาประชาชน กรุงเทพมหานครร่วมส่งเสริมในด้านการกีฬานักเรียนและกีฬาประชาชน ในกรุงเทพมหานคร ส่วนในต่างจังหวัดก็มีคณะกรรมการกีฬาจังหวัดรับผิดชอบกีฬาร่วมกับกรมพลศึกษาและองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย การแข่งขันกีฬาในประเทศไทย โดยทั่วไปของสมาคมกีฬาสมัครเล่นต่าง ๆ มักจะแบ่งประเภทออกเป็น ประเภทนักเรียน ประเภทเยาวชนและประชาชนเสมอ เพื่อเป็นการช่วยกรมพลศึกษาอีกทางหนึ่ง ขณะเดียวกันรัฐบาลโดยกรมพลศึกษาและองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย ก็ได้ส่งเสริมกีฬาโดยให้มีการแข่งขันกับทีมต่างประเทศเสมอ ด้วยการเชิญทีมจากต่างประเทศ เข้าแข่งขันในประเทศไทยบ้างและส่งทีมนักกีฬาไทยไปร่วมแข่งขันในต่างประเทศบ้าง

ปัจจุบันการกีฬาได้รับความสนใจจากประชาชนมาก ล้อมวลชนต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ต้องมีภาคข่าวกีฬาเพื่อแจ้งข่าวการเคลื่อนไหวในวงการกีฬาให้ประชาชนทราบ

รัฐบาลไทยก็ได้ใช้ประโยชน์จากการกีฬาในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศอยู่ตลอดมานับแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นอันมาจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2516 พ.ศ. 2515 รัฐบาลไทย ได้ใช้การกีฬาเป็นสื่อในการเปิดสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ไม่เคยมีสัมพันธ์ทางการทูตมาก่อนซึ่งก็ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

จึงเห็นได้ว่าสถานการณ์ทางการ เมืองนั้นมีอิทธิพลต่อการพลศึกษาและการกีฬาในประเทศไทยเสมอมา นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2516 แต่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ กัน บางสมัยรัฐบาลก็ต้องการให้การพลศึกษาและการกีฬา เป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้เกิดความมั่นคงภายในประเทศเพื่อเสถียรภาพของรัฐบาลเอง บางสมัยก็ต้องการให้เป็นประโยชน์ในเรื่อง เอกราชของชาติและป้องกันการรุกรานของศัตรูภายนอกประเทศ บางครั้งก็ต้องการใช้ประโยชน์ไปในการต่างประเทศ โดยเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ทั้งนี้ การที่พลศึกษาและการกีฬา เป็นไปในรูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น ๆ นั้นเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

1. เอกสารชั้นต้น

1.1 เอกสารที่ไม่ได้จัดพิมพ์

กรุงเทพมหานคร เอกสารแผนกส่งเสริมการศึกษา กองบริการชุมชนและเยาวชน
ฝ่ายการศึกษาและบริการชุมชน 1 พฤษภาคม 2516 (อัครสำเนา).

งานสถิติและเผยแพร่ กรมพลศึกษา งบประมาณสร้างสนามกีฬาจังหวัด ปี 2505-2518
(อัครสำเนา).

จดหมายจาก คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 1 ถึงนายกรัฐมนตรี
ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2501 (แฟ้มของคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย).

จดหมายจาก พลเอก ประภาส จารุเสถียร ประธานคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย
ไทย ถึงนายกรัฐมนตรี ผ่านเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 7 มีนาคม
2501.

จดหมายจาก เลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรีผ่านนายกรัฐมนตรี ถึง พลเอก ประภาส
จารุเสถียร ประธานคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย ลงวันที่ 21
มีนาคม 2501.

จดหมายจาก สำนักนายกรัฐมนตรี ถึงคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทอง
ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2501.

พลศึกษา, กรม หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 26/2506 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2506.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 19/2507 ลงวันที่ 12 มกราคม 2507.

พลศึกษา, กรม หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 2/2507 ลงวันที่ 17 มกราคม 2507.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 64/2507 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2507.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 1/2508 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2508.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 12/2509 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2509.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 21/2509 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2509.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ พ 0903/15765 ลงวันที่ 1 กันยายน 2509.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อ
ต่างประเทศ ที่ ศธ 0501/8160 ลงวันที่ 10 เมษายน 2507.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ ศธ 0501/4630 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2507.

_____ หนังสือราชการ เรื่องให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานและศึกษาต่อต่างประเทศ
ที่ ศธ 58/2508 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2508.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมสามัญศึกษา รายละเอียดหลักสูตรโรงเรียนมัธยมแบบประสม
ปรับปรุงครั้งที่ 2 พ.ศ. 2514 หน้า 96 - 104 (อัคราเนาะ).

ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมสามัญศึกษา เอกสารประกอบการประชุมพิจารณาร่าง
หลักสูตรและระเบียบวักยลประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2520
(อัครสำเนา) 350 หน้า.

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา โครงการศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา 2514 (อัครสำเนา).

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารรัชกาลที่ 6 หมวดลูกเสือ ม 3.9/9 และ 3.9/13.

ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย กิจกรรมประจำปีของสมาคมกีฬาสมัครเล่น ปีงบประมาณ
2518 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2518 (อัครสำเนา).

ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, องค์การ ทะเบียนสมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย
2517 (อัครสำเนา).

. รายงานการจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5 ลงวันที่ 27 มีนาคม
2510, 24 หน้า (อัครสำเนา).

. เรื่องกีฬาสมัครเล่นขอความช่วยเหลือส่งนักกีฬาไปแข่งขันต่างประเทศ
ปีงบประมาณ 2519 (อัครสำเนา).

1.2 เอกสารที่จัดพิมพ์แล้ว

"กบฏวรวรเดช" รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรวิสามัญ สมัยที่ 1 ครั้งที่ 22
โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2476 ก., 793 หน้า.

"ความตกลงสมบูรณแบบ" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 63 ตอน 4 ลงวันที่ 11 มกราคม
2489 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2489, 901 หน้า.

"คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 55 ตอน 62
ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2481 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2481,
1191 หน้า.

- "คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอน 18 วันที่ 7 มีนาคม 2485 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2485, 1327 หน้า.
- "คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 63 ตอน 16 ภาค 1 เล่ม 1 วันที่ 25 มีนาคม 2489 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2489, 901 หน้า.
- "คำแปลความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อช่วยเหลือทางการเงิน สำหรับโครงการแลกเปลี่ยนการศึกษาบางประการและคำแถลงการณ์ 1 กรกฎาคม 2493" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 67 ตอน 47 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2493, 924 หน้า.
- "นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 61 ตอน 47 ภาค 2 วันที่ 3 สิงหาคม 2487 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2487, 910 หน้า.
- "นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 62 ตอน 47 วันที่ 1 กันยายน 2488 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2488, 907 หน้า.
- "นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 62 ตอน 52 ภาค 2 วันที่ 19 กันยายน 2488 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2488 ก., 907 หน้า.
- "นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 66 ตอน 39 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2492 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2492, 494 หน้า.
- "นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอน 21 วันที่ 29 มีนาคม 2495 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2495, 515 หน้า.

- "นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอน 83
วันที่ 24 กันยายน 2500 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2500,
880 หน้า.
- "บันทึกการประชุมรัฐสภาครั้งที่ 7 วันที่ 21 เมษายน 2491" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 65 ตอน 22 ภาค 1 เล่ม 1 วันที่ 27 เมษายน 2491 โรงพิมพ์
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2491, 1005 หน้า.
- "บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ 1/2501 วิสามัญ วันที่ 9 มกราคม 2501"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอน 4 ภาค 1 เล่ม 1 วันที่ 10 มกราคม
2501 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2501, 945 หน้า.
- "ประกาศคณะกรรมการจัดกิจการหรือทรัพย์สินของบุคคลที่เป็นศัตรูต่อสหประชาชาติ"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 62 ตอน 52 ภาค 2 วันที่ 20 กันยายน 2488
โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2488, 907 หน้า.
- "ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 4" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอน 81 ฉบับพิเศษ
ประกาศ ณ วันที่ 20 ตุลาคม 2501 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
2501, 824 หน้า.
- "ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 11" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอน 84 ประกาศ ณ
วันที่ 21 ตุลาคม 2501 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2501,
824 หน้า.
- "ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 3" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอน 124 ประกาศ ณ
วันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2514,
388 หน้า.
- "ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 9" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอน 126 ประกาศ ณ
วันที่ 18 พฤศจิกายน 2514 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2514,
388 หน้า.

"ประกาศพระบรมราชโองการตั้งนายกรัฐมนตรี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 64 ตอน 54
 ประกาศ ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2490 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
 2490, 646 หน้า.

"ประกาศพระบรมราชโองการตั้งนายกรัฐมนตรี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 80
119 ประกาศ ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2506 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนาย-
 กรัฐมนตรี 2506, 919 หน้า.

"ประกาศพระบรมราชโองการตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74
ตอน 33 ประกาศ ณ วันที่ 1 เมษายน 2500 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนาย-
 กรัฐมนตรี 2500, 1061 หน้า.

"ประกาศพระบรมราชโองการตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74
ตอน 80 ประกาศ ณ วันที่ 24 กันยายน 2500 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนาย-
 กรัฐมนตรี 2500, 880 หน้า.

"พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2507" ราชกิจจา-
นุเบกษา เล่ม 81 ตอน 89 วันที่ 12 กันยายน 2507 โรงพิมพ์สำนักนาย-
 กรัฐมนตรี 2507, 817 หน้า.

"พระราชบัญญัติจักระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 51
 ลงวันที่ 21 มีนาคม 2476 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2476,
 1012 หน้า.

"พระราชบัญญัติพรหมการเมือง พ.ศ. 2498" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 72 ตอน 77
 ลงวันที่ 28 กันยายน 2498 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2498,
 230 หน้า.

- "รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน" รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ 48 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2475, 1000 หน้า.
- "รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน" รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
สมัยที่ 1 (ครั้งที่ 3) โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2476, 793 หน้า.
- "รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน" รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
วิสามัญ สมัยที่ 1 (ครั้งที่ 22) โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2476
ช., 793 หน้า.
- "รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน" รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
สามัญ สมัยที่ 2 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2476, 1328 หน้า.
- "รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน" รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2477, 3786 หน้า.
- "รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน" รายงานการประชุมสภาว่าง
รัฐธรรมนูญ โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2502, 675 หน้า.
- "หลัก 6 ประการของคณะราษฎร" รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร โรงพิมพ์
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2475, 1000 หน้า.

2. เอกสารชั้นรอง

2.1 หนังสือ

- กฤษณ์ สีวะรา, พล.อ. จักรมิตร์ 13 จักพิมพ์โดยคณะกรรมการจัดการแข่งขันฟุตบอล
ของจักรมิตร์ โรงพิมพ์พานิช 2513, 40 หน้า.

/ กอง วิสัทธาภรณ์ "กีฬา" คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย กีฬากรรมการพิมพ์
2509, 68 หน้า.

_____ . จักรมิตร 13 จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการจัดการแข่งขันฟุตบอลของจักรมิตร
โรงพิมพ์พิช . 2513, 40 หน้า.

การแข่งขันกีฬาเขตครั้งที่ 1, 1 - 5 พฤศจิกายน 2510 ห้างหุ้นส่วนจำกัดกีฬาวงการ
พิมพ์ 2510, 120 หน้า.

การพิมพ์สลากกินแบ่ง, กอง ประมวลเรื่องราวและความเป็นมาของการแข่งขันกีฬา
แหลมทองครั้งแรก ณ กรุงเทพมหานคร วันที่ 12 - 17 ธันวาคม พุทธ-
ศักราช 2502 2502, 80 หน้า.

กีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, สมาคม กีฬาไทยฉบับที่ระลึกการแข่งขันกีฬาไทย
ประจำปี 2504 มิตรนาการพิมพ์ 2504, 115 หน้า.

เกรียงศักดิ์ พิทยานุเคราะห์ ไทย 5 ยุค ป. พิทยานุเคราะห์พิมพ์ 2506, 440 หน้า.

/ ขจักษ์ บุรุษพันธ์ การเมืองและพรรคการเมืองของไทยนับแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน วิทยา-

นิพนธ์ ร.ม. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โอเคียนสโตร์ 2511,
434 หน้า.

คณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2507 - 2509
บริษัทประชาช่าง 2508, 70 หน้า.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม บัญชีแสดงรายการผลิตภัณฑ์
จากโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการ
อุตสาหกรรม โรงพิมพ์คุรุสภา 2509, 120 หน้า.

กอง วิสุทธารมณ "กีฬา" คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย กีฬากรรมการพิมพ์
2509, 68 หน้า.

จักรนิกร 13 จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการจัดการแข่งขันฟุตบอลของจักรนิกร
โรงพิมพ์พิช 2513, 40 หน้า.

การแข่งขันกีฬาเขตครั้งที่ 1, 1 - 5 พฤศจิกายน 2510 หนังสือนวนจำกัคกีฬากรรมการ
พิมพ์ 2510, 120 หน้า.

การพิมพ์สดากินแมง, กอง ประมวลเรื่องราวและความเป็นมาของการแข่งขันกีฬา
แหลมของครั้งแรก ณ กรุงเทพมหานคร วันที่ 12 - 17 ธันวาคม พุทธ-
ศักราช 2502 2502, 80 หน้า.

กีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, สมาคม กีฬาไทยฉบับที่ระลึกการแข่งขันกีฬาไทย
ประจำปี 2504 มิตรนราการพิมพ์ 2504, 115 หน้า.

เกรียงศักดิ์ พิทยานะ ไทย 5 ยุค ป. พิทยานะการพิมพ์ 2506, 440 หน้า.

ชจคภัย บุรุษพัฒน์ การเมืองและพรรคการเมืองของไทยนับแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน วิทยา-

นิพนธ์ ร.ม. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โอเคียนสโตร์ 2511,
434 หน้า.

คณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียง แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงปี พ.ศ. 2507 - 2509
บริษัทประชาช่าง 2508, 70 หน้า.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม บัญชีแสดงรายการผลิตภัณฑ์
จากโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการ
อุตสาหกรรม โรงพิมพ์คุรุสภา 2509, 120 หน้า.

"แถลงการณ์รัฐบาลเนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลสวรรคต" ประชุม
กฎหมายประจำศก เล่ม 59 รวบรวมโดย เสถียร วิชัยลักษณ์ สำนักพิมพ์
นิติเวช 2490 ค., 1116 หน้า.

ณรงค์ บุญลิจ บทบาทขององค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์ พ.ม.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2514, 170 หน้า.

ดร. เอกชเรย์ (นามแฝง) ชีวประวัติบรรพชนชั้นนำของไทย โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร
2508, 420 หน้า.

คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระเทพฯ จดหมายเหตุผลาตุแบร์ (ฉบับที่ 1) รุ่งเรืองรัตน์
การพิมพ์ 2510, 400 หน้า.

_____ . พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เล่ม 2 โรงพิมพ์เจริญรัตน์
2516, 386 หน้า.

_____ . ไทยรบพม่า ศรีเมืองการพิมพ์ 2514, 850 หน้า.

_____ . พระประวัติสมเด็จพระนเรศวร เจริญรัตน์การพิมพ์ 2517, 360 หน้า.

เดือน บุญนาค และ ไพโรจน์ ชัยนาม คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญ ภาค 2
โรงพิมพ์นิติสาส์น 2477, 375 หน้า.

ทวี จุลละทรัพย์, พล.อ.อ. ชาติอยู่เหนือสิ่งใด วรวิธิการพิมพ์ 2517, 287 หน้า.

ธนาคารแห่งประเทศไทย กิจการธนาคารแห่งประเทศไทยในสิบปีแรก 2485 - 2495
พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายโชติ คุณะเกษม วันที่ 28 กุมภาพันธ์
2511 โรงพิมพ์ศิวิพร 2511, 109 หน้า.

นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์ เมืองไทยในระบอบรัฐสภา โรงพิมพ์
แพรวพิทยาอินเตอร์เนชันแนล 2517, 326 หน้า.

เนตร เชมะโยชิน, พล.อ. งานไต้ดิน ทางการเงินส่วนจำกัดเกษมบรรณกิจ 2510 ข.,
364 หน้า.

ชีวิตนายพล ทางการเงินส่วนจำกัดเกษมบรรณกิจ 2510 ก., 352 หน้า.

"ประกาศงคิใช้รัฐธรรมนูญ" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 46 รวบรวมโดย
เสถียร วิชัยลักษณ์ โรงพิมพ์เคลิเมนต์ 2477 ข., 882 หน้า.

"ประกาศสงครามต่อบริเตนใหญ่และอเมริกา 25 มกราคม 2485" ประชุมกฎหมาย
ประจำศก เล่ม 55 รวบรวมโดย เสถียร วิชัยลักษณ์ สำนักพิมพ์นิติเวช
2486 , 860 หน้า.

"ประกาศให้ปฏิบัติตามความเป็นกลาง พ.ศ. 2482" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 52
รวบรวมโดย เสถียร วิชัยลักษณ์ โรงพิมพ์เคลิเมนต์ 2483 , 953 หน้า.

ประยูทธ สิทธิพันธ์ "นายกรัฐมนตรีคนที่ 5 นายทวี บุญยเกษตร" และ "นายกรัฐมนตรี
คนที่ 9 นายพจน์ สารสิน" บันทึกเชิงประวัติศาสตร์ 43 ปี เมื่อมวลชนเป็น
ใหญ่ในสยาม จัดพิมพ์โดย ทวน บุญชูช่วย และ สังก บรรมจศิลป์ โรงพิมพ์
ประชาชน 2518, 140 หน้า.

ประยูร พิศนาคะ สมเด็จพระเจ้าเสือ ป. พิศนาคะการพิมพ์ 2505, 350 หน้า.

ประยูร ภมรมนตรี, พล.ท. ชีวิต 5 แผ่นดินของข้าพเจ้า สำนักพิมพ์บรรณกิจ 2518,
552 หน้า.

ประสิทธิ์ ๗ พัทลุง "นายกรัฐมนตรีคนที่ 3 จอมพล ป. พิบูลสงคราม" และ "นายกร
รัฐมนตรีคนที่ 4 นายควง อภัยวงศ์" บันทึกเชิงประวัติศาสตร์ 43 ปี เมื่อ
มวลชนเป็นใหญ่ในสยาม จัดพิมพ์โดย ทวน บุญชูช่วย และ สังก บรรมจศิลป์
โรงพิมพ์ประชาชน 2518, 140 หน้า.

ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์ รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี พ.ศ. 2475 - 2517 พิมพ์ครั้งที่ 2 ทางหุ้นส่วนจำกัด ช. ชุมชุมช่าง 2517, 1156 หน้า.

ปรีดีปทา อุกุมทรัพย์ วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย วิทยานิพนธ์ ร.ม. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 134 หน้า.

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ "ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับนโยบายและผลทางด้านสังคมของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทย" กิจการธนาคารแห่งประเทศไทยในสี่ปีแรก 2485 - 2495 จัดพิมพ์โดยธนาคารแห่งประเทศไทย พิมพ์ในงานศพนายโชติคุณะเกษม วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2511 โรงพิมพ์สี่พร 2511, 109 หน้า.

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ "จากวิทยาลัยพลศึกษามาสู่วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา" ที่ระลึกในวันสถาปนามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม 2517, 170 หน้า.

ณีน ชุณหะวัณ, จอมพล ชีวิตกับเหตุการณ์ของจอมพล ณีน ชุณหะวัณ โรงพิมพ์ประเสริฐ-สิริ 2513, 120 หน้า.

ณิว พุสวัตต์ "การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ" และ "อนาคตของประเทศกำลังพัฒนา" เรื่องและบทความโดย ณิว พุสวัตต์ พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายณิว พุสวัตต์ วันที่ 17 ธันวาคม 2517 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2517, 132 หน้า.

/ แผนแพรงการศึกษา, กอง กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลโครงการพัฒนาการศึกษา โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ 2511, 305 หน้า.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2503, 1053 หน้า.

พระพุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อิเหนา โรงพิมพ์อักษรบริกา
2516, 1020 หน้า.

"พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2476" ประชุมกฎหมายประจำศก
เล่ม 46 รวบรวมโดย เสถียร วิชัยลักษณ์ โรงพิมพ์เคลิเมนต์ 2477 ค.,
882 หน้า.

"พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2489" ประชุมกฎหมายประจำ
ศก เล่ม 59 รวบรวมโดย เสถียร วิชัยลักษณ์ โรงพิมพ์นิติเวช 2490 ข.
1116 หน้า.

"พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 46
รวบรวมโดย เสถียร วิชัยลักษณ์ โรงพิมพ์เคลิเมนต์ 2477 ก., 882 หน้า.

พิพิธพร แก้วมุกดา ประวัติพลศึกษา เจริญผลการพิมพ์ 2503, 256 หน้า.

พิมาน แจ่มจรัส ชุมนุมจดหมายเหตุฝรั่งในเมืองไทย โรงพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา 2508,
430 หน้า.

ไพบูลย์ คงที, ร.อ. กำเนิดการปกครองระบอบรัฐสภาในประเทศไทย วิทยานิพนธ์
ร.ม. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 220 หน้า.

พอง เกิดแก้ว การพลศึกษา สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2515, 292 หน้า.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมจักรีวงศ์ โรงพิมพ์สำนัก
ทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2514, 616 หน้า.

รอง ศยามานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยโดยย่อ สีวพรการพิมพ์ 2506, 230 หน้า.

ระพีพันธ์ โปธิไชยา จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 11 โรงพิมพ์
เกษมสัมพันธ์การพิมพ์ 2507, 234 หน้า.

- "รัฐธรรมนูญปกครองอาณาจักรสยาม" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 45 รวบรวม
โดย เสถียร วิรัชดิกันท์ สำนักพิมพ์นิติเวช 2476, 808 หน้า.
- วิรัช ประสงค์สิทธิ์ ประวัติการปกครองของไทย โรงพิมพ์เฟื่องอักษร 2510, 390 หน้า.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ "ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ" เอกสาร
ของกรมวิชาการชุดพัฒนาทางการศึกษาอันดับที่ 1 โรงพิมพ์มิ่งมงคลพิมพ์
2504 ก., 174 หน้า.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ "ความเป็นมาของหลักสูตรสามัญศึกษา" เอกสาร
ของกรมวิชาการชุดพัฒนาทางการศึกษาอันดับที่ 2 โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ
2504 ข., 212 หน้า.
- ศิลปากร, กรม ประชุมศิลาจารึกภาคที่ 1 สุโขทัย โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2515, 90 หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507 โรงพิมพ์คุรุสภา
2507, 1133 หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนพัฒนาการศึกษาชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519
โรงพิมพ์กรรณการศาสนา 2514, 804 หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการศึกษาประจำปีการศึกษา 2506 โรงพิมพ์กรม
ศาสนา 2508, 503 หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรชั้นประถมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2502 โรงพิมพ์คุรุสภา
2502, 28 หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 โรงพิมพ์คุรุสภา 2508,
32 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2503 โรงพิมพ์คุรุสภา
2514, 38 หน้า.

สงวน สุริยพันธ์ ประวัติ 11 นายกรัฐมนตรี โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร 2502, 820 หน้า.

สภาการศึกษาแห่งชาติ โครงการศึกษา พ.ศ.2504 - 2509 โรงพิมพ์บุญกิจ 2505,
735 หน้า.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ "การศึกษาในประเทศไทย" โครงการพัฒนาการของ
รัฐสำหรับประเทศไทย โรงพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาล 2503, 364 หน้า.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ.2504 - 2509
ระยะที่สอง (2507 - 2509) บริษัทประชาช่าง 2507, 478 หน้า.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยฉบับที่ 9
พ.ศ.2502 โรงพิมพ์อ่ำพลพิทยา 2503, 119 หน้า.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทย พ.ศ.2509
(ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์และปีที่พิมพ์) 159 หน้า.

สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยฉบับที่ 7, 2500
โรงพิมพ์อ่ำพลพิทยา 2501, 98 หน้า.

สมบูรณ์ วรพงษ์ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เกษมสัมพันธ์การพิมพ์ 2507, 234 หน้า.

สมบูรณ์ กบเจลาด หลังจากนักการเมืองไทย วิเทศกรณีย์ (นามแฝง) รวมการพิมพ์
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, 597 หน้า.

สละ ลีจิตกุล "นายกรัฐมนตรีคนที่ 8 หลวงธำรงวาทศาสตร์" บันทึกเชิงประวัติศาสตร์
43 ปี เมื่อบาลชนเป็นใหญ่ในสยาม จัดพิมพ์โดย ต่วน บุญชูช่วย และ สงัด
บรรจงศิลป์ โรงพิมพ์ประจักษ์ 2518, 140 หน้า.

สำนักงานประมาณ งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2509 เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่ม 3 งบประมาณรายจ่าย โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2508, 199 หน้า.

สำนักงานประมาณ งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2510 เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 เล่มที่ 3 งบประมาณรายจ่าย (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์) 1881 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2507 โรงพิมพ์ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2506, 41 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2508 โรงพิมพ์ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2507, 47 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2510 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2509, 48 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2511 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2510, 46 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2512 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2511, 53 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2513 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2512, 51 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2514 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2513, 44 หน้า.

สำนักงานประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2515 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2514, 43 หน้า.

สำนักงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2517
 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2516, 44 หน้า.

สำนักงบประมาณ งบประมาณเพื่อความก้าวหน้า งบประมาณแผ่นดิน 2516 โรงพิมพ์
 ศาสนกัณฑ์ 2516, 66 หน้า.

สำนักนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยรายงานประจำปี พ.ศ. 2509 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบ
 นายกรัฐมนตรี 2509, 820 หน้า.

สำนักนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยรายงานประจำปี พ.ศ. 2511 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบ
 นายกรัฐมนตรี 2511, 850 หน้า.

สำนักราชเลขาธิการ ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท (ชันวาคม 2513-
 พฤศจิกายน 2514) โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร 2515, 680 หน้า.

ศิลปนันท เกตุทัต การปฏิรูปการศึกษา โรงพิมพ์ ศ. วัฒนาพานิช 2519, 294 หน้า.

เสงี่ยม พรหมบุญพงศ์ ปัญหาการใช้หลักสูตรพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับ พ.ศ.
 2503 วิทยานิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514,
 130 หน้า.

เสวีพร พันธรังษี "นายกรัฐมนตรีคนที่ 6 ม.ร.ว. เคนีย์ ปราโมช" บันทึกเชิงประวัติ-
 ศาสตร์ 43 ปี เมื่อवलชนเป็นใหญ่ในสยาม จัดพิมพ์โดย ทวน บุรุษช่วย และ
 สงัด บรรจงศิลป์ โรงพิมพ์ประชาชน 2518, 140 หน้า.

เสนต์ ศรีมงคล การเมืองเรื่องนายก ห้างหุ้นส่วนจำกัดศึกษาสัมพันธ์ 2507, 358
 หน้า.

เสลา เรชะรุจิ "นายกรัฐมนตรีคนที่ 2 พระยาพหลพลพยุหเสนา" บันทึกเชิงประวัติ-
 ศาสตร์ 43 ปี เมื่อवलชนเป็นใหญ่ในสยาม จัดพิมพ์โดย ทวน บุรุษช่วย และ
 สงัด บรรจงศิลป์ โรงพิมพ์ประชาชน 2518, 140 หน้า.

อุทธรณ์ ปิตุพันธ์ การพัฒนาการของการพลศึกษาในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ อ.ม. คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 170 หน้า.

อำนาจ สุขเจริญ บันทึกสำคัญวีรกรรมเยาวชนไทย โรงพิมพ์บัตรเจริญการพิมพ์ 2516,
496 หน้า.

อุบล จิระสวัสดิ์ สภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยระหว่าง
สงครามโลกครั้งที่ 2 วิทยานิพนธ์ อ.ม. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย 2516 , 350 หน้า.

อนุกรรมการรวบรวมประวัติศาสตร์สุโขทัย ประวัติศาสตร์สุโขทัยภาคที่ 1 ม.ป.ท.
2475 , 65 หน้า.

อำนาจ ผู้พัฒนาพงศ์ "บาทเอกบอลของจีนปักกิ่ง" มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พลศึกษา พิมพ์ในงานศพ นายพลโทพิงศ์ พักราวี วันที่ 27 พฤศจิกายน 2518
โรงพิมพ์ธนาคารออมสิน 2518 , 66 หน้า.

2.2 วารสาร

เจริญ วรชนสิน "เมื่อแบกมินตันไทยบุกปักกิ่ง" คู่มือวารสารแบกมินตันฉบับพิเศษ
จัดพิมพ์โดยสมาคมแบกมินตันแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงพิมพ์
สยามสปอร์ตพับลิชชิ่ง 2517, 46 หน้า.

ชูจิตต์ รัตสาร "ประภคสัญญาทางการกีฬา" วารสารส่งเสริมพลศึกษา สุขศึกษา
สันทนาการ จัดพิมพ์โดยสมาคมพลศึกษา สุขศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย ฉบับประจำเดือน กรกฎาคม 2509, 40 หน้า.

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, องค์การ วารสาร อ.ม.ธ. ฉบับพิเศษ 14 ตุลาคม
"วันมหาปิติ" โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร 2516, 68 หน้า.

บุญสม มาร์ติน ข่าวสารกรมพลศึกษา จัดพิมพ์โดยกรมพลศึกษา ฉบับประจำเดือน
สิงหาคม 2517, 36 หน้า.

ประภาส จารุเสถียร, พจ.อ. วารสารกีฬา จัดพิมพ์โดยองค์การส่งเสริมกีฬาแห่ง
ประเทศไทย ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม 2514, 46 หน้า.

พลศึกษา, กรม ข่าวสารกรมพลศึกษา ฉบับประจำเดือนตุลาคม 2513, 38 หน้า.

ส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, องค์การ อนุสาร อ.ล.ท. ฉบับประจำเดือน
เมษายน 2514, 48 หน้า.

ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, องค์การ จุดสารเอเชียเกมส์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำ
เดือนมกราคม 2508, 42 หน้า.

ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, องค์การ วารสารกีฬา ฉบับประจำเดือนมกราคม
2515, 48 หน้า.

ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, องค์การ วารสารกีฬา ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม
2515, 42 หน้า.

สำรวจ ไชยวงศ์ "ครูพลศึกษากับโลกปัจจุบัน" วารสารพลศึกษา สุขศึกษา สันทนาการ
จัดพิมพ์โดยสมาคมพลศึกษา สุขศึกษา สันทนาการแห่งประเทศไทย ฉบับประจำ
เดือนกรกฎาคม 2509, 40 หน้า.

โอริง เขียม (นามแฝง) วารสารกีฬา จัดพิมพ์โดยองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเท
ศไทย ฉบับประจำเดือนมกราคม 2514, 38 หน้า.

2.3 หนังสือพิมพ์

"คำคุณเเชี่ยนเกมส์" ไทยรัฐ 22 ธันวาคม 2509 หน้า 2.

- "แก๊งค์จากข่าว" สยามรัฐ 23 ธันวาคม 2509 หน้า 3.
- "จัดศิลป์ไทยวันเอเชียนเกมส์" ไทยรัฐ 8 ตุลาคม 2509 หน้า 6.
- "ถนน - ประกาศ - องค์กร หนีไปนอก" สยามรัฐ 16 ตุลาคม 2516 หน้า 1.
- "นักปึงปองไทยได้รับการต้อนรับอย่างดี" สยามรัฐ 3 กันยายน 2515 หน้า 1.
- "นายก ฯ เวย์รัฐบาลใหม่มุ่งจะกวาดล้างคอร์รัปชันในวงราชการกับเลิกตำแหน่งงานที่ไม่จำเป็น" สยามรัฐ 12 ธันวาคม 2506 หน้า 1.
- "นิมิตรดีของวงการกีฬาไทย" พิมพ์ไทย 13 ธันวาคม 2502 หน้า 7.
- "ประกาศว่า เมื่อที่ 3 ปลัดยชชวคอปเตอร์ไปรบในปลิวจุฬา" สยามรัฐ 17 ธันวาคม 2513 หน้า 1.
- "ประสิทธิ์เผยการพบจูเอนไล" สยามรัฐ 15 กันยายน 2515 หน้า 1.
- "ประสิทธิ์หารือกับเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของจีนแดง" สยามรัฐ 3 กันยายน 2515 หน้า 1.
- "ปัญหาประจำวัน" สยามรัฐ 24 ธันวาคม 2509 หน้า 3.
- "เผยแพร่แสดงศิลป์เอเชียนเกมส์" ไทยรัฐ 18 พฤศจิกายน 2509 หน้า 15.
- "เผยแพร่ประสิทธิ์หารือจูเอนไลมีเรื่องพัวพันศึกอินโดจีน" สยามรัฐ 8 กันยายน 2515 หน้า 1.
- "พ.ท.ณรงค์ กิตติขจร ว่าไม่ได้สั่งให้ทหารไปฟังตุ๋นคำรวจ" สยามรัฐ 21 พฤศจิกายน 2513 หน้า 1.
- "พระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ปวงชนชาวไทยแล้วเจ้านี้" สยามรัฐ 20 มิถุนายน 2511 หน้า 1.

"26 ประเทศชิงแชมป์ปิงปองเอเชีย" ไทยรัฐ 28 สิงหาคม 2515 หน้า 15.

"รายละเอียดพังกูยาม - ผู้มีอิทธิพลพันพิ้วให้โฆษกตำรวจแดงขาว" ไทยรัฐ
21 พฤศจิกายน 2513 หน้า 1.

"เราได้อะไรจากกีฬาแหลมทอง" พิมพ์ไทย 20 ธันวาคม 2502 หน้า 7.

"หน้า 5 คึกฤทธิ์" สยามรัฐ 16 กันยายน 2515 หน้า 5.

Baley, James A., Physical Education and the Physical Educator,
Allyn and Bacon Inc., Boston, 1970, 420 pp.

Blanchard, Wendell, Thailand, Its Society, Its Culture, Human
Relations Area Files, Inc., New Haven, 1958, 485 pp.

Cassidy, Rosalin, "The Cultural Definition of Physical Educa-
tion," Quest, IV, April, 1965, 88 pp.

Chantanamalka, Preecha, An Analysis of Current Problems in
Rural Thai Physical Education, Master's Thesis California
State University, Haywood, 1971, 225 pp.

Dailey, Charles, "Physical Education in Thailand," Physical
Around The World, Monograph No. II, Edited by William
Johnson, Indianapolis, Phi Epsilon Kappa Fraternity,
1968, 386 pp.

Daniel, A.S., "The Study of Sport as an Element of the Culture,"
Sport, Culture and Society, Edited by Loy Collin, Mac-
millan Company, London, 1969, 450 pp.

"26 ประเทศชิงแชมป์ป้องกันเอเซีย" ไทยรัฐ 28 สิงหาคม 2515 หน้า 15.

"รายละเอียดพังกุยาม - คู่มืออิทธิพลพันพิ้วให้โทษกตำรวจแฉลงข่าว" ไทยรัฐ
21 พฤศจิกายน 2513 หน้า 1.

"เราไคอะไรจากกีฬาแหลมทอง" พิมพ์ไทย 20 ธันวาคม 2502 หน้า 7.

"หน้า 5 คึกฤทธิ์" สยามรัฐ 16 กันยายน 2515 หน้า 5.

Baley, James A., Physical Education and the Physical Educator,
Allyn and Bacon Inc., Boston, 1970, 420 pp.

Blanchard, Wendell, Thailand, Its Society, Its Culture, Human
Relations Area Files, Inc., New Haven, 1958, 485 pp.

Cassidy, Rosalin, "The Cultural Definition of Physical Educa-
tion," Quest, IV, April, 1965, 88 pp.

Chantanamalka, Preecha, An Analysis of Current Problems in
Rural Thai Physical Education, Master's Thesis California
State University, Haywood, 1971, 225 pp.

Dailey, Charles, "Physical Education in Thailand," Physical
Around The World, Monograph No. II, Edited by William
Johnson, Indianapolis, Phi Epsilon Kappa Fraternity,
1968, 386 pp.

Daniel, A.S., "The Study of Sport as an Element of the Culture,"
Sport, Culture and Society, Edited by Loy Collin, Mac-
millan Company, London, 1969, 450 pp.

- Indrapana, Nat, Sport and Physical Education in Thailand, 1932 - 1966, Doctor's Dissertation, The University of Alberta, Canada, 1973, 278 pp.
- Insor, D., Thailand, A Political, Social and Economic Analysis, George Alley and Unwin, Ltd., London, 1965, 330 pp.
- Karvonen, M.J., "Sport and Millitary Training," Sport Work Culture, Hamun Kirjapaino Oy., Helsinki, 1960, 320 pp.
- Landon, K.P., Siam in Transition, Greenwood Press Publishers, New York, 1968, 450 pp.
- Loy John W., Sport Culture, and Society, The Macmillan Co., 1969, 494 pp.
- Lushen, Gunther, The Cross-Cultural Analysis of Sports and Games, Stripes Publishing Company, Illinois, 1970, 330 pp.
- Mandell, Richard D., The Nazi Olympics, The Macmillan Co., New York, 1971, 316 pp.
- Nash, Jay B., Physical Education: Interpretation Objective, A.S. Barnes and Co., New York, 1948, 350 pp.
- Oberteuffer, Delbert, Physical Education, Harper and Brothers Publishers, New York, 1956, 360 pp.
- Seidel, Berverly L., Physical Education, Addison Wesley Publishing Company, Inc., Philippines, 1972, 420 pp.

Somboonsilp, Punya, "Health, Physical Education and Recreation,"

The World Today in Health, Physical and Recreation,

Edited by C. Lynn Vendien and John E. Nixson, Prentice-

Hall, Inc., New Jersey, 1968, 330 pp.

Thompson, Virginia, Labor Problems in South East Asia, Yale

University Press, New Haven, 1947, 265 pp.

Weiss, Paul, Sport: A Philosophic Inquiry, Southern Illinois

University Press, Illinois, 1969, 250 pp.

3. สัมภาษณ์

นิคม พลสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ มยุรี ศุภวิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่กองส่งเสริมพลศึกษา กรมพลศึกษา เมื่อ 1 กันยายน 2519.

ประพันธ์ กิ่งมิ่งแธ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ มยุรี ศุภวิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา เมื่อ 2 กันยายน 2519.

ศุภรี วรสุมนต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ มยุรี ศุภวิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา เมื่อ 15 กันยายน 2519.

อุดม พิมพ์า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ มยุรี ศุภวิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ พลศึกษา เมื่อ 2 กันยายน 2519.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2475 - 2517 ของกรมพลศึกษา

ปี พ.ศ.	งบกระทรวงศึกษาธิการ	งบกรมพลศึกษา	คิดเป็นร้อยละ ของงบกระทรวง ศึกษาธิการ
2477	8,378,429	34,760	0.41
2478	10,095,390	197,645	1.95
2479	11,181,402	132,494	1.18
2480	12,054,677	132,341	1.09
2481	15,370,051	123,506	0.80
2482	7,419,233	72,414	0.97
2482-2483	15,320,922	179,183	1.16
2483	3,623,308	119,341	3.29
2484	19,392,906	205,664	1.06
2485	16,915,324	152,841	0.90
2486	18,932,797	144,686	0.76
2487	23,729,447	158,463	0.66
2488	22,899,997	159,075	0.69
2489	28,404,965	207,415	0.73
2490	33,056,827	587,886	1.77
2491	90,266,704	1,360,866	1.50
2492	95,989,761	1,160,190	1.22
2493	128,201,276	1,758,456	1.37
2494	158,392,280	2,097,889	1.32
2495	189,386,242	3,285,302	1.76
2496	273,139,779	4,794,219	1.75
2497	300,987,713	6,909,224	2.29
2498	250,979,271	5,555,099	2.21
2499	268,719,768	4,779,799	1.77

งบประมาณ (ต่อ)

ปี พ.ศ.	งบกระทรวงศึกษาธิการ	งบกรมพลศึกษา	คิดเป็นร้อยละ ของงบกระทรวง ศึกษาธิการ
2500	1,253,473,308	5,573,779	0.44
2501	1,566,502,907	2,773,400	0.17
2502	1,324,866,865	10,384,938	0.78
2503	1,236,365,471	5,800,000	0.46
2504	1,024,690,470	8,660,324	0.84
2505	1,470,425,000	16,720,200	1.13
2506	1,641,178,900	22,506,000	1.37
2507	1,757,451,110	30,282,900	1.72
2508	1,905,637,958	56,208,100	2.94
2509	2,048,639,000	53,135,100	2.59
2510	2,428,485,900	36,315,400	1.49
2511	1,226,957,700	12,741,600	1.03
2512	1,363,038,300	12,867,700	0.94
2513	1,560,519,000	20,208,800	1.29
2514	1,767,376,400	21,696,700	1.22
2515	1,979,960,700	36,042,400	1.82
2516	2,111,195,000	25,096,800	1.18

ที่มา : ตัวเลข พ.ศ. 2477 - 2506 จากบัญชีตารางใน ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 72 ปี ส่วน พ.ศ. 2507 - 2517 จากรายพระราชบัญญัติงบประมาณ ในแต่ละปี

ภาคผนวก ข.

งบประมาณประจำปี ขององค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย

พ.ศ.	งบประมาณที่ได้รับ
2507	-
2508	3,000,000
2509	2,267,000
2510	4,545,000
2511	14,522,700
2512	6,123,000
2513	4,507,900
2514	8,600,000
2515	7,365,800
2516	7,972,200

ที่มา : ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ของสำนักงานงบประมาณ ใน
ปี พ.ศ. 2507 - 2516

ภาคผนวก ค.

งบประมาณค่าก่อสร้างสนามกีฬาของกรมพลศึกษา

พ.ศ.	จำนวนงบประมาณ	ก่อสร้างสนามกีฬาในจังหวัด (ชื่อ)
2505	200,000	นครปฐม
2506	600,000	สงขลา, เชียงใหม่, ชลบุรี, ภูเก็ต, อุดรธานี
2507	1,300,000	ยะลา, สุราษฎร์ธานี, อุบลราชธานี, พิษณุโลก, ลำปาง, อุบลราชธานี, นครศรีธรรมราช, ภูเก็ต, ทาก, ลำพูน, ขอนแก่น
2508	1,800,000	นนทบุรี, สงขลา, กระบี่, ฉะบับ, อุดรธานี, นครพนม, นครราชสีมา, จันทบุรี, ชุมพร, สุราษฎร์ธานี, พะเยา, แพร่, เลย, รอยเอ็ด, ฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี
2509	2,800,000	สมุทรสาคร, ภูเก็ต, พังงา, ราชบุรี, กาญจนบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, อุทัยธานี, พิจิตร, นครสวรรค์, สุโขทัย, แม่ฮ่องสอน, มหาสารคาม, ระยอง, ตราด, ปัตตานี, ระนอง, เพชรบุรี, สมุทรสงคราม, อุบลราชธานี, สิงห์บุรี, ชัยนาท, เพชรบูรณ์, กำแพงเพชร, น่าน, กาฬสินธุ์, บุรีรัมย์, ชลบุรี

งบประมาณ (ต่อ)

พ.ศ.	จำนวนงบประมาณ	ก่อสร้างสนามกีฬาในจังหวัด (ชื่อ)
2510	2,003,800	สมุทรสาคร, ยะลา, สงขลา, ราชบุรี, ลพบุรี, เชียงใหม่, อุตรธานี, นครราชสีมา, ฉะเชิงเทรา, สมุทรปราการ, นราธิวาส, สระบุรี, พิษณุโลก, เชียงราย, อุบลราช- ธานี, ศรีสะเกษ
2511	1,776,437	สมุทรสาคร, ชุมพร, กระบี่, พังงา, ประจวบคีรีขันธ์, นครสวรรค์, แม่ฮ่องสอน, ขอนแก่น, ราชสีมา, ตราก, นราธิวาส, สงขลา, ระนอง, สุพรรณบุรี, สิงห์บุรี, เชียงใหม่, สกลนคร, กาฬสินธุ์, สุรินทร์, ปราจีนบุรี
2512	1,875,758	สมุทรสาคร, ยะลา, สงขลา, ระนอง, กาญจนบุรี, ลพบุรี, เพชรบูรณ์, แพร่, น่าน, กาฬสินธุ์, จันทบุรี, ตราก, นนทบุรี, ชุมพร, กระบี่, เพชรบุรี, อุทัย, อุทัยธานี, สุโขทัย, ลำปาง, บุรีรัมย์, ศรีสะเกษ
2513	1,401,961	ปัตตานี, สุพรรณบุรี, สระบุรี, เชียงราย, นครพนม, สุรินทร์, ตรัง, ราชบุรี, ลำปาง, สกลนคร, นครราชสีมา

งบประมาณ (ต่อ)

พ.ศ.	จำนวนงบประมาณ	ก่อสร้างสนามกีฬาในจังหวัด (ชื่อ)
2514	7,612,000	สมุทรสาคร, นนทบุรี, สตูล, สุราษฎร์ธานี, ตรัง, สมุทรสงคราม, สระบุรี, อุทัยธานี, พิจิตร, เพชรบูรณ์, ตาก, กำแพงเพชร, แม่ฮ่องสอน, หนองคาย, กาฬสินธุ์, นครพนม, ทรังสะเกษ, ฉะเชิงเทรา, ชนบุรี, สมุทรปราการ, พิษณุโลก, กระบี่, เพชรบุรี, กาญจนบุรี, สิงห์บุรี, อุตรดิตถ์, พิษณุโลก, นครสวรรค์, แพร่, น่าน, เชียงราย, เลย, สกลนคร, อุบล, ร้อยเอ็ด, ชลบุรี, จันทบุรี
2515	5,430,000	สมุทรสาคร, สุราษฎร์ธานี, สุพรรณบุรี, ตาก, ลำปาง, แม่ฮ่องสอน, สกลนคร, มหาสารคาม, ฉะเชิงเทรา, พิษณุโลก, ตรัง, ระนอง, ราชบุรี, น่าน, เชียงใหม่, หนองคาย, อุบลราชธานี, นครพนม, ตราด
2516	1,462,640	ยะลา, นครศรีธรรมราช, สมุทรสงคราม, อุทัยธานี, กำแพงเพชร, แม่ฮ่องสอน, มหาสารคาม, บุรีรัมย์, จันทบุรี, ปัตตานี, สุพรรณบุรี, กาญจนบุรี, สระบุรี, เพชรบูรณ์, ลำปาง, เลย, อุบลราชธานี, นครพนม, สุรินทร์

ที่มา . - เอกสารกรมพลศึกษา "งบประมาณสร้างสนามกีฬาจังหวัด ปี 2505 - 2518"

ภาคผนวก ง.

หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518

หลักสูตรนี้กำหนดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในชั้นเรียน โดยแบ่งวิชาพลศึกษาออกเป็นภาควิชาเลือก และวิชาบังคับ ภาควิชาบังคับทุกคนต้องเรียนพลศึกษา 1 หน่วยกิตต่อ 1 ภาคเรียน หรือ 4 หน่วยกิต ตลอดการศึกษา (กรมวิชาการ, 2519 : ง) ส่วนวิชาเลือกให้มีโอกาสเลือกเรียนได้ 12 หน่วยกิตตลอดการศึกษา โดยให้เลือกได้ไม่เกิน 3 หน่วยกิตต่อ 1 ภาคเรียน กิจกรรมที่กำหนดในภาคบังคับประกอบด้วย แคนดินตัน กระบี่กระบอง แขนค้ำบอลและตะกร้อ (กรมวิชาการ, 2519 : 1 - 2) ส่วนกิจกรรมในภาควิชาเลือก ประกอบด้วย (กรมวิชาการ, 2519 : 2 - 8)

1. ฟุตบอล
2. บาสเกตบอล
3. วอลเลย์บอล
4. จักรยาน
5. ยกน้ำหนัก
6. เซปักตะกร้อ
7. เทเบิลเทนนิส
8. ซอฟท์บอล
9. รักบี้
10. ฮอกกี้
11. เทนนิส
12. มวยไทย
13. มวยสากล
14. มวยปล้ำ
15. กระบี่กระบอง (ไม้สั้น)

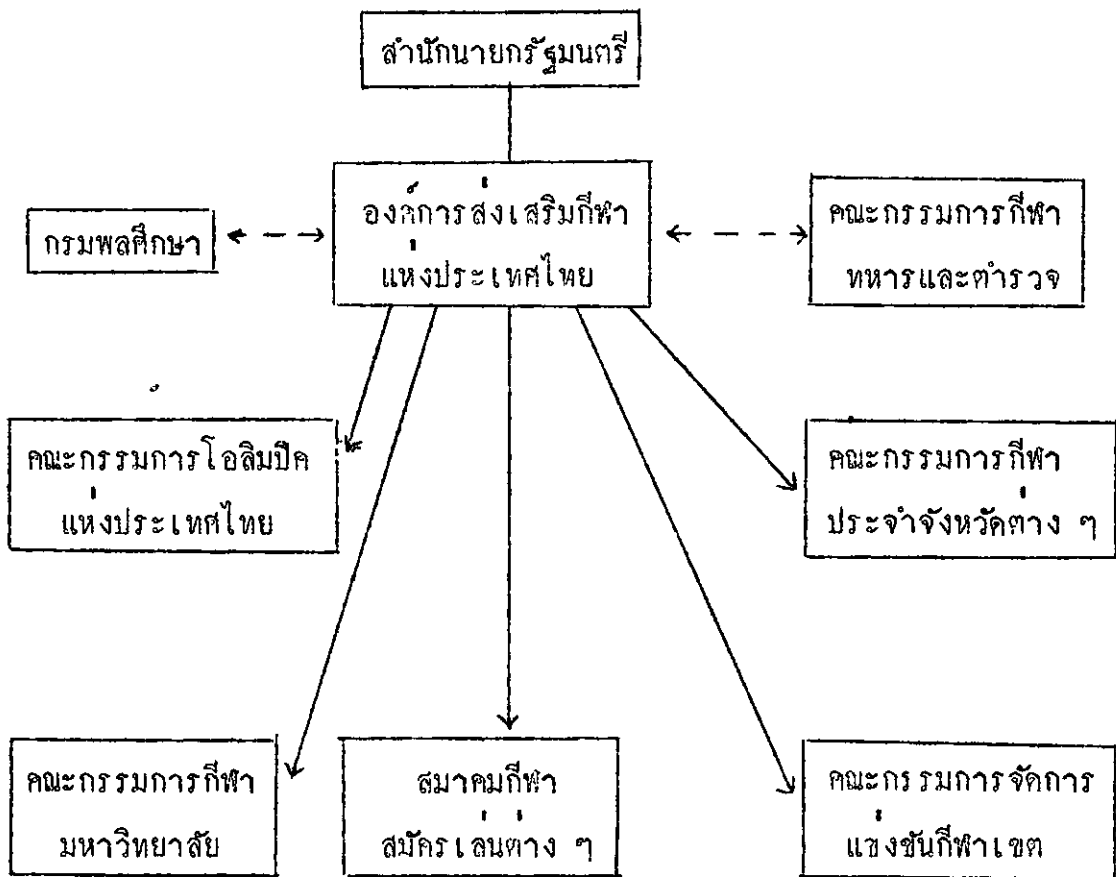
16. ระเบิดกระบอง (ไม้ยาว)
17. ยูโด
18. อากิโด
19. กรีฑา (ประเภทลู)
20. กรีฑา (ประเภทลาน)
21. ยิมนาสติก (ปีคหยุน ฑีบกระโดด)
22. ยิมนาสติก (ราวคู่ ราวเดี่ยว)
23. แทรมโปลีน
24. กิจกรรมเข้าจังหวะ (ลีลาศ)
25. กิจกรรมเข้าจังหวะ (การร่อนรำพื้นเมือง)
26. กิจกรรมเข้าจังหวะ (การเต้นรำพื้นเมืองนานาชาติ)
27. ยิมนาสติก (ฟลอร์เออเชอร์ไชส์)
28. ยิมนาสติก (ราวต่างระดับ)
29. ยิมนาสติก (ราวทรงตัว)
30. ยิมนาสติก (ห่วง)
31. การบริหารกาย (ท่ามือเปล่าและประกอบเครื่องมือ)
32. การบริหารกาย (ประกอบดนตรี)
33. วายน้ำ (วายน้ำแบบต่าง ๆ)
34. วายน้ำ (กระโดดน้ำ)
35. วายน้ำ (ช่วยคนตกน้ำ)
36. โปโลน้ำ

ทั้งนี้ ถ้าโรงเรียนใดสอนวิชาบังคับไม่ได้ ให้เลือกเอาวิชาเลือกวิชาใดวิชาหนึ่งมาสอนแทนได้ (กรมวิชาการ, 2519 : 1) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางมาก

• สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก็ได้มีการวางแผนการใหม่ และจะประกาศใช้หลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2520 กำหนดให้เรียนพลศึกษาภาคบังคับ ภาคเรียนละ 1 กิจกรรม โดยเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ส่วนภาคเรียนเลือกให้เลือกเรียนได้ไม่เกินภาคละ 4 หน่วยกิต โดยกำหนดกิจกรรมในภาคต้น 7 วิชา คือ ฟุตบอล ยิมนาสติก (ยืดหยุ่น ทอตัว) การบริหารกาย บาสเกตบอล กิจกรรมเข้าจังหวะ วอลเลย์บอล กรีฑา (กรมสามัญศึกษา, 2518 : 276 - 277) ส่วนกิจกรรมในวิชาเลือกนั้นเหมือนกับที่กำหนดอยู่ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518

ภาคผนวก จ.

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง
องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยกับหน่วยบริหารงานกีฬาอื่น ๆ

ที่มา : อุทธรณ์ ปิณฑพันธ์, 2517 : 87

หมายเหตุ — ก. สายการบังคับบัญชา

<- -> ข. แสดงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเป็นครั้งคราว

—> ค. การให้การช่วยเหลือ

ภาคผนวก ฉ.

รายละเอียดการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย

พ.ศ.	สถานที่แข่งขัน	จำนวนเขต	นักกีฬาเจ้าหน้าที่	จำนวนประเภทกีฬา
2510	กรุงเทพมหานคร	5	790	16
2511	เชียงใหม่	5	1,499	14
2512	สงขลา	9	1,742	14
2513	นครราชสีมา	9	1,727	12
2514	นครสวรรค์	9	1,901	13
2515	ราชบุรี	10	1,960	13
2516	นครศรีธรรมราช	10	2,005	13

ที่มา : - อุทธรณ์ บิดพยัคฆ์, 2517 : 90

ภาคผนวก ข.

แสดงการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิกของไทย

ครั้งที่	โอลิมปิก ครั้งที่	พ.ศ.	สถานที่จัด	จำนวน นักกีฬา	จำนวน เจ้าหน้าที่	ประเภทกีฬาที่ ส่งเข้าแข่งขัน
1	15	2495	เฮลซิงกิ (ฟินแลนด์)	8	5	กรีฑา (ลู่วิ่ง)
2	16	2499	เมลเบิร์น (ออสเตรเลีย)	38	10	กรีฑา ฟุตบอล บาสเกตบอล เรือใบ มวย
3	17	2503	โรม (อิตาลี)	32	11	กรีฑา บาสเกต- บอล มวย ยิงปืน เรือใบ
4	18	2507	โตเกียว (ญี่ปุ่น)	74	28	กรีฑา บาสเกต- บอล มวย ยิงปืน ยูโด วัยน้ำ จักรยาน ยกน้ำหนัก
5	19	2511	นิวเม็กซิโก (เม็กซิโก)	39	15	มวย จักรยาน ยิงปืน ยกน้ำหนัก กรีฑา
6	20	2515	ปารีส (เยอรมนี)	39	20	มวย จักรยาน ยิงปืน ยกน้ำหนัก กรีฑา

ภาคผนวก ข.

แสดงการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์

ครั้งที่	พ.ศ.	สถานที่จัด	จำนวน นักกีฬาไทย	ประเภท กีฬา	รางวัล ที่ได้
1	2494	บิวเคลฮี (อินเดี)	17	กรีฑา	-
2	2497	มนิลา(ฟิลิปปินส์)	23	บาสเกตบอล มวย	-
3	2501	โตเกียว (ญี่ปุ่น)	47	บาสเกตบอล มวย แบดมินตัน ยิงปืน เทนนิส	1 เหรียญเงิน 3 เหรียญทอง แดง
4	2505	จากาทา (อินโดนีเซีย)	123	กรีฑา ฟุตบอล มวย วายนำ บาสเกตบอล จักรยาน ยิงปืน เทนนิส แบดมินตัน ยูโด ยกน้ำหนัก วอลเลบอล	2 เหรียญทอง 5 เหรียญเงิน 4 เหรียญทอง แดง
5	2509	กรุงเทพฯ (ไทย)	266	กรีฑา บาสเกตบอล ฟุตบอล แบดมินตัน ฮอกกี วายนำ ยิงปืน เทนนิส จักรยาน มวย วอลเลบอล เทเบิล- เทนนิส	12 เหรียญทอง 14 เหรียญเงิน 12 เหรียญทอง แดง
6	2513	กรุงเทพฯ (ไทย)	260	กรีฑา บาสเกตบอล ฟุตบอล แบดมินตัน ฮอกกี วายนำ ยิงปืน จักรยาน มวย วอลเล- บอล ยกน้ำหนัก มวย- ปล้ำ เรือใบ	9 เหรียญทอง 17 เหรียญเงิน 13 เหรียญทอง แดง

ภาคผนวก ฅ.

แสดงการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาแหลมทอง

ครั้งที่	พ.ศ.	สถานที่จัด	จำนวน นักกีฬา	จำนวน ประเภท กีฬาที่แข่ง ขัน	รางวัลที่ได้ ทอง	เงิน	ทองแดง
1	2502	กรุงเทพฯ (ไทย)	176	12	86	52	-
2	2504	ย่างกุ้ง (พม่า)	149	13	21	19	36
3	2508	กัวลาลัมเปอร์ (มาเลเซีย)	246	14	38	33	35
4	2510	กรุงเทพฯ (ไทย)	348	16	77	48	40
5	2512	ย่างกุ้ง (พม่า)	168	15	32	32	45
6	2514	กัวลาลัมเปอร์ (มาเลเซีย)		14	44	26	32
7	2516	สิงคโปร์		16	47	25	27